

AIZSARGS

MILITARI-ZINATNISKS UN LITERARISKI-SABIEDRISKS
MĒNEŠRAKSTS.

№ 10. LATVIJAS
AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBAS IZDEVUMS. 1924

Cherry Brandy un
Cordial-Medoc

IZCILS

≡ J. OTLANA ≡

liķieru fabrika un vīnu darītava

ražo pirmā labuma višus iekšzemē pazīstamos

liķierus un vīnus

Bez tam vēl dabūjami

lielā izvēlē ārzemju vīni

Atkalpārdevējiem rabats.

Fabrika, galvenā noliktava un kantoris:

Rīgā, Merkeļa ielā 5.

Tālrunis 25-03.

Telegramu adrese: «Otlans-Rīgā».

ANĢĻU SABIEDRĪBAS

KODAK
KODAK-Velvet.
KODAK-Platinomat.
KODAK-Royal.
KODAK-Nikko.
visaugstākā labuma
bromsudraba papīri
fotografiem — arodniekiem.

PĀRSTAVIS LATVIJĀ **A. CALITS**, RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 2

Lūdzu pieprasīt cenu sarakstu un apstrādāšanas
pamācību.

Tikai

Atz. Šab. J. A. KUKURS veikalos
izdevīgi iepirktees:
Rakstāmeetas
Kontofrahmatas
Skolaš un kantora
peederumus

Aspazijas bulvarī 10
Marijas eelā 12

O. J. KELLERA mašīnu fabrika Rīgā.

Kantoris: Aspazijas bulv. 6. : - : - : Tālruni 12-82, 19-82.

SPECIALITATE:

Kompletas modernas transmisijas ierices visām vajadzībām.

Gatavi un pastāvīgā krājumā: vārpstas, gultnes, saišķi un skrituļi.

PADOMU SNIEGŠANA.

AIZSARGS

MILITARI-ZINATNISKS UN LITERARISKI-
 ※※ SABIEDRISKS MĒNEŠRAKSTS ※※

№ 10.

Oktobris

1924. g.

Skuju Frīdis.

Oktobrī.

Kad pār zemi rudens naktī
 Aizšvīkst tumsas melnie spārni,
 Aizsegdami debess vaigu,
 Aizklādami zvaigžņu acis;
 Skumjīe koki, nopūzdamies,
 Noliec galvas vētras takti, —
 Liekas, visa dzīve — sārni,
 Kurus slēpa zelta kārtā,
 Kas nu tagad sadragāta...
 Un caur rudens pusnakts baigu
 Pavid augstā dzīves siena,
 Noslēgdama laimes tacis...
 Nava vairs nevienas dziesmas,
 Nav vairs prieka neaizskārta:
 Salauzīta dzīves griba...
 Atpeld salta vienaldzība
 Melli baigā rudens naktī...

Akteons.

Atvadoties.

(1915. g. atmiņai.)

Atvadoties, tēvu zeme,
 Nemi, manas as'ras nemi:
 Pietiks man vēl as'ru sēklas
 Apsēt arī svešu zemi.
 Mana miļā tēvu zeme,
 Nu tu vairs man nepiederī:
 Līdz šim manus sviedrus dzēri,
 Tagad asins palus dzeri...
 Manu miļo, balto brālīt,
 Ari tevīm ceļš zem kājām:
 Kritīsi, kur tālā malā,
 Nāvē sapņodams par... mājām — —
 Mana sirmā māmuliņa,
 Zuduši tev visi balsti.
 Nu, kā priede vētras lauza,
 Viena svešos ļaudīs salsti...

Simtgalvis.

Negaisā.

Saceļās visi negaisa gari,
 Saceļās, ziemeļi palīgā sauc,
 Pāri par vaidošām piekrastes priedēm,
 Brīvajā Baltjūras plašumā trauc...
 Ieņņācas vilņi... Un bangas sāk šķelties...
 Simtiem pār dzelmi tās diedamas skrien...
 Tauvas jau svilpo... sadreba masti...
 Kuģis līdz ceļiem pa virpuli brien...
 Saule, kā nespēkā, mirdzošo vaigu
 Tumšiem miglas palāgiem klāj...
 Debess pret jūru ārprāta priekā
 Melniem mākoņu plīvuriem māj...
 Trakāk un trakāk šņac negaisa gari,
 Vilņi uz augšu sāk skatienus celt...
 Simti pēc simtiem tie brāžas un velas,
 Bijušo, esošo postīt un šķelt...

Tālāk un tālāk pa šņācošām bangām
 Nemitas ziemēja kumelī skrīet,
 Atvērtās tumšājo dziļumu rīklēs
 Baltputu šalcošās dzirksteles liet...

Augšup un lejup izmisis cīnās
 Kuģis, kas riēkstu čaumalā šķiet — —
 Tikas dzīvot dzimtenei savai;
 Tikas raudāt, gavilēt, smiet!...

V. Karlsons.

Atdzimusi daiņa.

Nu brīva staigā latvju daiņa;
 Visapkārt mirdz tai saulains zelts.
 Sērst aicina to laika maiņa...
 Nu brīva staigā latvju daiņa,
 Un dziesmas dzied iz «Liktenšaiņa»,
 Kur ūsiņš dievu godā celts.
 Nu brīva staigā latvju daiņa,
 Ja vergu jūgs sen kapā velts.

Akteons.

Atbalss svešumā.

(Bēgļa atmiņas.)

Vai patiesība šķietas,
Vai balss no dzimtenes,
Ko katra vēja pūsma
Ikdienas manim nes?

— — — — —
Ar rudens zeltu aplieti
Šalc koki, kā ziedoni pušķoti:
Vēl saule tos skūpst ikkatru dien'...
Tik kailie lauki stāv vientuļi,
Kā nāves palagu aplāti
Un raugās, kur brīvie mākoņi skrien.
— Bet vakaros baltas miglmeitas
Uz deju pa ielejām salasas,
Līdz naktssardze-tumsa dušēt tās triec...
Brien rīts ar blāzmas zābakiem
Pa salnaš plosītiem vainagiem
Un domīgi galvu pret rietumiem liec...

— — — — —
Kā senās dienās mierā,
Šķiet' dzīves gaita rit? —
Nē, tūkstošiem pie loga
Posts savu dūri sit!...

Sakkia-Muni.

D. Mereškovska.

Klinšu kalnājā, starp tumšo aizu sienām,
Grūti cīnoties pret rudens viesuli,
Meža tekās klīda klaidoņi — pa vienam —
Tiecoties uz Ganges svēto krastmali...
Skrandainajos tērpos brūnās miesas
Lietū, vējā, izsalkumā kļuvušas bij liesas:
Divas dienas-naktis mocījās jau viņus nāves dairs,
Jo pat pajumtes un uguns viņiem nebija vairs. —
Piepeši, starp kokiem, aukā baigā,
Pavīd tumsā kaut kas... pazīstams un mīļš:
Templis tas! tie tūlī iekšā staigā — —
Tur zem velvēm kvēlo svētais uguns zviļš...
Pāri altaram stāv augsti zelta troni
Sakkia-Muni — milža veidojums,
Kurā vizmojošā zelta kronī
Brīnišķs brīlants mirdz, kā saules atspīdums.
Redzot to, viens klaidons saka: «Brāļi,
Nakts tik tumša... nemanis nekas,

Kad ar dārgo miantu bēgsim tālī:
Netrūks tad mums vīna, barības!
Dievam nevaj'g zelta: spožāk laistas
Viņam (kas ir debesspēku cars) —
Milijoniem briljanta zvaigžņu bars —
Un ar sidraboto mēness blāzmu saistas...»

Aicinājums visu ausīs skan tik vilinoši:
Klaidoņi uz priekšu dodas droši!
Bet kad svētumam jau skārties klātu
Zagligajām rokām viņi grib, —
Pēkšņi ceļās viesuls... pērkonš grauj un uguns zib.
Šķeļot debesis un baidot prātu!...
Laupītāji atkāpjās un bailēs klūp...
Templis viss par pekli šķietas kļuvis — —

Bet, kamēr vēl zibšņu uguns kūp, —
Viens no vīriem atkal drošību jau guvis,
Vaicā dieva tēlam: «Teic mums taisnību!
Vai gan tavi kalpi melus stāsta,
Ka tu mīlot žēlsirdību, lēnību:
Laudis glābjot tu no bēdu lāsta,
Un, kā saule mirdzot tava laipnība?!
Bet tu gribi atriebties par tādu nieku
Mums, kas pišļos kritot — druskas lūdzam
Tev, kā nemirstīgam savus grēkus sūdzam?...
Pērkonšgunim baidīt — kas par prieku —
Cilvēkus, kas postā grūstī jau pārlieku?!...
Kaunies, debess valdiniek! Tu graizi
Bargā varenībā mirstīgos,
Kas sev izsalkumā vēlas tikai maizi, maizi!
Pasaul's patvaldniek, jel klausies, dzirdi —
Netaisnība mājotavā sirdī!!
Caru cars, tu — debess augstumos,
Ja es meloju un izliekos, —
Sodi mani elles ugunos!
Lūk, šē stāvu es un — nebaidos!»

Klaidons aplusa un brīnā vērās,
Jo līdz pašai zemei Buddas galva tūlī svērās.
Pretī sniedzot krāšņo dimantu,
Lai jo viegli — laupītāji viņu iegūtu.
Ceļos nometies, uz cilvēkbērnu pusi,
Pasauls valdnieks gulēja nu klusi, klusi — —

Kas par varu spēja galvu kronēto pie zemes liekt,
Pašu dievu-dievu varenīgo — pišļos triekt?!
Atdzejojis S—s.

Baigās atmiņas.

Pirms pieciem gadiem visās Berlīnes avīzēs parādījās uzsaukums ar Hindenburga parakstu:... «Kurzemē pagaidām iespējams nometināt 500,000 vāciešu. Tādēļ visi karavīri, kuriem nav īpašuma un kas tādu vēlētos iegūt, var pieteikties...» (birojā adrese). «Invalidiem un dzelzskrusta kavalieriem priekšroka...» Līdzīgus uzsaukumus pēc tam izlaida arī fon der Goltcs, un nelaiķis Kazdangas barons Manteifels.

Ik gadus, vasarai aizejot un drūmai ziemai tuvojoties, pamostās smagās atmiņas. Tā ūdenī izmīrcis mironis paceļas virs līmeņa, radot riebjumu. Kā spocīga miroņa ēna, vēl pār mums karā-

jās Bermonta laikā pārdzīvoto šausmu attēli.

Lai uz brīdi aplust balles un izpriecas; lai apstāstās partiju ķildas; lai noliecam galvas savu aizgājušo varoņu kapu priekšā. Ne trokšņainas demonstrācijas ar skaļiem cīņas lozungiem, bet klusu pārdomu.

Kad melni mākoņi slid pār debesīm, mēs ar nepacietību gaidām spožas saules starus. Pirms nedaudz gadiem neģēlīgā iekarotāja — avanturista uzbrukums aptumšoja mūsu debesis. Latvijas saulīte mirdzēja vairs tikai pie nacionālo karotāju cepurēm. Visa tauta aizmūrēja elpu un gaidīja...
Kad lapas krita griezdamās, — līdz ar nodzeltējušām lapām, toreiz likās, slidēja bezdibenī arī mū-

su brīvība, neatkarība, labklājība, nākotnes cerības. Liktenīgās dienas nāca un gāja. Pār Daugavu krustojās Lāčplēša un Melnā bruņinieka zobeni. Ligojās zeme, drebēja gaiss.

Latvietis vēl nebij paspējis aiztriekt vienu ienaidnieku, kad jau otrs mācās virsū no pretējās puses.

Latvju tautu mala divi dzirnu akmeņi — sarkanais un melnais. Mala ilgi, neatlaidīgi. Nenieka neizmala. Paši saplīsa un apstājās.

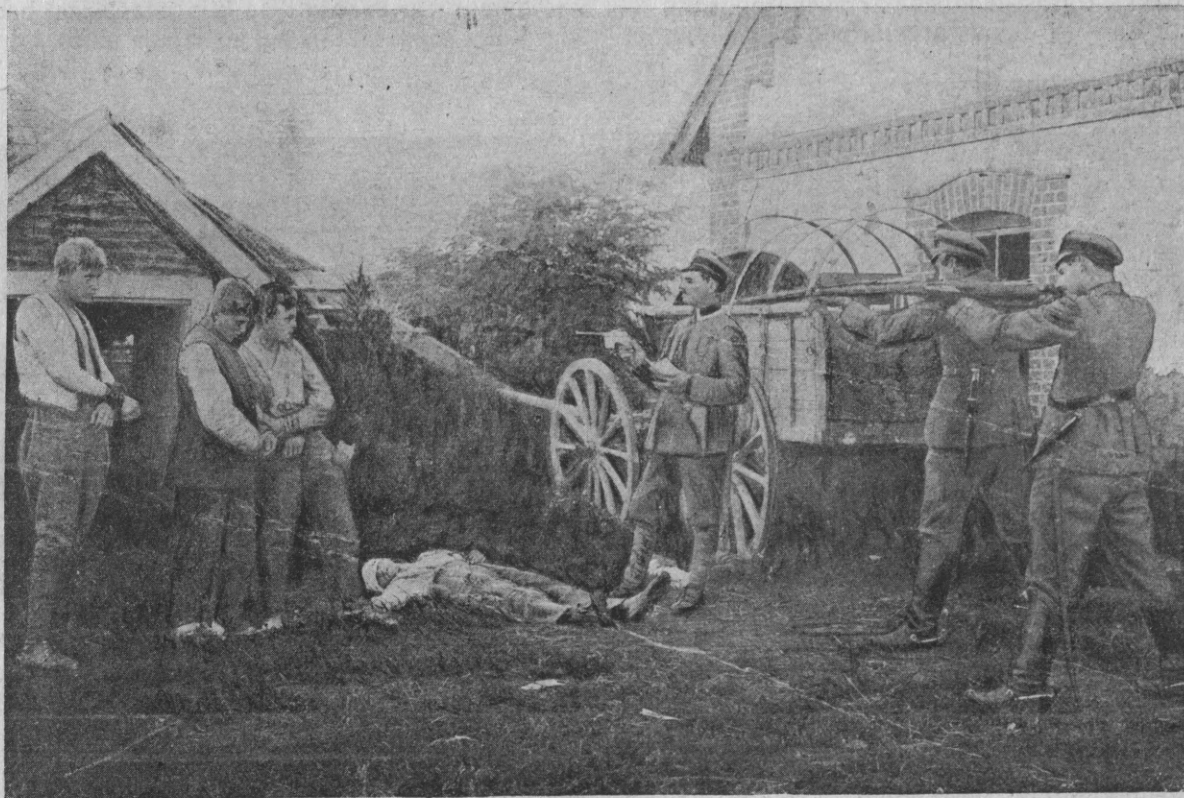
Latvieti tiesāja un sodīja, kā vislielāko noziedznieku, tikai tadēļ, kā bij iedrošinājies ņemt ieroci un stāties savos vārtos, lai atgaitos no zagļiem un laupītājiem.

Kā uz naža asmeņa šūpojās Latvijas liktenis: būt — nebūt, nebūt — būt, būt — nebūt...

To pašu atkārtoja artilērijas grāvieni: būt — nebūt...

Drūma, dusmīgi uzpūtusies, starp abiem ienaidniekiem plūda varenā Daugava. Pirms pieciem gadiem viņa nospēlēja liktenīgu lomu Latvijas vēsturē. Ja toreiz nebūtu Daugava nogūlusies šķēršām ienaidnieka ceļā, diez' vai tagad Latvija būtu, un vai vispār mēs vairs drikstētu par latviešiem saukties...

Tādēļ, tautiet, kas tu arī nebūtu un kādas domas tavā galvā nemājotu, — atceries baigās dienas, vēl baigākās naktis. Atceries, kā tikai dzimtenes

Bermontieši apšauj latviešus — gūstekņus 1919. g. Slampes pag. Pikšu mājās. Šis uzņēmums atrasts pie kāda krituša žandarmerijas priekšnieka.

Svešie iebrucēji ne tikai laupīja un slepkavoja, bet vēl lepojās ar saviem «varondarbiem». Vai gan citādi viņi būtu paši nofotografējuši sagūstīto latviešu apšaušanu, kādu bildi vēlāk izdevās atrast pie kaujā kritušiem bermontiešiem? —

8., 9. un 10. oktobris 1919. gadā bija grūtu pārbaudījumu dienas.

Pirmā diena parādīja latvju tautas vienprātību; otrā — atzīmējapēdējās šaubas par mums pašiem; trešā — radīja varoņus.

Viņām sekoja vesela rinda — neaizmirstamām uzvarām kronētu dienu. Bija noticis vislielākais brīnums pasaulē. Latvijā bij izzudis šķiru naidis, partiju pretešības; glēvā vienaldzība bij pārvērtusies par aktīvu drosmi. Karavīri mira ar dziesmām uz lūpām; galvaspilsētas pilsoņi smiedamies staigāja zem granātu krusas...

mīlestība un nacionalais gars iznesa Latviju caur vētrām, negaisiem.

Klusēja tad nodevīgā «internacionale», pagridē iebēdzis, trūdēja asiņu zimbols — sarkanais karogs.

Latviešu apziņa bij kļuvusi skanoša un cieta, kā deviņos ugunos rūdīts tērauds. Kā uzvilks lokš, viņa bija mūsu karavīru uzvāru gaita. Satriektais naidnieks, atkāpdamies, paņēma līdzī 700 nebrīvības gadus... Aizveda arī mūsu beztiesisko stāvokli. Tikai pēc bermontiešu aizdzīšanas sākām pilnīgi apzināties pašī sevi, savugribu un spēku. —

Kad dienas kļūst vēsas un īsas, bet mellajās naktīs sākās veļu gājieni, un skarbais ziemelis pūš salto iznīcības tauri, — atceraties, cik tuvu iznīcībai kādreiz atradās mūsu Latvija...

Sniedziet rokas un apsolaties nenogurstoši sargāt viņu no tiem bezdībēņiem, kas rēgojās pa labi un kreisi! —

Vācu gūstā.

(Turpinājums.)

Vācijas gūstekņu nometnēs,
Silezijas ogļraktuvēs,
Pomerānijas kūdras purvos,
Reinzemēs dzelzslieņuvēs mocekļu un bada nāvē
mirušo tautas brāļu piemiņai.

Tālākās sarunās dabūju zināt, ka šīnī barakā ievieto tikai soditosgūstekņus, t. i. tādus, kas par dažādiem pārkāpumiem bijuši arestā, sodīti ar blūki vai kārti pie sienas, tāpat arī nelabojamus bēgļus. IZRĀDIJĀS, pa vasaru diezgan daudzi bija mēģinājuši bēgt projām, bet lielāko daļu vienmēr noķēra un atveda atpakaļ. Parasti sodīja: par pirmo bēgšanu — 7 dienas, otro — 14 dienas arestā, pēc kam ievietoja

metnē bija ierikota bodīte, kur šo to varēja nopirkt. Naudīgākie kā nekā dzīvoja un par ārā kļūšanu pagaidām nedomāja.

Toties nabadzīgie jutās pavisam badā un verdzībā. Tie pārdeva savas personīgās mantīņas, pat labākos apģērba gabalus, paši ciedzami salu un trūkumu. Nometnes vienā galā attīstījās itkā tirzīnīšs, ko nosauca par «baracholku»; tur noteiktā stundā sarādās visa nometne, tirgojās ar visu ko, apzaga cits citu, krāpa kā kurš katru spēdams un varēdams; vārdu sakot, te bija īsta birža, bada birža. Katra apmeklētāja spējas izgāja uz to, lai piemā-

Vecauces miesta aizsargu-sportistu grupa.

«noziedznieku» barakā un tādiem tad nu nekādas cerības vairs nebija kļūt ārā no nometnes. Viņus lika pie grūtākākiem un netīrākiem darbiem, ciešāki uzmanība un visādi mocīja. Dzīve pārvērtās par elli. Neciešamas miesīgas un garīgas mokas stindzināja visus prātus.

Kamēr citos barakos izdeva gultas segas, biežāki atļāva mainīt gultas maisu skaidas un apkurināšanai atļāva ogles, — «noziedznieku» baraku ar šām labierīcībām apgādāja visai trūcīgi. Visu nepieciešamo izdeva itkā negribēdami. Barakā valdīja mitrums un aukstums. Nebija kur izžāvēt samirkušās drēbes, jā vakarā ieradās nomocīti un samirkuši mājās no kāda smagāka darba. Tas viss atstāja savu nospiedošu iespaidu, un vājākie saslima cits pēc cita. Bet arī saslimušus tos ne labprāt sūtīja uz lazareti, sak' lai sprāgst nost tepat...

Galvenā nelaime tomēr bija kroniskais bads. Daudzmaz ciešāmi varēja dzīvot tikai tie, kas no mājām saņēma naudu. No sākuma Tucheles nometne bija no pasaules nogriezta — uz mājām nedrīkstēja rakstīt, jo Tuchelē plosījās sērgas, un tā skaitījās izolācijas stāvoklī. Rakstīt atļāva tikai maija mēnesī, kad sērgas bija jau likvidētas. Rudenī un ziemas sākumā pienāca arī nauda un pakas. No-

ņītu otru, lai šādā vai tādā ceļā sagādātu gabaliņu maizes vai cita ēdamā. Cilvēki galīgi bija kļuvuši par pirmatnējiem zvēriem, un arī atlikusē inteliģence izgāja tikai uz to, lai apkrāptu savu līdzcilvēku. Šīnī virzienā norisinājās visas sarunas, visa ikdienība. Visas domas un vārdi grozījās tikai ap ēdamo.

Veiklie židiņi, kas nometnē izpildīja tulku amatus, ar vācu sargkareivju palīdzību prata iegādāties dažādas mantas arī no ārpuses. Gūstekņu starpā bija nedaudzi arī tādi, kas ikmēnesi saņēma no mājām lielākas naudas zumas. Tie savu dzīves vienmuļību slīcināja alkoholā. Par labu naudu to piegādāja vai nu židiņi, vai kantīnes turētājs, resns vācietis, īsts desinieks pēc izskata. Bija gadījumi, kad gūstekņi apdzērās līdz nesamaņai, bet arī tad uz ārieni nekāds troksnis neparādījās, un nometnes administrācija neko nedabūja zināt. Toties iekšpusē lielais vairums bada mirēju pilnīgi atklāti rūca par tādu sociālu netaisnību, un te, liekas, jau toreiz brieda mežonīgās Krievijas revolūcijas nepieredzētais šķiru naidis un asiņainā izrēķināšanās. Bagātāko līdzbiedru apzagšanas mēģinājumi nebija nekāds retums. Savu naudu katrs glabāja kaklā pakārtu zem drēbēm. Bija pat gadījums, kad vienu tādu naudinieku bija mēģinājuši nakts laikā nožņaut.

Visa cilvēcība, viss labais bija galīgi izzudis. Cilvēks nogrimis pirmatnībā, kuŗa elks — vēdera intereses. Par rītdienu zināja tikai tikdaudz, ka labāku viņa neko nedos, ka rīt būs atkal tas pats, kas šodien, varbūt vēl šausmīgāks un neciešamāks. Bads turēja šos nolādētos ļaudis savos valgos, padarīja tos par bezdievjiem un zvēriem. Ļaunās kaislības — visas, cik vien to bija — pārņēma visu lielo nometni. Bet ne jau to kaislību dēļ ļaudis pagrīma, nē — šausmīgie dzīves apstākļi bija pie tam vainīgi — kroniskais bads, nebrīvība un briesmīgie sodi.

Aunārs gudroja ilgi, kā tikt ārā vismaz no «noziedznieku» baraka. Dienām un naktīm viņa smadzenes drudžaini darbojās. Bēgšana arī vēl stāvēja prātā, bet ziemeļi tuvojoties to nebija cerības izdarīt. Tā kā tā šī ziema bija jāpavada Tucheļē. Kautgan veselība par laimi pagaidām bij vēl gluži laba, tomēr ļaunajos apstākļos ātri vien varēja saslimt ar skorbutu, kuŗš «noziedznieku» barakā jau bija prasījis vairākus upurus. Aunārs redzēja, ka nometnes kancelejā strādā daudzi gūstekņi, kuŗiem ļoti trūcīgas vācu valodas zināšanas, un par tulkkiem darbojas gandrīz vienīgi žīdiņi. Tie visi baudīja dažādas privilēģijas, gāja darbā komandām līdzī kā tulkki, dzīvoja atsevišķā barakā, ļabi ģērbās un šķitās puslīdz apmierināti. Bet nometnes kanceleja, — kur izdalīja pastu, vedā sarakstus, pieņēma vēstules, nosūtīja gūstekņus uz lauku darbiem u. t. t. — atradās pavisam ērtā, gandrīz virszemes telpā. Tur bija silts, gaišs un tīrs. Aunārs nolēma tikt tur iekšā, ja arī pārējie badu brāļi būtu jāpamet savam liktenim. Ko darīt — taču galu galā bija vispirms jādomā pašam par sevi...

«Ziniet, biedri, es gribu pāriet žīdos», viņš kādreiz teica saviem cietuma brāļiem.

«To tev jau sen vajadzēja izdarīt, ar tavām zināšanām tu drīz vien ieņemsi labu vietu», kāds teica.

«Bet kur tad jūs paliksāt?» jautāja Aunārs, «šķirties negribētos...»

«Gan jau mēs... Nu, un tā kā tā tagad tu mums labu neko nevari izdarīt. Bet ja tu būsi tulks, tad drīzāk gan...»

«Tā jau ir... Varbūt izdodas nogādāt jūs lauku darbos.»

Sacīts, darīts. Vispirms Aunārs gribēja runāt sarkanam nometnes virsniekam, lai tas viņu pieņem tulka amatā, bet šo nodomu vēlāk atmēta. Ar sarkano tā kā tā nebija iespējams sarunāties: tas zināja tikai lamāties un draudēt. Palīgā nāca cits gadījums.

Melnais inkvizitors, kuŗa valstībā septiņi gūstekņi bija pavadījuši šausmīgās sešas bada nedēļas, atradās vēl turpat savā amatā. Šad un tad to varēja redzēt staigājam gar nometnes žogu. Aunārs novēroja to kādreiz ejam un uzdrošinājās apturēt.

«Feldfebeļa kungs, atļaujiet ar jums mazliet parunāt», sauca Aunārs caur žogu melno bārdaini pēc viņa jaunās pakāpes, kuŗā tas tagad bija paaugstināts.

Melnais apstājās izņēma cigaru no zobiem, sataisīja lielas acis un apstājās. Viņš Aunāru vairs nepazīna un lielā izbrīnā vēroja savādo skrandaini, kas uzdrošinājies uzrunāt viņa varenību skaidrā vācu valodā.

«Es esmu Aunārs; atceraties, kas vasarā dzīvoja jūsu arestmajā kopā ar sešiem bēgļiem. Vēlāk mūs tiesāja un nosūtīja uz Marienburgas cietokšni...» Aunārs runāja drebošu sirdi.

«Ā—ā, tu esi Aunārs? Atceros gan» melnais pienāca tuvāk, pazina un sāka smaidīt.

Aunārs kļuva drošāks. Sākums bija labs.

«Šeit ir neērti runāt. Atļaujiet man aiziet jūsu kancelejā,» teica Aunārs cik vien laipni varēdams.

«Manis pēc! Ej pa iekšpusi, es tur būšu priekšā.»

Melnais apgriezās atpakaļ, gar žoga ārpusi nogāja līdz aresta telpām, personīgi atslēdza arestnājas žoga durvis un ielaida Aunāru iekšā tanī pašā koridorā, kur viņus visus kādreiz sita. Tad pavēra nākošās durvis, ielaida Aunāru, un nu tie atradās glītā telpā, kas bija melnā uzrauga dzīvokļa priekšistaba. Lika apsēsties un pats nosēdās pretim.

«Nu, kā jums iet?» jautāja melnais neparasti pieklājīgā balsī.

«Kā redziet, šausmīgi... Esmu pārdzīvojis briesmīgas dienas... Ilgi neuzdrošinot jūs uzkavēt — jūs jau paši ziniet manu likteni. Tagad esmu savu sodu izcietis un pašlaik dzīvoju «noziedznieku» barakā. Jūs ziniet manas spējas — lūdzu, palīdziet ieņemt kādu tulka vai rakstveža amatu. Citādi būšu spiests pakārties...» Aunārs drūmi runāja.

Melnais sarāva uzacis, bet zvērīgajās acīs tomēr pazibēja itkā līdzjūtība. Brīdi viņš klusēja un cieši skatījās Aunāra sejā.

«Vairs nebēgsiet?» tad klusu jautāja.

«Nav jau iespējams tagad vairs». Aunārs izvairījās no tiešas atbildes. «Nav nekādas gribas riskēt dzīvību un velti upurēt savu veselību...»

«Jūs runājat pareizi... Es saprotu cilvēka ilgās pēc brīvības un dzimtenes... ja es būtu krievu gūstā — arī būtu bēdzis. Bet jums taču ir pietiekoši prāta saprast, ka fronte nav pārejama. Kamdēļ tad tieši kaitēt sev, nevienam ar to nedarot nekāda labuma?... Upuris kaŗā tikai tad ir kautko vērts, ja ar to pakalpo savai tēvijai... Jūs taču mani saprotiet?»

«Pilnīgi, feldfebeļa kungs», droši noteica Aunārs.

«Nu, un kas zīmējās uz to vietu — es mēģināšu kautko darīt. Jūs taču vāciski rakstīt arī protiet?»

«Ja gan — latīņu un gotu burtiem — kā tikai būs vajadzīgs...»

«Uzrakstiet man te kautko un parakstieties», viņš piebīdīja Aunāram bloku un zīmuli.

Aunārs rakstīja kaligrafiskiem gotu burtiem: «Apakšā parakstīties krievu armijas kaŗa laika ierēdņa kandidats vēlas kādu nometnes tulka vai rakstveža amatu. Vācu valodu pārvalda rakstiski un mutiski.» Tad to pašu uzrakstīja latīņu burtiem un parakstījās.

«Lieliski!» melnais priecājās. Cik man zinams visā nometnē tāds rakstīpratējs ir tikai viens. Ceru, jau rīt jūs strādāsiet nometnes kancelejā.»

«Būšu jums ļoti pateicīgs,» isi noteica Aunārs un piecēlās, lai dotos projām. Labais iespaids bija jāatstāj lai sekmes būtu drošākas. Melnais pats Aunāru atkal izlaida ārā.

«Ja kādreiz vēl kas vajadzīgs, nāciet atkal pie manis», tas vēl noteica.

«Ļoti labprāt», apsoliņās Aunārs un aizgāja.

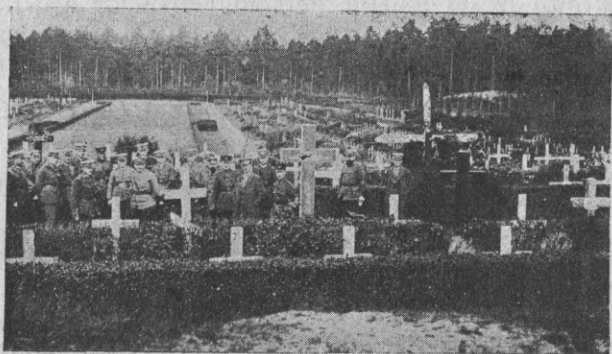
Tās pašas dienas pēcpusdienā noziedznieku barakā ieradās sarkanais leitnants un izsauca Aunāru.

«Vai šitais jūsu raksts? viņš pieklājīgi jautāja, turēdams rokās Aunāra zīmīti.

«Taisni tā, leitnanta kungs», droši atbildēja Aunārs.

«Kāpēc jūs agrāk nepieteicāties un kā tas vispārīgi nāk, kā jūs atrodaties sodīto gūstekņu barakā?» brīnījās sarkanais.

«Es biju ieslodzīts Marienburgas cietoksnī par bēgšanu pavasarī no lazaretēs. Tāpēc esmu tagad šeit», Aunārs stāstīja.

Rezerves virsnieki apmācību laikā, Brāļu kapos.

«Ak tā?» gari novilka sarkanais. «Žēl, ka tāds izglītots cilvēks padevies muļķībai... Bet vācieši prot cienīt drošsirdīgus ienaidniekus... Tomēr, lai mums nebūtu vairs nekādu nepatīkšanu, sakiet — vai jūs vairs nemēģināsiet bēgt?»

«Ja es to arī gribētu darīt, tomēr jūs paši ziniet, leitnanta kungs, ka tagad tas vairs nav iespējams», atkal izvairījās Aunārs un reizē ar to paglaimoja sarkanā pašapziņai.

«Nu, labi, es jūs pieņemu strādāt nometnes kancelejā. Vēlāk redzēsīm, kas būs tālāk. Ejiet pie galvenā tulka Sikorska, sakiet, lai jūs ievieto tūlīt šodien feldfebeļu barakā, izdod labāku apģērbu un ierāda guļas vietu. Saprotat?»

«Kā pavēliet, leitnanta kungs», droši atbildēja Aunārs.

Tiklīdz sarkanais bija projām tūlīt pienāca pārējie bada brāļi un Aunāram bija jāizstāsta sava saruna. Viņam vēlēja laimes un lūdza arī citus neaizmirst.

«Ja vien man būs kautkas iespējams, pirmā kārtā rūpēšos par jums», Aunārs apsoliņās.

Tanī pašā vakarā Aunārs bija jau ievietots tā sauktajā feldfebeļu barakā, kur mitinājās visi nometē atrodošies podpraporščiki un rakstveži. Šis baraks bija daudz labāki izbūvēts, ar dēļu grīdu, divām krāsnīm, gaišiem logiem. Tīrs un glīts; katram bija sava guļas vieta. Šejienes iedzīvotājiem, skaitā kādiem sešdesmit cilvēkiem, pat ēšanas deva vairāk (izņemot maizi), tā kā absolūtais bads te nebija tik smagi sajūtams. Baraka vidū, starp abām krāsnīm bija nolikti divi gari galdi, kur strādāja nometnes kanceleja. Te sadalīja pastu, pieņēma jaunas vēstules, veda sarakstus un vispārīgi izpildīja visus primitīvos kancelejas darbus. Tos vadīja galvenais tulks — Sikorskis, kāds polis, pirmskara Leipcigas students, Krievijas pavalstnieks un tagadējais kara gūsteknis, iedomīgs, bet citādi simpatisks cilvēks. Aunāru te vispārīgi uzņēma ļoti laipni, jo visiem bija jau sen zināmas viņa bēgšanas gaitas un šausmīgais

sods Tucheles arestmājā un Marienburgas cietoksnī. Jau pirmajā vakarā Aunāram bija sīki jo sīki jāizstāsta visi savi piedzīvojumi, un viss baraks noklausījās viņa bēdīgo stāstu. Atgadījās vēl viens savvaļnieks, kurš arī bija pag. vasarā bēguļojis ilgāku laiku un nu salīdzināja savus piedzīvojumus ar tikko dzirdētiem.

Kancelejas darbu Aunārs piesavinājās ļoti ātri, jo tur nebija nekā sarežģīta. Viņam uzdeva vadīt lauku darbos atvaļināto gūstekņu sarakstu un pārzināt pašu atvaļināšanu. Visus atlaistos gūstekņus — Tucheles nometnes piederīgos ievēda īpašā lielā grāmatā, kur atzīmēja adreses, lai varētu nosūtīt korespondenci un vajadzības gadījumā sazināties.

Nometnē bija zināms, ka lauku darbos daudz maz var dzīvot; tāpēc visi rāvās no Tucheles projām. Jau tūlīt pirmajās dienās pēc jaunā amata pieņemšanas Aunāram vajadzēja tikai parādīties ārpus baraka, kad viņu tūlīt apstāja gūstekņi no visām pusēm un lūdza nosūtīt lauku darbos. Šos lūgumus Aunārs izpildīja pēc iespējas. Tā viņam drīz vien izdevās nosūtīt arī savus cietuma brāļus un ar tiem visi sakari izbeidzās. Pirms šķiršanās vēl apmaiņās mājas adresēm, bet nebija jau cerības vairs kādreiz mūžā satikties. Vēlāk tā arī iznāca.

Aunāra dzīve ievirzījās jaunā gultnē. Absolūtā bada vairs nebija. Inteliģences barakā bija vismaz sausi un silti. Ziemas laikā arī tas bija jau liels labums. Vienam otram pazīstamam pienāca sūtījumi no mājām pat lielākā vairumā, nekā varēja izlietot. Paēdis cilvēks protams, paliek labāks un līdzjutīgāks. Aunāram, turpretim, nekādi sūtījumi nepienāca. Bet viņam ar savu valodas prasību nācās bieži izpalīdzēt citiem, un tie atkal labprāt maksāja graudā.

Tādā ceļā dzīvību vilkt bija daudz maz iespējams. Nometnes iekšējā dzīvē par ziemu nekādas pārmaiņas nenotika. Atlikušie laudis, kas nebija izdzīvi lauku darbos, klīda pa baraku starpām kā no kapsētas izcelti liķi. Daudziem gan pienāca sūtījumi un nauda; tie iepirkās nometnes bodītē un nekur braukt nevēlējās, cerēdami pavasarī sagaidīt miera noslēgšanu. Daudz tomēr bija tādu, kam nekādu ienākumu nebija; tie lasījās ap citiem, apkalpoja turīgākos un arī kā nekā vilka savu dzīvību. Bet ja kādam gluži nekur nebija kur palikt, tas vai nu gribot vai negribot saslima un ievietojās lazaretē, kur strādāja krievu ārsti un sanitāri un dzīves apstākļi bija daudz maz ciešamāki, nekā nometnes zemniecās. Savādā šausmu pilsēta dzīvoja savu nolādēto necilvēcīgo dzīvi...

Pavasariņam tuvojoties visus atkal sāka vilkt ārā no šejienes. Pieprasījumi uz lauku darbiem sāka ienākt lielākā daudzumā. Arī pašam Aunāram ļoti gribējās apnikušo nometnes dzīvi pārmainīt pret lauku darbu, bet bija atkal bail laisties nezināmā nākotnē, lai pēc tam — kas zin' — atkal nenokļūtu ļaunākos apstākļos. Ar tagadējo savu dzīvi un amatu taču varēja būt puslīdz mierā. Citiem gāja daudz ļaunāk.

Paļaudamies uz savām spējām, Aunārs galu galā nolēma, ka viņam visur būs iespējams pielaiķoties ienaidnieka zemes apstākļiem. Pavasaris atkal savukārt aicināja plašumā un nemierīgais gars alka pārmaiņas. Aunārs reiz ierunājās sarkanajam, ka arī viņš pats labprāt vēlētos aizbraukt lauku dar-

bos, bet sarkanais tikai ļoti zīmīgi pasmīnēja un piebilda:

«Es varu galvot, ka jums atkal bēgšana prātā. Bet nav ko domāt — es jūsu projām nelaidīšu.»

Bija jāpaliek turpat nometnē un jāpilda savs rakstveža amats. Aunārs cērēja sagaidīt varbūt kādu administrācijas maiņu, lai tiktu no nometnes projām un tāds gadījums arī nāca ātrāk, nekā varēja gaidīt.

Maija vidū sarkanais aizbrauca atvaļinājumā; savus pienākumus tas nodeva kādam citam virsniekam, kas nometnē nevienu nepazīna un par turienes iekārtu nekā nezināja. Ar citu kanceļistu palīdzību Aunārs atkal pārvērtās par vienkāršu gūstekni un jau pēc dažām dienām bija no nometnes ārā.

(Turpinājums sekos.)

Čehoslovāķijas karavīru apbalvošana ar Lāčplēša kara ordeni, Pragā. Sēd no kreisās uz labo pusi. 1) Ģen. M. Čila, 2) ģen. Jan. Synovy, 3) Latv. konsuls Pragā, inž. Ed. Krasts, 4) Čehoslovāķijas armijas ģeneralinspektors, Dr. J. Sv. Machar, 5) Čehoslovāķijas armijas virspavēlnieks E. Mittelhauzer, 6) pulkvedis J. Ruškevics, 7) ģen. Stan Ceček. Stāv: 1) pulkv.-leitn. Rozenšteins, 2) rez. kap. J. Daxner, 3) ģen. štāba pulkv.-leitn. Joz. Zmek, 4) pulkv. Rud. Medek, 5) pulkv. Joz. Peters, 6) pulkv. leitn. Palazky, 7) rez. Dr. Vlasak, 8) ģen. štāba pulkv. Levs Prchala, 9) pulkv.-leitn. Vacl. Krejširik, 10) majors, Olegs Vojtīšeks,

G. Milbergs — Skuju Fridis.

Ielenktā mājā.

(Beigas.)

Anta. (Ar uzsvāru.) Latvietis mirst, bet nepadodas!

Gūsteknis. Kādēļ tāda spītība? Es jums apgalvoju: ja tagad jūsējie tūlīn padosies, — jūs visi paliksāt dzīvi. Bet ja māju ieņems ar kauju, jūsu nāve būs briesmīga!

Anta. To es zinu. No jūsējiem mēs nekādas žēlastības negaidām.

Gūsteknis. Apdomājat. Leitnants ir jauns un skaists . . . Varbūt viņu kautkur dzimtenē gaida ligava? . . . Arī jūsu ligavainis . . . jums, taču tāds droši vien ir . . . cerē pēc kara jūs atkal redzēt sveiku, veselu . . .

Anta. (Šaubu pārņemta.) Ak, nerunājat, nerunājat! . . .

Gūsteknis. (Redzēdams savu vārdu panākumu.) Arī seržantam, dižkareivim un visiem careivjiem ir sievas, mātes, māsas, līgavas... Visas svētīs jūsu darbu un lūgs dievu par jūsu dvēseli... Jums tas tik viegli iespējams!...

Anta. Nē, nē!... Es jums aizliedzu tā runāt!

Gūsteknis. Tikai atļaujiet izkārt man šē caur logu baltu lakatiņu un atslēgt ārējās durvis... Bez tam — noslienat savu bisī kaktā... Viss cits norisināsies pats no sevis!...

Anta. Ejat pie loga un saucat, lai jūsējie pirmie noliek ieročus...

Gūsteknis. Nē, tas nav iespējams.

Anta. (Sasliedamās.) Tā tad jūs prasat no mums to, ko sevīm skaitat par neiespējamu?

Gūsteknis. Taisas mesties Antas priekšā ceļos.) Es jūs lūdzu... jūsu pašu labad...

Anta. (Atkāpdamās.) Mitējaties, citādi!...

Gūsteknis. Neviens no jūsējiem nenožēlos. Es apsolu, ka mūsu žēlīgais valdnieks jums un viņiem par to bagātīgi atlīdzinās...

Anta. (Dusmīgi.) Jūs domājat mūs uzpirkt, lai mēs paliekam par savas tautas un valsts nodevējiem?! Es tūlīņ pazīpošu leitnantam.

Gūsteknis. Nē, nē! Piedodat. Tas viss no mīlestības. (Nometas ceļos, ar veselo roku mēģina apkampt Antas ceļus.) Vaj jūs nerēdzat, nēmanāt, ka es jūs bezgalīgi mīlu un dievinu? Jau no pirmā acumirkļa, kad mums izdevās ieņemt jūsu māju... Jūsu dēļ es šē paliku arī gūstā... Jūsu dēļ mani ievainoja... un jūsu dēļ varbūt mani pakārs...

Anta. (Apmulsusi, raisās no viņa vaļā.) Jūs, jūs... nezinat ko runājat... (meklē vārdus.) Jūs esat āprātīgs!...

Gūsteknis. (Atrauj uz krūtīm mundieru.) Ja patīk — šaujiet, durat, iznīcināt mani, tikai paklausat manu lūgumu!... (Ārā sāk atkal šaut. Parādās ugunsgrēka atspīdums. No blakus istabas iestīdzas seržants, šauteni rokā. Gūsteknis apjucis pieceļas, pie sevis dusmīgi.) Velns, kas šo te grūda!...

Seržants. Antas jaunkundz. Es lūdzu, tūlīņ steidzieties māmiņai palīgā.

Anta. (Uztraukta.) Kas noticis?

Seržants. Leitnants bij pārāk neuzmanīgs un piegāja par tuvu logam. Tanī mirklī nāca lode...

Anta. (Izbailēs.) Viņš ir nonāvēts!?...

Seržants. Nē, tikai ievainots.

Anta. (Atviegloti.) Paldiesdievam. Bet kur pa to laiku gūsteknis paliks?

Seržants. Pagaidām viņu pieskatīšu es.

(Anta aiziet. Seržants noliecas un, aiz sienas slēpdamies, tuvojas logam. Gūsteknis paliek nemierīgs. Ārā stīps apšaudišanās troksnis. Arī seržants mērķē un šauj. Ugunsgrēka atspīdums aiz loga pieņemams.)

Gūsteknis. Man šķiet — tur kautkas deg... (Seržants atgriežas.)

Seržants. (Mēdoši.) Nu protams — deg! Tavi mīļie ciltsbrāļi un karābiedri aizdedzinājuši kaimiņa šķūni. Skaista iluminācija, vai ne?

Gūsteknis. (Rausta plecus.) Es nezinu, kādēļ viņiem tas bij vajadzīgs?...

Seržants. (Kaut ko pamana un izšauj.) Ek, nebūtu pietrūcis patronu!... (Atbildēdams gūsteknim.) Kādēļ vajadzīgs? Kāds jūs mulķis protat iz-

likties! Lūk, tāpēc, mans mīlais, lai mēs ielenktie — pa tumsu nevarētu izbēgt — jūsējo lodēm!...

Gūsteknis. (Laiņns izlikdamies.) Es jums varētu ieteikt — protams, tas tikai jūsu labā — citu izeju.

Seržants. (Neuzticīgi.) Nemelšaties, runājiet skaidri!

Gūsteknis. Ja seržanta kungs papūlētos nepārprast mani?...

Seržants. (Tuvojas viņam.) Nu, nu? Atkal — jādāmā būs kāda viltība?

Gūsteknis. Dieva vārds. Šoreiz man nav nekādu ļaunu nolūku... Leitnants ir ievainots. Tā tad jūs...

Estijas armijas bijušais virspavēln. ģener. Laidoners.

I. careivis. (Ieskrien.) Seržanta kungs! Ienaidnieki nupat aizdedzinājuši arī kūti! Vējš nes dzirkšteles uz šo pusi...

Seržants. (Aukstasinīgi.) Ko tur mēs varam darīt. Lai deg. Ej mierīgi savā vietā un uzmanī, lai kāds nelietis nepielien mums pārāk — tuvu...

I. careivis. Klausos. Bet ja tomēr arī šī ēka aizdegas?

Seržants. Tas tik drīz nenotiks. (Careivis apmierināts aiziet.)

II. careivis. (No otras puses.) Seržanta kungs. Leitnants lūdza jūs pagaidām uzņemties mājas aizsardzības vadīšanu, kamēr viņam pārsienot ievainojumu.

Seržants. (Ļoti nopietni, ar ciešu pārlicību.) Labi. Pasaki, ka to uzņemos un izpildīšu līdz pēdējai asinlāsei. Pasauc dižkareivi.

II. careivis. Klausos. (Aiziet.)

Gūsteknis. (Glaimodams.) Novēlu daudz laimes jaunā, atbildīgā amatā.

Seržants. Savas laimes jūs varat iesālit!

Gūsteknis. (Apvainojies.) Kādēļ tik ļauni, seržanta kungs? Gribēju vienīgi aizrādīt, ka jūsu varā tagad atrodas visu mūsu liktenis, — vai mēs paliekam dzīvi, vai aizejam bojā...

Seržants. (No domām iztraucēts, pārsteigts atgriežas.) Tā-ā? Jūs taču nedomājat, lai mēs padomāties?

Gūsteknis. Kādēļ gan ne? Katrs prātīgs karavīrs šādā bezizejas stāvoklī jūsu vietā to darītu.

Seržants. (Saprazdams. Pikti.) Sargies, kundziņ, ka es tev — par kūdišanu — nenovelku ādu pār acīm! (Gūsteknis saraujas un atvelkas dziļāk kaktā.)

Dižkareivis. (Ienāk.) Jūs mani saucāt? (Kakls viņam apsiets.)

Seržants. Ievainojums stipri sāp?

Dižkareivis. Nieka skramba. Pāris dienās, ceru, sadzīs.

Seržants. Palūdzat saimnieci, vai viņai šē mājā nav kāda telpa, kur ieslodzīt gūstekni? Viņš ar savu nevēlamo klātbūtni mūs par daudz traucē.

Admirals Pitka, bijušais Estijas jūrasspēku komandiers, kuram lieli nopelni pie landesvēra sakaušanas, ielencot 1919. g. Rīgu no jūras puses. Rīgas atbrīvošanā piedalījās lielākie kaujas kuģi (minu kreiseri): Lennuk's, Vambola, Lembit's, Tasuja, kā ar minu traleri — Olev's un Kalev's.

Admirals Pitka pašreiz uzturas Kanādā, dibinot igauņu koloniju.

Dižkareivis. Klausos. Tūlīt izziņāšu. (Aiziet.)

Gūsteknis. (Tuvojas lūdzoši.) Es jums atdošu visu, kas man ir. Tikai atstājat mani tepat. (Velk maku no kabatas.) Iedomājaties, ja piepeši izceļas ugunsgrēks un es esmu kaut kur ieslēgts...

Saimniece. (Ienāk.) Jums vajagot kādu slēgtu telpu?

Seržants. Ja gan — kur gūstekni novietot.

Saimniece. Diemžēl — ir tikai neliels pieliekamais kamarīts, bet ar visai plānām dēļu sienām. Varbūt vēlaties pārliecināties...

III. kareivis. (Iesteidzas.) Seržanta kungs! Man vairs nav nevienas patronas! Bet nupat divi ienaidnieki bij atlīduši gandrīz līdz pašam palievenim... Sakat, ko lai iesāk?

II. kareivis. (Ātri ienāk.) Seržanta kungs! Ja mums neizdodas dabūt patronas, tad esam pazuduši...

I. kareivis. (Ieskrien.) Seržanta kungs, ienaidnieki laikam sākuši saprast, ka mums vairs nav šaujāmā materiāla, tādēļ gatavojas mūs dzīvus sadedzināt!...

Leitnants. (Bāls, apsietu galvu. Ienāk, uz Antas rokas atstutēdamies. Pagurušā balsi.) Kas šē notiek? Kāds ir vispārējais stāvoklis?

Seržants. Atlaujiet ziņot, leitnanta kungs. Manā ricībā ir atlikusies vairs tikai viena patrona...

(Visi, bailēs sastingušām sejām, uzlūko viens otru.)

Gūsteknis. (Līdz šim neievērots stāvējis pie malas. Tuvojās leitnantam.) Gribo dot jums labu padomu...

Leitnants. (Savelk uzacis.) Runājat!

Gūsteknis. Uzceļat baltu karogu, atslēdzat durvis un padodaties... Jums citas izejas nav...

Leitnants. Un tas viss? (Raugās cieši gūsteknim sejā.)

Gūsteknis. Tiešām tā, leitnanta kungs. Pretējā gadījumā...

Leitnants. (Noteikti, katru vārdu uzsvērdams.) Seržant, pataupat pēdējo lodi! Varbūt vajadzēs šim kungam pateikties par laipno piedāvājumu...

Gūsteknis. (Nobāl un sāk drebēt.) Žēlojat, leitnanta kungs... Piedodat, ka pirmāk jums tik nekrietni uzbruku. (Šinī acumirkli aiz loga parādās un nozūd kāda seja.)

Seržants. Ienaidnieks! (Pieskrien un grūž ar durkli.) Nelietis, aizbēga!...

Dižkareivis. Viņi grib mūs saņemt dzīvus.

Leitnants. Tas nedrīkst notikt! Tūlī katrs savā vietā. Ieņemt logus un apsargāt āra durvis! (Kareivji izsteidzas. Kaut kur aiz sienas dzirdama dauzišanās pie āra durvīm. Balsis: «Atverat, padodaties!...»)

Anta. (Apsēdina leitnantu krēslā.) Es atnesīšu sava tēva medību bisi... (Iziet.) (Logā iesitās sarkans, stiprs ugunsgrēka atspidums. Šāvieni aplukuši. Tikai brīdi pa brīdim dun dobji klauvējiem pie durvīm. Gūsteknis uzmanīgi klausās un vēro logu.) (Aiz skatuves balsis: «Padodaties, citādi uzspridzināsim m'ju!»)

(Šinī acumirkli tālumā atskan kareivju dziesma: «Cel mani pār par Daugavu»...)

Dižkareivis. (Priecīgi.) Leitnanta kungs, kas tas? Vai dzirdat!...

Leitnants. (Klausās. Tad ceļas kājās, lai gan saimniece viņu mēģina atturēt.) Tas mūsu motifs! Mūsējie!...

(Dziedāšana kļūst stiprāka.)

Seržants. (Priecīgi.) Nudien! Tie ir mūsējie.

Anta. (Ienāk.) Leitnanta kungs. Bisi iedevu durvju sargam. (Apstājās un sastingst. Klausās.) Vai tas varētu būt?

Seržants. (Dzīvi.) Bez šaubām — mūsējie. Viņi nezina, ka šē ienaidnieki. Vajadzētu brīdināt, citādi var celties lieli zaudējumi...

Leitnants. Izšaujiet pēdējo patronu!

(Dziedāšanai pieņemoties stiprumā, un sajūsmai augot, klātesošie aizmirst gūstekni. Pēdējais izlieto šo gadījumu un metas uz logu. Tanī pašā momentā seržants pagriež šautenes stobra galu uz logu un izlaiž brīdinājuma šāvieni. Tas viss notiek vienā acumirkli. Šāviens keļ gūstekni. Ievaidēdamies, viņš sagriļojās un nogāžas uz grīdas.)

(Dziedāšana spēji apraujas. Ārā sāk sprēgāt šāvieni. Pēc britiņa viņiem pievienojas uzvaras saucieni: «Lai dzi-i-i-vo! Uz pr-i-i-ekšu!...»)

Leitnants. Viņš pirmāk divreiz gribēja mani nonāvēt...

Dižkareivis. Tādēļ dabūja, ko bija pelnījis.

Saimniecē. (Saņem rokas.) Paldiesdievam.. (Mūsējo uzvaras saucieni pieaug. Šausana kļūst dzīvāka.)

I., II., III. kareivji. (Ieskrien no visām pusēm. Priecīgi.) Lai dzīvo! Mēs esam glābti. Ienaidnieki bēg! Mūsējie tūlīn būs klāt!

Seržants. Visi man līdzī! Uz priekšu!! (Dodas uz durvīm. Viņam seko dižkareivis un visi trīs kareivji. Uz sliekšņa sastopas ar saviem atsvabinātājiem palīgā pienākušiem kareivjiem. Sirsnīgs atkalredzēšanās skats.)

Leitnants. (Pasper soli. Tad, abu sieviešu saturēts, nevarīgi atlaižas sēdekli. Smaidīdams.) Nu ir labi. Paldies, mani draugi, ka ieradāties mūs atsvabināt... (Aizver acis, nokaļ galvu.) (Skumji noliektām galvām, kareivji grupējas ap mirstošo virsnieku.)

Arā, navīsam tuvu — caur šāvīenu troksni — nerimstas gavilējoši saucieni: Lai «dz-i-i-i-vo Latvija!!»

Priekšgars.

Tukuma apr. aizsargu pulka III. bat. gada svētkos 7. septembrī š. g.

1. pulka adjut. Šproģis, 2. Tukuma apr. pr. pal. Jegers, 3. aizsargu pulka k-rs Kārklīšs, 4. III. bat. k-rs Grikmanis, 5. „Aizsargs“ redaktors Milbergs, 6. Vecauces aizs. nod. pr. Blaus, 7. kapt. Mentels aizsargu sporta instruktors.

Tukuma apr. aizs. pulka 2. eskadrons.

Pulkv.-ltn. Liepiņš

Ziemeļ-Latvijas atbrivošana.

(I. turpinājums).

Tuvojās pulka iziešanas brīdis uz fronti. Apstākļi nelabojās: trūka līdzekļu un katru dienu kazarmēs vairojās palikušie baskāji. Auga arī slimo kareivju skaits. Pulkā plosījās gripas epidēmija, prasīdama lielus upurus: bija dienas, kad mira līdz 7 kareivji. Parādījās arī tifs.

Uz pulka komandiera lūgumu, igauņu 2. divīzija atvēlēja 5 pārus jaunu un 20 pārus lietotu zābakus. Vairākus ziņojumus nosūtīja uz Rēveli mūsu Virspavēlniekam, pulkvedim Zemītanam. No Rēveles īsi pirms pulka izbraukšanas uz fronti — 22. martā kaŗa ierēdnis Garselis atveda 2 pārus jaunu, 5 pārus lietotu zābaku un 1 vatētus svārkus. — Zābakus varēja dabūt Terbātas pārtikas valdē, bet pret tūlītēju 60.000 marku samaksu, kuŗu tūlīn nebija. Pret 20.000 marku iemaksu pārtikas valde zābakus izdeva, atstājot iztrūkstošo daļu uz vēlāku nomaksu.

Stipri sajūtams bija arī zirgu, transporta un sarkaru trūkums. Līdz pulka izbraukšanai tika gan saņemtas dažādas mantas, bet tās bija piliens jūrā. „Citū variet ņemt no sarkanīem“, pa pusei jokodami, pa pusei nopietni teica igauņi. Šie joki vēlāk izvērtās par patiesību.

Līdztekus Valmieras pulkam, formējās I. Valmieras baterija, virsleitn. Dannenbergā vadībā. Kā tuvākie palīgi viņam bija sekošie virsnieka-artileristi: virsleitnanti Skujenieks, Šenfelds un

leitnants Upītis. Valmieras pulkā iesauktos artileristus iedalīja jaunformējamā baterijā. Iesakās apmācības, kuŗas bija tīri teoretiskas, jo lielgabalu un zirgu nebija, — tos dabūja tikai mārta beigās, pēc Valmieras pulka izbraukšanas uz fronti. Baterija sastāvēja no 3 veciem 1895. gada parauga lielgabaliem. Baterijā skaitījās 110 cilvēki un 62 zirgi. 2. aprīlī viņa jau ieradās frontē. Neskatoties, ka līdz izbraukšanai artileristi savus lielgabalus pat nebija paspējuši kārtīgi apskatīt, baterija pēc pievienošanas pulkam daudzreiz tam sniedza stipru pabalstu.

Reizē ar bateriju iesāka formēties rezerves bataljons. Isumā viņa vēsture šāda: sākot no 5. marta pie Valmieras pulka pastāvēja rezerves rota, kuŗā iedalīja vēlāk pienākušos kareivjus, vecāko gadu iesaukumus, kareivjus no izveseļošanas komandas un... pārpalikušos baskājus. Šo rotu komandēja kapteinis Ozols (kritis) un pēc viņa iecelšanas par I. rotas komandieri — virsleitnants Auniņš. Še iedalīja arī ārpus štata palikušus virsniekus un ierēdņus. Tāda kārtā 23. martā šīnī rotā salasījās 12 virsnieki, 5 ierēdņi un apmēram 100 kareivju.

23. martā rezerves rota pārdēvēta par Rezerves bataljonu un viņa formēšanu, saskaņā ar Virspavēlnieka 10. marta pavēli uzdeva pulkvedim-leitnantam Berķim. Rezerves bataljonu pēc saformēšanās pārdēvēja par 2. Cēsu kājnieku pulku.

Nākošās Ziemeļ-Latvijas brigades formēšana un izveidošana lēni, bet noteikti virzījās uz priekšu par spīti visiem nelabvēlīgiem apstākļiem. Pēdējo bija daudz, ņemot vērā to, kā mēs formējamies uz svešas teritorijas. — Latviešu lielinieki bija kādu laiku pasaimniekojuši Igaunijā un radījuši igauņu tautā īgnumu pret latviešiem. Tautas masas turēja visus latviešus par lieliniekiem. Par igauņu lieliniekiem, pats par sevi saprotams, tika noklusēts. Tāds uzskats valdīja ne tikai sabiedrības zemākos slāņos, bet arī izgli-

iepazīnieš ar viņa garu. Visi šie dažādie traucējumi un grūtumi neatstāja lielu iespaidu uz valmieriešu mošo garu un pulks drudzainā steigā turpināja gatavoties uz cīņām, jo ar katru dienu tuvojās 27. marts, pulka iziešanas diena.

Frontē pa to laiku apvienotais somu-igauņu karaspēks veda nenogurstošu cīņu pret lieliniekiem, kuŗi no janvārī dabūtā trieciena bija atspirguši un gatavojās nākt uzbrukumā. Lai izjauktu viņu planus, marta vidū somu-igauņu daļas pašas pārgāja uzbru-

Piemineklis kritušiem
latv. strēlniekiem Ložmetēju
kalnā, atklāts š. g.
7. IX.

totās aprindās. Atradās politiskās partijas, kuŗas pabalstīja tādus uzskatus, izplatīdamas baumas, ka latvieši tīkojot pēc igauņu zemes. Sevišķi naidīgu stāvokli ieņēma Tenisona tautas partija, izplatīdama caur savu organu «Postimees» dažādas tendenciozas ziņas, netīkviens tai laikā, kad pulks stāvēja Tērbatā, bet arī pēc tā iziešanas uz fronti. Tāda vienas sabiedrības daļas izturēšanās bieži atsaucās uz pulka formēšanas un apgādāšanas gaitu. Pat igauņu militāras aprindas sāka šaubīgi skatīties uz Tērbatā sabraukušiem latviešiem, kuŗu ar katru dienu pieaugošais skaits radīja viņos bažas un šaubas. Tika pat pārrunāts jautājums, vai izdot mums ieročus pirms iziešanas uz fronti, vai ne. Tas bija iemesls visādiem kavēkļiem pie pulka apbruņošanas, kuŗa gāja ļoti gausi uz priekšu: tā 3. martā saņēma 130 šautenes, 7.—600., 17.—200 un ceļā uz fronti — 180.; 15. martā saņēma — 2 vieglos ložmetējus un pārējos 13 tikai 25. martā. Cik nelabvēlīgi tas atsaucās uz apmācības gaitu, būs lieki aizrādīt. — Pie augšminēto nepareizo uzskatu izklaidēšanas nenoliedzami lieli nopelni 2. igauņu divīzijas komandierim, pulkvedim Puskaram, kuŗš, stāvēdams pulkam vistuvāki, bij

kumā pie Veravas un Taivolas, kur 24. martā deva smagu triecienu lieliniekiem. Pēdējās, ciedzamas lielus zaudējumus, atkāpās uz Alūksni un Rīgas-Pleskavas šoseju — Vec-Laicenes rajonā. Panākumi būtu vēl lielāki, bet somu-igauņu spēku bij par maz tik garai frontei, un viņi ar nepacietību gaidīja Valmieras pulka ierašanos.

II.

Gājiens uz Alūksni.

Pienāca 27. marts. Isi pirms plkst. 7., Rīgas un Pepleru ielas stūrī ieradās rota pēc rotas un nostājās pilnā kaujas gatavībā, lai dotu svīnīgo solījumu. Apkārtējās ielas un trotuari, neskatoties uz agro rītu, pārplūda ar publiku. Gandrīz visi Tērbatā dzīvojošie tautieši atnāca pavadīt savus kaŗavīrus. Netrūka arī igauņu, kuŗi gan aiz ziņkārības, gan labvēlīgi šmāidot, aplūkoja savus sabiedrotos — Spēleja orķestrs. Tuvojās pulka karogs. Ieradās pulka komandieris. Gaisu satricināja spēcīgie apsveikšanas vārdi. . . . Isa komanda . . . Noslideja cepures. Pret tumši-zilo debesi, atskanēja Valmieriešu zvērests:

„Zvēru pie mana oficiera-kareivja goda un svēti apsolos Dieva priekšā ar savu apziņu cieši un bez svarstīšanās būt uzticīgs Latvijas valstij, kā manai dzimtenei. Zvēru, ka kalpošu viņai līdz beidzamajam asins lasei, pie kam vienmēr centīšos palīdzēt pie Latvijas valsts un labklājības nostiprināšanas. Svēti apsolos būt katru brīdi gatavs kalpot Latvijas Pagaidu

Jaunaucis aizsargi.

Valdībai, kuŗa stāv Latvijas valsts priekšgalā, līdz kamēr tautas griba noteiks valdības veidu caur Satversmes Sapulci. Man uzliktos pienākumus izpildīšu ar visiem spēkiem, tikai valsts labumam acis tūredams un taupīšu savu doto goda vārdu, jo tādu paģer mana oficiera-kareivja pienākums pret dzimteni. Zvēru, ka būšu godīgs, akurats un drošsirdīgs kareivis un nepārkāpšu zvērastu — radniecības, draudzības vai ienaida pēc. Un to lai palīdz man Visuvarenais Dievs, Amen!“

Pret debesīm paceltajās kareivju acīs bija redzama stingra apņemšanās un nelokāma griba. Tad atskanēja tautas maršs un pulks devās uz staciju, pavadīts no liela ļaužu puļļa. — Iesākās pulka novietošanās vagonos. Pavadītāju skaits arvien vairojās. Neskatoties uz agro pavasari, daudzu rokās puķes. Pulku pavadīja rezerves bataljona un baterijas virsnieki un kareivji. Netrūka arī igauņu, ar pulkvedi Puskaru priekšgalā, viņš ar neliekuļotu sirsnību novēlēja pulkam sekmīgu, uzvaru pilnu nākotni. — Pēcpusdienā, zem marša skaņām, puķēm puškotie valmierieši atstāja Terbatu, dodamies divos vilcienos uz Valku. Uz fronti nobrauca pavisam 68 virsnieki, 1200 kareivji ar 5 viegļiem ložmetējiem un 8 patšautenēm.

Pievakarē abi vilcieni iebrauca Valkā, kur viņus sagaidīja liels vairums iedzīvotāju, kuŗu tēvi, dēli, vīri un līgavaņi atradās Valmieras pulkā. No jauna puškojās Valmieriešu krūtis un cepures puķu ziediem. Valkā pulks pārvietojās šaursliežu vagonos. Tajākais maršruts vēl nebija zināms. Cirkulēja dažnedažādas baumas: kareivji — rūjienieši pricīgi pricīgi gaidīja braukšanu uz Rūjieni, citi uz Alūksni. Vakarā apstiprinājās ziņas par pēdējo virzienu, kad plkst. 23 suta kumeļš no Valkas II. pagriezās uz austrumiem.

Nakti pulks iebrauca Taivolas stacijā un palika tur līdz rītam; pamodušies kareivji pamanīja sev blakus igauņu bruņoto vilcieni — savu nākamo cīņas biedri. Isi pirms plkst. 8 atskanēja signāls tālākam ceļam, un vilcieni iebrauca no Taivolas. Pēc dažādu desmit minūšu brauciena priekšējais un līdz ar viņu

arī pārējie ešaloni apstājās mežinā, šaipus Melnupes tilta. Se izrādījās brauciena galā punkts. Drīz pulks bija nostājies dzelzsceļa malā, mežinā, un, sakartojies, gaidīja tālāku rīkojumu. Plkst. 10 pienāca pavēle doties uz priekšu un novietoties Alsā un Allakilli sādžās un Saara muižā, netaļu no Melnupes labā krasta. Līdz plkst. 12 pulka vienības jau nonāca savās vietās un novietojās: I. bataljons — Allakiila, II. bataljons — Saara muižā. Ziņas par ienaidnieku bija ļoti trūcīgas, jo somu-igauņu daļas bija nozaudējušas sakarus ar viņu. Pēc nepārbaudītam baumām kāda lielnieku jātnieku nodaļa, ar artileriju, bija manīta pie Opes un Luša kroga, t. i., šosējas un dzelzsceļa krustojumā. 28. marta vakarā pulks saņēma tālāko uzdevumu, pariet uzbrukumā Alūksnes virzienā, ieņemt to un doties tālāk uz Vec-Gulbeni. Uzdevuma izpildīšanai sastādīja grupa, kuŗā iegāja I. Valmieras kājnieku pulks; 3 igauņu bruņotie vilcieni; I. igauņu jātnieku pulks un I. Reveles brīvprātīgo bataljons, 8 rotu sastāvā. Galvenais trieciens bija jāveic Valmieras pulkam, kopā ar bruņotiem vilcieniem, kamēr I. jātnieku pulks apsargāja kreiso spārnū un Reveles brīvprātīgo bataljons — labo. Nakti vienību priekšnieki saņēma pavēli. 29. marta rītā pulks izgāja no Allakilli ciema uz Opi, sekoša kārtībā: avangards — 1. un 2. rotas, kapteina Skreijas vadībā; galvenie spēki — 2. bataljons un komandas, kapteina Bojara vadībā un arjergards — 3. un 4. rotas, kapteina Liepiņa vadībā. Kolonas ceļš gāja caur Mences muižu un Jaun-Rozi uz Opes miestu. Pa dzelzsceļu, labodami iPOSTRĪtos tiltus, virzījās bruņotie vilcieni. Pārgājieni noritēja samērā lēni, jo kustību stipri traucēja biežā sniega kārtā. Katra virzīšanās ārpus ceļa bija pilnīgi neiespējama. Briegot pa dziļo sniegu, pastalu ādas zābakā sāka laist ūdeni cauri un gatavojās izjukt jau pirmā gājienā. Lai atvieglotu gājieni, kareivju mantu pārvadašanai ņēma šķūtniekus, kuŗi sekoja rotām dažreiz 10 un vairāk dienas. Pēcpusdienā pulks bez starpgadījumiem iegāja Opē. 2. bataljons izgāja miestam cauri, lai apsargātu Rīgas-Pleskavas šoseju, un vakarā ieņēma Lūšu kroga-Rumpanu līniju. Pārējās vienības pa nakti novietoja Opes muižā un Janku mājās; bruņotie vilcieni — Opes stacijā. Pulka komandiers, kopā ar piekmandēto ģenerālštāba pulkvedi Ozolu, pa to laiku izstrādāja tālāko uzbrukuma plānu. 30. martā bija jāturpina ceļš uz Alūksni un jāieņem līnija Jaunzemu-Lūšu-Maltenieku līnija. Uzdevuma sekmīgai veikšanai pulku sadalīja trijās kolonās:

Labā kolonā, kapt. Bojars, 2. bataljons un kājnieku izlūku komanda. Kopā: 4 rotas, 1 komanda, 6 viegie ložmetēji un patšautenes. 30. marta rītā iziet no Lūšu kroga un gar dzelzsceļa līniju virzīties uz Korvu un Rezaku, līdz vakaram ieņemt Jaunzemu-Lūšu līniju.

Vidējā kolonā, kapteinis Skreija. 1. bataljona, 1. un 2. rotas, 2 bruņotie vilcieni, 4 viegie ložmetēji un patšautenes. 30. martā rītā iziet no Janku mājām un gar dzelzsceļa līnijas kreiso pusi virzīties uz Korvu, līdz vakaram ieņemt Lūšu-Korva līniju.

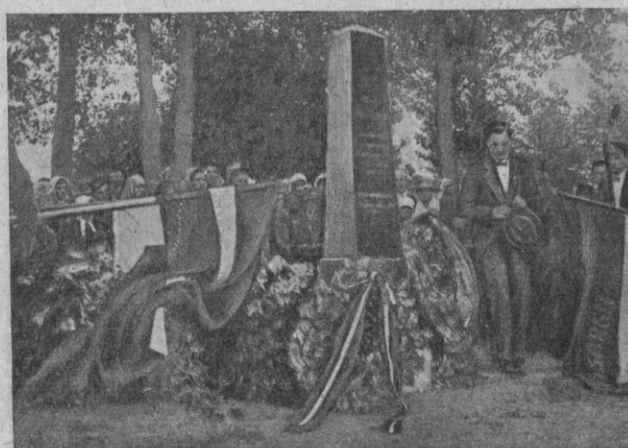
Kreisā kolonā, kapteinis Liepiņš. 1. bataljona 3. un 4. rotas. 3 viegie ložmetēji un patšautenes. 30. martā rītā iziet no Opes uz Lūšu krogu, Jaunlaicenes muižu. Līdz vakaram ieņemt apsardzības līniju.

Nakts no 29. uz 30. martu pagāja mierīgi. Par ienaidnieku jaunas ziņas nebija ienākušas. Saskaņā ar doto uzdevumu, pulks 30. martā izgāja no savas nakts guļas vietas. Labā un vidējā kolona izgāja agrāk un kā pirmās sasniedza norādīto līniju, nesatiekot ceļā ienaidnieku. Kreisā kolona izgāja no Opes pēdēja un plkst. 12 iegāja Jaun-Laicenes muižā, ienaidnieku nesatiekot. Sakaru nodibināšanai ar igauņiem, no šejienes izsūtīja uz Opekalna baznīcu ziņnešus. Pulksten 14 kolona turpināja ceļu un pēc trijām stundām sasniedza uzrādīto līniju, ieņemdama: 4. rota — abas Maltenieku mājas, 3. rota — Bērziņus. Vakarā visas kolonas bija norādītās vietas un nodibināja sakarus ar pulka štābu, kurš pārvietojas uz Lindenheimu, pie Korvas stacijas. Korvas stacijā nostājās 2 bruņotie vilcieni. Par ienaidnieku jaunu ziņu nebija, tāpat nebija noteiktu ziņu par savējiem, jo Reveles brīvprātīgo bataljons izradījās palicis iepakal; arī jātnieki nekur nebija redzēti. Vēlāk noskaidrojās, ka 30. martā 1. Jātnieku pulka izlūku patruļas sasniegušas Lāsbergu un Visikuma muižas, ziemeļaustrumos no Alūksnes ezera, bet tūlīt atkal atkāpušas uz Volkovu. Kreisās kolonas kareivji pie Opekalna baznīcas bija satikuši dažus igauņu jātniekus kāda instruktora vadībā: nodevuši tam paziņojumu par savu stāvokli un atgriezušies, pat neuzzinādami pie kādas daļas igauņu pieder. Minētais izskaidrojās ar to, ka vieni otru valodu nebija sapratuši. Arī ar bruņotiem vilcieniem sakari bija vāji noorganizēti, kopdarbība slikta. Vēlāmies uzsvērt savu pārākumu, igauņi neintormēja latviešus par saviem nodomiem. Tāda savu sabiedroto ignorēšana bieži vien atbēdās viņiem pašiem. Kā mazu ilustrāciju pievedīšu sekošu gadījumū: 30. martā ap pulksten 22, kad visas daļas bija jau savās vietās, Korvā piepeši kļuva dzirdams tajš šaušanas troksnis. Pēc kāda laiciņa pie 2. bataljona apsardzības līnijas no ienaidnieka puses pieskrēja daži somu igauņu kareivji un pastāstīja sekošo: bruņoto vilcienū komandantiem bija ienākušas ziņas, ka pie Rezakas muižas stāvēt diezgan vāji apsargāta lielnieku baterija, igauņi bija nolēmuši vienj paši, bez Valmieriešu palīdzēšanas, bateriju iegūt. Šī nodoma izvešanai, viņi bija nosūtījuši uz Rezaku 30 kareivjus, ne vārda par to neteikdami frontē stāvošiem Valmieriešiem. Tikai pašā pēdējā brīdī viņi bij par izsūtīšanu informējuši kapteini Skreiju, kurš no 1. rotas piedēvis 2 kareivjus saites uzturēšanai. Bruņoto vilcienū desants bija iekļuvis pie pašas muižas stiprā krustā uguni un meties bēgt ņemdams līdz ievainotus. Lielnieki viņiem bija kādu gabaliņu sekojuši un pēc tam atgājuši uz Rezaku. Šī sadursme noskaidroja, ka Rezaku ieņemt lielāki ienaidnieka spēki. Vakarā vēl pienāca ziņas no vietējiem iedzīvotājiem un izlūkiem, ka lielnieki nostiprinot Rezakas muižu un Alsviķu staciju un taisot ierakumus. Savienojot dzelzsceļa telefona

pārraušas drātis, izdevās nejauši uzklausīt ienaidnieka sarunu: no tam dabūjam zināt, ka ienaidniekam pienākuši palīga spēki un uzdots pāriet uzbrukumā.

Naktī pienāca 2. igauņu divīzijas komandiera pavēle uzbrukumū turpināt. Saskaņā ar pēdējo, pulka komandiers 31. martā pavēlēja kapteinim Bojaram ar pirmo kolonu ieņemt Rezaku muižu; kapteinim Skreijam ar otro (vidējo) kolonu ieņemt Alsviķu muižu un staciju; kapteinim Liepiņam ar trešo kolonu ieņemt Griguļu ciematu, netālu no Alūks-

Sulca uzņēmums.

Pieminekļa atklāšana kritušam aizsargam Žanim Rikmanim Snikerē š. g. 14. IX.

snēs, cenšoties nodibināt sakarus ar jātnieku pulku Lāsbergā muižā (pēdējie 30. martā jau bija aizājuši atpakaļ uz Volkovu). Ziņas par ienaidnieku bija nevien trūcīgas, bet pat maldinošas. Pavēle kreisās kolonas priekšniekam skanēja šādi: „St. kapt. Liepiņam, 1919. g. Nr. 4. 30. martā, plkst. 11,45 v. stacija Korvenhof (Korvā).

Jūsu rītdienas (31. marta) uzdevums: ar 3. un 4. rotām pulksten 12 dienā būt pie Griguļiem. Tātad pat laikā kapt. Skreija ar bruņotem vilcieniem ieņems Alsviķu staciju un kapt. Bojars — Rezaku.

Pēc pulksten 12 ir nodomāts: Skreijam ieņemt Laiviņus; Bojaram — Lukinu, bet Jums Marienburgu (Alūksni).

Ienaidnieks atkāpās nekārtībā. Tuvākās viņa daļas esot Rezakā un Stāmeros (Stāmerienē).

Palkavnieks J a n s o n s.“

Sekas bij tās, ka grupās izlūku pulciņu skaitu vēl vairāk samazināja un izlūkošanu veda vienīgi pa kolonu ceļiem, pilnīgi ignorējot spārnus.

(Turpmāk vēl.)

Pulkv.-leitn. Paulockis

Tanku kaujas spējas.

Pasaules karā radās jauns spēcīgs cīņas ierocis — tanks, ar kuŗa palīdzību sabiedrotie salauza vācu pretestību un guva uzvaru. Kā varenāko palīgu uzbrukumā daudzinaja tanku. Visas nākotnes kaujas paredzēja izkarot vai vienīgi ar tankiem, raidot tos lielās masās uz pretinieka nocietinātām jo-

slām. Ar steigu pārbaudīja kaujās gūtos piedzīvojumus, meklēja jaunus ieguvumus un papildināja agrākos tanku tipus. Gandrīz vai katras armijas ideāls kļuva — tanku pulki.

Arī jaunās, mazās valstīs ierāva šai straumē un sāka griest līdz. Viņu armijās iedalīja tanku vienī-

bas, uz kuŗām lika lielas cerības, kuŗas loloja, kā pēdējo atbalstu cīņā.

Kad pirmā tanku sajūsma pārgāja un radās izdevība viņu spējas mierīgākī apsvērt, pacēlās pesimistiskas domas par tanku spējam un lietošanu. Pirmā kārtā pārvērtēja tanku taktiskās īpašības. Parasti pieņem, ka tanks spēj pārvietoties pa katru apvidu, pārvār visus šķēršļus un ar savu uguni iznīcina ienaidnieka dzīvos spēkus. Vai tanka spējas tiešām tik lielas un vai tanks var visus šos uzdevumus tiešām sekmīgi veikt?

Kas attiecās uz pārvietošanās iespējamību pa katru apvidu, arī šini ziņā tankiem daudz trūkumu. Smagie tanki, sevišķi angļu rombveidīgie, pārvār gandrīz visus ierakumu un satiksmes eju grāvjus, viegli pārrāpdamies tiem pāri. Šīs spējas viņiem dod vedošo-kāpurķēžu ievērojams gaŗums. Bet mīkstā, purvainā zemē tanks iegrimst un šeit viņa darba lauks beidzās. Tomēr ne katrs purvains apvidus ir tankam nepārvarams, tanks purvainā vietā iegrimst mazāk, nekā tāda paša svāra mašīna uz riteņiem. Tas notiek tādēļ, ka tan-

I. nacionālo organizāciju kongress Lielā Ģildē š. g. 5. oktobrī.

Pārbaudot dātus, kuŗi iegūti pasaules karā, kā arī izdarot daudzkārtīgus izmeģinājumus, — pierādījās daudz pretēja, izceļot ļoti daudzus un svarīgus trūkumus.

Viens no jūtāmākiem tanku konstruktīviem trūkumiem ir viņu samērā niecīgais pārvietošanās ātrums. Sevišķi tas jūtams pie smagājiem tankiem, kuŗu kaujas ātrums reti kad pārsniedz 4 km. stundā, pārvietojoties pa šāviņu izārdītu kaujas lauku un krustotiem ierakumu grāvjiem, šis ātrums bieži vien krīt līdz 1—2 km. st. Ņemot vērā vēl to apstākli, ka tanks pats par sevi ļabi saredzams mērķis, — artilerijai izdevīgi to ņemt zem uguns un, pateicoties gausajām tanku kustībām, ātri piešauts, padarot uzbrūkošiem tankiem ievērojāmus bojājumus.

Jo smagāks tanks, jo mazāks pārvietošanās ātrums. Mazājiem, vieglajiem tankiem jau ievērojams pārvietošanās ātrums: pie tam tie ir mazi, grūti ieraugami, veikli kustībās un tadēļ artilerijai tos daudz grūtāki apkarot. Bet toties viņiem ir citi svarīgi trūkumi.

kam ievērojami lielāka pieskāŗšanās virsma, caur ko viņa īpatnējais spiediens uz zemes virsmas nepārsniedz 0,5—0,6 kg. uz cm? Liekas, kā vajadzētu palielināt vedošās ķēdes gaŗumu, bet tas grūti izvedams, jo tad pamazinas tanka kustības veiklums un vadišanas parocība. Angļu tanks spēj pārvietoties arī pa purvainu apvidu, jo iegrimst pat 0,5 m. dziļi, tas tomēr samērā viegli kustas. Tikai staignā purvā tanks netiek uz priekšu.

Bet kā ir ar vieglajiem, ātrgājējiem tankiem, piemēram: «Benault», «Whippet» un «Fiat»? Ar šo tanku atkarību no apkārtnes jāreķinas daudz vairāk. Tie gan spējīgi pārvietoties pa purvainu (ne staigņu) apvidu, bet, kā kaujas piedzīvojumi rāda, tie pavisam nespēj virzīties tādā apvidū, kuŗš stipri pārkrustots smāgo šāviņu bedrēm. Tāpat pār plātākiem ierakumu grāvjiem un satiksmes eģām vieglie tanki nav spējīgi pārrāpties. Pasaules kara kaujās bieži radās nepieciešamība nozīmēt īpašas darba grupas tanku ceļu nolīdzināšanai. Tas aizturēja tankus, viņus ātri sašāva pretinieka artilerija un uzbrū-

košās daļas cieta smagus zaudējumus. Trieciena pēkšņums un ātrums zuda; tanki nespēja laikā palstīt uzbrūkošos kājniekus.

Pārvietošanās ātrums un tanka smagums ļoti lielā mērā iespaido viņu taktiskās īpašības. Ar to arī izskaidrojās tanku lielie zaudējumi kaujās: caurmērā ap 50% no visa kaujā raidītā tanku sastāva.

Kas attiecas uz tanku daudzīnāto ugunsspēku, arī tas zināmā mērā pārspilēts un atkarīgs no daudziem faktoriem, no kuriem kā galvenie jāskaita: 1) nespēja pietiekoši novērot, kas traucē mērķu atklāšanu, un 2) nespēja pareizi novadīt mērķi, kas ievērojami ierobežo trāpījumu un vispār tanka ugunsspēku.

Tanka komanda, atrodoties noslēgtā bruņu ķermenī, pilnīgi atdalīta no ārējās pasaules: moraliski tā jūtās viena, pamesta savam liktenim, fiziski — tā kurla un tu vredzīga. Kurla tādēļ, kā tanka degmotora darbošanās troksnis, ķēžu klabēšana, triecieni pret nelidzenumiem un šķēršļiem u. t. t., ņem katru iespēju komandai tankā kautko dzirdēt un uztvērt no ārienes.

Tuvredzīga — tādēļ, kā novērot caur tanka lūciņām — bieži vien caur sikiem caurumiem lūciņu slēgos — ļoti grūti, vēl jo vairāk tādēļ, ka tanks pārvietojoties padots nejaušiem triecieniem, šūpojās un valstās, te iebrūk ierakumu grāvī, te rāpjas pār dziļu, platu bedri. Uz svešas apkārtnes kaujā orientēties grūts uzdevums pat karavīram uz atklāta lauka, bet karavīram tankā, kurš izved dažādas kustības uz kaujas lauka, šāds uzdevums gandrīz neiespējams.

Vēl grūtāki atrast pretnieku, kurš piemērojies apkārtnē, ieracies zemē un aizsedzies. Atrast tādus mērķus un vest uz tiem uguni ļoti grūti: mērķis, kurā tikko novadīts tanka ierocis, pēkšņi izzūd no šāvēja acīm, tankam taisot negaidītu pagriezīenu, iebrūkot bedrē, ierakumos u. t. t. Tādēļ par sekmīgu ugunsvešanu šādos apstākļos nevar būt runa. Neraugoties uz spēcīgājiem tanku ugunsliedzekļiem, tanku uguns maz bīstama pat uz tuvām distancēm. Vienīgi tanku masu uzbrukumā jāskaitās ar tanku uguns spēku. Moraliskais iespaids ir galvenais, kas piespiež citkārt drošsirdīgus karavīrus bēgt no uguns spļaujošā tērauda milzeņa.

Nākotnes tanku tipos augšminētos trūkumus cenšās novērst, uzlabojot tanku pārvietošanās ātrumu, ugunsspēku resp. trāpījumu, lielāku novērošanas iespējamību un lielāku neatkarību no apvidus. Pa

nākumi līdz šim tomēr mazi, jo sakombinēt visas šīs prasības grūti.

Cīnoties pret tankiem, katrā ziņā jāņem vērā tanku trūkumi, kuri ierobežo viņu kaujas spējas. Tanku mazais kustības ātrums, redzamība un nespēja piemēroties apkārtnē — artilērijai dod labu mērķi, kādēļ arī kā galvenais prettanku līdzeklis jāskaita — artilērija. Sevišķi bīstami tankiem tā saucamie prettanku lielgabali, kuri novietoti starp pirmo un otro nocietināto pozīciju joslām. Tie uzstādīti grozāmos bruņu torņos, labi maskēti un apšauda tikai tankus.

Vācu prettanku lielgabali padarīja sabiedroto tankiem smagus zaudējumus; bieži viens pats prettanku lielgabals kaujas dienā sašāva vairākus tankus. Tā, piemēram, kaujā pie Hunding'as 1918. gada oktobrī vācu VII. armijas 3. Gvardijas divīzijas prettanku 77mm lielgabals iznīcināja, sašaujot no tieša tuvuma, vienā dienā 38 franču tankus.

Kas attiecās uz tanku nespēju pārvietoties pa katru apvidu, šie trūkumi dod iespēju aizstāvēties izlietot dažādus līdzekļus, lai kavētu tankus viņu darbībā. Rokot tanku bedres, paplašinot atsevišķas ierakumu līnijas, applūdinot zemākās vietas u. t. t. tankiem ceļā radīsies jūtami šķēršļi, kurus tas nespēs pārvāvēt.

Mūsu zemes apstākļi sevišķi izdevīgi prettanku cīņai: plaši purvāji, ūdens ceļi un, beidzot, vislielākais tanku kaveklis — plašas mežu joslas, caur kurām neviens tanks nav spējīgs izlausties. Pastiprinot šos dabīgos tanku šķēršļus ar mākslīgiem — radīsim zināmās vietās tankiem nepārvāramas joslas.

Beidzot savu īso apskatu, gribu pieminēt, kā mazās armijas nav spējīgas iegādāt un uzturēt lielas tanku masas un ja tādas būtu, tad jā rūpējās arī vēl par stipru tanku rezervi. Mazām valstīm tas grūti iespējams: kur lielās valstis kaujās izšķiež simtiem tankus, bez kā justu manāmu robu savā budžetā un tanku rindās, tur mazām valstīm jāskaita katrs tanks.

Mazās valstis armija jāapgādā ar spēcīgiem prettanku līdzekļiem, galvenokārt — artilēriju, un jāpiemēro tanku uzbrukumiem noderīgie rajoni pierobežas joslā sekmīgai prettanku cīņai. Karaspēka māksla cīnīties ar tankiem un karavīru moraliskā līmeņa pacelšana ir viens no mazo valstu armiju gatavības un spēka stūrakmeņiem.

G. Milbergs.

Latvijas austrumrobežu nodrošināšana.

Lasot laikrakstos par nemitīgiem bandītu iebrukumiem Polijas austrumrobežu apgabalos, nevilus uzpeld jautājums par mūsu robežu drošību. Ko esam darijuši un ko darām, lai arī mums nebūtu jāpiedzīvo nepatīkami pārsteigumi?

Aizņemti no dažādiem iekšējiem strīdiem (nereti personīgiem), mēs aizmirstam, ka Latvijas robežas viscaur pilnīgi atklātas, bez ievērojamiem dabiskiem šķēršļiem, kā: kalniem, upēm, ezeriem, nepārejamiem purviem. Tādēļ nopietni jāpārdomā par garī izstieptās robežu līnijas nodrošināšanu mākslīgiem līdzekļiem.

Sevišķi bīstama mums ir un paliek Krievijas robeža.

Nav nevienam noslēpums, ka gandrīz vai ik dienas krievu avīzēs parādās diezgan atklāti raksti par «nomaļu digļu» (tā dēvē jaunās Baltijas valstis) iznīcināšanu un par veco krievu tiesību atkaluzstādīšanu Baltikā. Šinī ziņā ļoti labi saprotās Maskavas varasvīri ar Berlīnes, Parīzes, Beļgrades, Sofijas un citiem cariskās monarkijas emigrantiem. Neraugoties uz nemīlīgo internacionālisma sludināšanu, resp. komunisma dievināšanu, — tagadējiem Krievijas likteņa noteicējiem pa visām svārku vilēm spīd cauri

neapslēpjams birokratisms un imperialisms, kurš jau savos pamatos var būt mums tikai naidīgs. Draudzīgās diplomatu intervijas šē nekrīt svarā. Ja oficiālais Maskavas pārstāvis nekautrējās apgalvot, ka Krievija nemaz nepazīstot Gruzijas jautājuma (kur mēneša laikā Grūzijā notikušas tūkstošiem slepkavības un vislielākās varmācības), tad arī mēs ne minūtes nedrīkstam uzticēties lielā austrumu kaimiņa labvēlībai un miermīlībai pret mums.

Kad pirms pāris gadiem «Latvijas Kareivī» parādījās ģenerāļa Rādziņa raksts par to, cik viegli ienaidniekam iespējams ielausties Latgalē, — visi uztraucās. Pacēlās vairākas balsis lietu izmeklēt, un iekustināto sāpīgo jautājumu noskaidrot. Bet pagāja viens mēnesis pēc otra — nekas netika darīts. Jautājums aizmirsās un, tā sakot, apgūlās.

ipašumu — krievam — vecticībniekam; kāds cits augstāks ierēdnis publiskā vietā izteicies: viņam vienai — pārdot žīdam vai čigānam, kurš tik labāk samaksāšot...

Šāda un līdzīga rīcība ir noziegums, ne mazāk smags, kā valsts nodevība. Tā ir labprātīga Latvijas iztirgošana. Pret viņu jācinās visiem iespējamiem līdzekļiem. Cirkulē noteiktas baumas, ka dažās vietās cittaunieši, ar savu aizrobežu ciltsbrāļu piepalīdzību, nodibinājuši pat īpašus «nacionālus» fondus — latviešu nekustamu īpašumu atsavināšanai, pārmaksājot visaugstākās cenas. Tas nozīmē, ka viņus robežapgabalos cittaunieši cenšas saņemt savās rokās, lai izdevīgā gadījumā sagatavotu Latvijas ienaidniekiem mīlu saņemšanu.

Rīgas pilsētas policijas š. g. interno sacikšu rīcības komiteja, tiesneši un godalgotie. Apakšējā labā stūrī — rīcības komiteja, līdz ar izstādītām godalgām.

Pašpalāvēība — laba lieta. Bet ja viņa parādās pārāk plašos apmēros, — viņa var kļūt bīstama. Ar tādu pašpalāvēības kaiti mēs sirgstam visu pēdējo laiku. Latvija atzīta de jure. Tautu Savienība garantējusi Latvijas valsts neatkarību. Sak', kas mums var kaitēt? Tādēļ nost ar bruņošanās! Samazināt armiju! Iznīcināt aizsargus! Likvidēt visas militārās organizācijas. Lai dzīvo miers un tautu brālība! u. t. t.

Nereti šos vārdus jau sāk mēģināt izvest darbos.

No otras puses — pienāk ziņas, ka latvieši — baltieši sākuši likvidēt savus piešķirtos īpašumus Latgalē un Augškurzemē, pārdodot viņus cittauniešiem — krieviem, poļiem, baltkrieviem. Latgalē šādā kārtā (visvairāk robežapgabalos) šogad vien jau pārgājuši cittauniešu rokās 180 zemes īpašumi, bet Centralā Zemes ierīcības komitejā vēl neizšķirti apmērām tikpat daudz. Mums ienākušas (vēl nepārbaudītas) ziņas, ka kāds augstāks virsnieks X. Augškurzemē pārdevis savu no valsts saņemto zemesgabalu polim; kāds direktors Y. Latgalē — savu

Nēapvaldāmā bandītu darbība Austrumpolijā tikai tādēļ iespējama, ka tur poļu tautības iedzīvotāji atrodās mazākumā. Tas pats ar laiku var notikt arī Latgalē. Pieņemsim, ka pagaidām mūsmāju krievi un baltkrievi ir puslīdz lojali un gatavi pat ieročiem rokās cīnīties pret varbūtējiem uzbrukumiem no austrumiem. Bet ja nu kādā jaukā dienā Krievijā krit tagadējie valdnieki un pie valsts stūres stājās atkal monarkisti, vai demokrati? Bez šaubām — krievu tautības latgaliešu ieskati mainīsies. Viņu intereses daudz vairāk saistīsies ar aizrobežas tautiešiem, nekā ar latviešu Rīgu. Tas mums jāņem vērā un jau pie laika jāpadomā par valstiskā elementa stiprināšanu robežapgabalos.

Kā to izdarīt?

Savā laikā Krievija, iekarojot un pievienojot jaunās zemes, — bez kavēšanās kolonizēja viņas ar kazākiem. Aizkaukazā, Sibīrijā, Turkestanā — gandrīz nepārtrauktā virknē gar robežām, kā sēnes izauga kazāku stāpicas. Tas bij veikls izdomājums. Valsts palīdzēja kazākiem uzcelt ēkas, iekopt lau-

kus; atsvabināja no visiem nodokļiem; nereti izsniedza pat naudas pabalstus. Par to kazāki atradās vienmēr sargvietās — cīņas gatavībā, ieturot pilnīgi militaru iekārtu un nepieciešamo disciplīnu.

Arī Francija, Beļģija, Holande; pa daļai Itālija, Anglija un Spānija savās kolonijās pielieto līdzīgu metodi, svarīgāko ceļu, robežu un maiņu punktu nodrošināšanai.

Kautgan mums nav un nekad nebūs kolonizācijas nolūku, vai arī mums nebūtu kautkas tamlīdzīgs iespējams?

Pirms pāris gadiem likvidēja robežsargu divīziju, lai samazinātu izdevumus. Kareivju vietā nostādīja policistus — robežsargus. Neraugoties uz visai reto un tādēļ nepietiekošo robežapsardzību, — izdevumi ne tikai nemazinājās, bet gan vairojās.

Vai nebūtu daudz vienkāršāki un izdevīgāki — visā robežapgabalā (joslā), kur vēl pastāv karastāvoklis resp. pastiprināta apsardzība, — piespiedu kārtā atsavināt visus cittautiešu īpašumus, samaksājot naudā, vai dodot citus īpašumus vietā — valsts rietumos, pēc iespējas tālāk no robežas? Atsavinā-

Blomes pag. aizsargu nodaļa pēc parādes.

Fr. Gulbis,

(Iekšl. ministr. aizsargu nod. pr-ks).

Aizsargu nodaļu organizācija.

Aizsargu nodaļas kuŗas nodibināja pagastos, mūsu valsts tapšanas laikā, šobrīd uzskatāmas par kopēju aizsargu nodaļu organizāciju, kuŗa ar savu pakāpenisko izveidošanos izvērtēs par stipru valsts drošības atbalstītāju. Šimbrīžam aizsargi ir nevien drošības sargi uz laukiem, kuŗi kopēji ar policiju apkuŗo noziegumus, bet arī sekmē mūsu valsts robežu apsargāšanu. Tāpat ar labām sekmēm aizsargu nodaļas uz vjetām veic kulturēli-sabiedrisko darbu, kas redzams no tam, kā p. g. aizsargu nodaļas sarīkojušas 607 dažādus izrikojumus, priekšlasījumus, kursus, lekcijas un t. t. Bez minētā, iekšlietu ministrija devusi rīkojumu, piegriezt nopietnu vērību arī sportam un fiziskai audzināšanai. Kaut sports prasa arī laiku kopējām vingrošanām un apmācībām, kas aizsargiem, kā lauku iedzīvotājiem, jau tā aizņemts ar tekošo aizsargu organizācijas darbu un sevišķi vasarā tie apkuŗauti lauksaimniecības darbiem, tomēr sporta piekopšanā aizsargi jau uzrāda redzamas sekmes. Plašākai sporta attīstībai aizsargos trūkst līdzekļu

tā apgabalā novietot (uz pašu vēlēšanos. Gribētāju netrūks) uzticāmus pilsoņus — latviešus: palīdzēt iedzīvoties, iekopt laukus, uzcelt ēkas; pirmā laikā maksāt pat zināmu, nelielu atalgojumu. Par to—uzlikt viņiem par pienākumu sargāt robežu; apkuŗot kont-rabandu; cīnīties ar visām citām pretvalstiskām pā-rādībām valsts nomalēs. Iekšējo disciplīnu un militārās apmācības izvest pēc aizsargu parauga, tik ar to starpību, kā šē aizsargos obligatoriski jāiestājās visiem ieročus nest spējīgiem pieaugušiem vīriešiem. Par visiem pārkāpumiem sodīt disciplinārā kārtā, vai nodot kuŗa tiesai. Nelabojamiem noziedzniekiem — atņemt īpašumus un piešķirt citiem.

Tādai aizsargu joslai gar Krievijas robežu (Gar Lietuvu un Igauniju tas nav vajadzīgs) vajadzētu būt vismaz 10—15 kilometrus plašai, ar īpašu pārvaldi, īpašiem likumā paredzētiem noteikumiem.

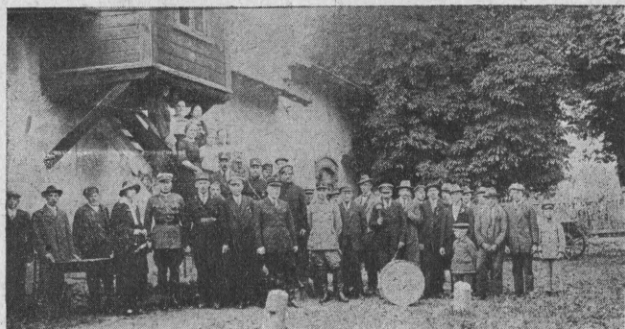
Ar to būtu drošs dzīvzogs pret kuŗu agresīvu rīcību no kaimiņa puses. Arī separatie latgaliēšu centieni zaudētu savu asumu un paralizētos paši no sevis. Latvija kļūtu viengabalaināka, stiprāka. Līdz ar to vairotos tautas labklājība. —

Pirmā Aukškuŗzemes partīzaņu: Zadināna, Brakovska, Kuŗzoka, Indana, Sarkanbīkša un Radvieša pusdienošana 1919. g. jūlijā, Bebreņē.

*) Šini ziņā Latv. Aizsardz. biedrība ir nolēmusi nākt aizsargiem pretī, ar sporta instruktoru kursu sarīkošanu, bet paši aizsargi vēl līdz šim maz atsaukušies uz biedrības uzaicinājumu pag. «Aizsargs» numurā. Red.

noziegumu apkaŗoŗanas.*) Izsneŗt par to gratiŗstŗvŗēŗana domŗta lŗdŗz likuma pieŗnemŗšanai, kad tŗŗs vietŗ dŗrboŗies aizŗsgu valde. No iekŗŗlietu ministŗijas tagad noteikta arŗ aizŗsgu komandŗjoŗŗa sastŗva iecelŗŗanas un atcelŗŗanas kŗrtība. Lŗdŗz ņim aizŗsgu komandierus iecŗla aizŗsgu pulku komandieri, bez ministŗijas ziŗnas, kas daŗreiz atsaucŗŗs nelabvŗlŗgi uz komandŗjoŗŗa sastŗva piemŗrotu izlaŗsi savu uzdevumu izpildŗŗšanai. Tagad turpretŗm aizŗsgu komandŗjoŗo sastŗvu amatos apstiprina iekŗŗlietu ministŗija, saskaŗnŗ ar Galvenŗ ņtaba atsauksmi. Izŗtrŗdŗti noteikumi un drŗzumŗ tŗŗs cels priekŗŗa Ministŗu kabinetam par aizŗsgu apbalvŗoŗanu. Ir daudzi gadŗjumi, kur aizŗsgiem ļoti lieli nopelņi pie noziegumu apkaŗoŗanas.*) Izsneŗt par to gratiŗ-

Jaunburtņieku aizŗsgu nodaŗlas darbinieki pie sava jaunieŗgŗta nama.

ŗfikacijas naudŗ — nav iespŗjams aprobeŗoto kredŗtu dŗē. Bez tam ņŗdŗm gratifikacŗjŗm naudŗ nebŗtu arŗ paliekoŗŗas nozŗmes. To vŗrŗ nemot iekŗŗlietu ministŗija izŗtrŗdŗtos noteikumos paredz apbalvot aizŗsgus ar piemiŗnas goda zŗmŗm par sekoŗŗiem izcilus nopelņiem: 1) par aizŗsgu seviŗŗu droŗsirdŗbu nozieguma apkaŗoŗanŗ, kur paŗiem apdraudŗta dzŗvŗba; 2) par svarŗgu noziedzņieku sagŗstŗŗšanu; 3) par tŗdu noziedzŗgu nodarŗjumu iepriekŗŗju novŗŗŗanu, kuŗu sekas sabiedrŗbai atņestu zaudŗjumus un 4) par nopelņiem aizŗsgu organizacŗijas vispŗrŗjŗ darbŗbŗ.

Ka tieŗŗm aizŗsgiem ir nopelņi, par kuŗiem tie bŗtu apbalvojami, pierŗda jau tas vien, ka 5 gadu laikŗ no noziedzņieku rokas krituŗi 11 un ievainoti 20 aizŗsgu.

Nepareŗz ir uzskats sabiedrŗbŗ par aizŗsgu organizacŗijas sastŗvu. Zŗmŗjoties uz tŗŗs dalŗbņieku komplektŗŗanas veidu no vienas vienas ņŗķiras. Paŗlaik iekŗŗlietu ministŗijas aizŗsgu nodaŗla ievŗc statistŗŗskas ziŗnas par visu aizŗsgu sastŗvu un sprieŗot pŗc jau tagad iesŗtŗtŗm ziŗņŗm, redzams, ka daŗŗas aizŗsgu nodaŗļŗs ir 52% jaunsaimņieku, 44% vecsaimņieku un 4% amatņieku, laukŗtrŗdņieku un c. No tŗ jau iespŗjams spriest, ka aizŗsgu organiza-

cija nesastŗdŗs no vienas vienas ņŗķiras. Tas pats vispŗrŗbŗ sakŗms, ka aizŗsgos nav nekŗda ņŗķiru naŗda, bet otrŗdi tanŗs redzama vislielŗkŗ savstarpŗjŗ satŗcŗba, bez jebkŗdu politŗŗku strŗidu un nenovŗlŗbas uzliesmojuma. Atseviŗŗki gadŗjumi, ja tŗdi arŗ bŗtu, tie nav nebŗt uzskatŗmi kŗ visas aizŗsgu organizacŗijas ieskats vai traucŗjums, bet vienŗgi atseviŗŗks disciplinŗrs pŗrkŗpums no aizŗsgu puses.

Ļoti sŗpŗgs jautŗjums aizŗsgiem un seviŗŗki aizŗsgu komandŗjoŗŗam sastŗvam ir lŗdŗzekļu sagŗdŗŗŗana. Tŗŗs sumas, kuŗas ņimbrŗŗam paredzetas valsts budŗetŗ aizŗsgu organizacŗjai, uzskatŗmas par ļoti nepietiekoŗŗm, lai ņŗ organizacŗja kŗrtŗgi dŗrbotos. Ja ņemam vŗrŗ to nozŗmi, kŗda aizŗsgiem pie iekŗŗjŗŗs un ārŗjŗŗs droŗŗbas valstŗ, tad arŗ nevar nolieŗt zinŗnu daļu no valsts kredŗta priekŗŗ ņŗs organizacŗijas. Grŗtŗbas seviŗŗki aizŗsgu komandieriem, kuŗi ar vislielŗko centŗbu strŗdŗ bez jeb kŗda atalgojuma. ņeit nav domŗta alga, bet vienŗgi atlŗdzŗba personŗģiem izdevumiem, kŗdi celŗ komandieriem braucot dienesta dŗrŗŗnŗs. Katrs aizŗsgu komandieris mŗnesŗ vismaz 10 dienas strŗdŗ aizŗsgu organizacŗijas dŗrbu, nokavŗdams ar to 10 dienas no sava ikdienŗŗkŗ dŗrba, no kŗ cieŗ saimņiecŗbas.

Apbraukŗjot pagastus, kur atrodŗs aizŗsgu nodaŗlas vai aizŗsgu vienŗbas lielŗki centri, aizŗsgu komandieri no saviem personŗģiem lŗdzekļiem maksŗ vedŗjiem, lai gan pirmŗjiem neviens ņŗs izdevumus neatlŗdzŗna. Ir gan budŗetŗ paredzetas komandieriem braucamŗs naudas: pulku komandieriem Ls. 8. bataljonu — Ls. 6. rotu Ls. 3. par mŗnesŗ. ņis sumas ir tik niecŗgas, ka pat iekŗŗlietu ministŗijai ikmŗneŗŗs nav iespŗjams katram komandierim tŗŗs izsnieŗt, bet izsniedz tŗŗs par 1/2 gadu reiz. Lai daudz maz aizŗsgu komandieru stŗvokli uzlabotu, nŗkoŗŗa budŗeta gadŗ iekŗŗlietu ministŗijas aizŗsgu nodaŗla paredzŗŗusi budŗetŗ minŗtiem komandieriem braucamŗs naudas Ls. 20 mŗnesŗ katram. ņŗda suma seŗtu vienŗgi ik mŗneŗŗs tŗŗs tieŗŗos izdevumus, kŗdi celŗ atrodŗties komandieriem izbraukumos sava dienesta izpildŗŗšanai. Cerams, ka ņis dŗbŗnŗtŗs aizŗsgu komandieru prasŗbas ievŗros arŗ finansu ministŗijas budŗetkomisŗja.

Jŗatzŗmŗ arŗ aizŗsgu paŗŗinŗcŗtive. Ļoti vŗlama parŗdŗba, ka aizŗsgu sŗvas organizacŗijas veicnŗŗŗanai un izkopŗŗanai arvien sŗk pieŗriezt lielŗku vŗrŗbu. Nodŗbŗnŗtŗ ņimbrŗŗam aizŗsgu krŗj-aizdevu sabiedrŗba, lai stiprinŗtu saimņiecisko labklŗjŗbu aizŗsgu starpŗ, izsniedzot kredŗtus. Tŗpat jau organizŗŗšanas stŗdŗjŗ atseviŗŗka sievŗŗu organizacŗijas dŗbŗnŗŗŗana, kuŗas uzdevums bŗŗs sekmŗt aizŗsgu sabiedrŗiski-kulturelas dŗrbbŗbas pasŗkumus un gŗdŗt tai bez valsts izsniegumiem arŗ privatŗ celŗ lŗdzekļus. Tŗpat no aizŗsgiem ir projektŗ vŗl citŗ pasŗkumi, par kuŗiem lŗdŗ viŗņu realizŗŗŗanai vŗl pŗrŗagŗri runŗt.

*) Par izcilus nopelņiem un seviŗŗku varonību noziedzŗbu apkaŗoŗanŗ — Latv. Aizŗsardzŗbas biedrŗba, ar iekŗŗl. ministŗijas piekŗŗŗanu, jau apbalvojusi vairŗkus aizŗsgus ipaŗŗm medaŗļŗm, nŗsŗjamas nacionalŗ lentŗ.

Piezīmes par aviāciju.

(Beigas.)

Kaujas lidmašīnu konstruējot jāparedz vispirms kauja ar ienaidnieka gaisa spēkiem, bet lidmašīnai jābūt spējīgai izšķirošā brīdī, kopā ar citām ieroču šķirām (kājniekiem, artilēriju, kavaleriju) ņemt daļību kaujas, kuŗas norisinājas uz zemes.

A. Gaisa kauja.

Pēdējā karā gaisa kaujas lidmašīna bija tā saucamā iznīcinātāju lidmašīna. Viņa raksturojama sekoši:

Cik vien iespējams liels ātrums.

Atra lidmašīna ir spējīga vai nu panākt lēnāku ienaidnieku un uzspiest viņam kauju, vai arī aizbēgt, ja tas atzīts par vajadzīgu; viņa nodrošina manevrēšanas iniciatīvu.

b) iespēja sasniegt ļoti lielu ātrumu, t. i. ar lielu pacelšanās ātrumu.

Augšējā lidmašīnā dominē par apakšējo ienaidnieku, viņa metas uz ienaidnieku, kā vanags uz savu upuri.

c) Beidzot, iznīcinātāju lidmašīnai jābūt ārkārtīgi kustīgai, t. i. viņai jābūt cik vien iespējams izveicīgi vadamai.

Manevrēšanas lidmašīna, kuŗa spējīga uz ātrām evolūcijām apkārt savam ienaidniekam, būs vienmēr parāka par lēnu un kustības virzienā smagu lidmašīnu.

Tādai manevrēšanai sagatavo vingrinājumi, kuŗi zināmi zem nosaukuma „figuras“ (nāves cilpa, spirāle, pārsvešanās uz spārna, muca un t. t.). Iznīcinātāju lidmašīnas spēks pastāv viņas ātrumā un mazumā. No tā izriet, ka viņa ir vienvietīga; viņas vieglums, no kā atkarājas viņas vadīšanas veiktība, ir no liela svāra. Viņa nes tikai pilotu.

d) Pats par sevi saprotams, iznīcinātāju lidmašīnas apbruņojumam jābūt tik stipram, cik to atļauj viņas vieglums. Līdz šim viņas apbruņojums varēja sastāvēt tikai no viena priekšēja ložmetēja, bloķeta un šaujoša aparāta ass virzienā caur propelleri. Pilots rīkojas ar ložmetēju pats un viņa šaušana caur to sekmiģāka.

Bet tas izsauc lielas neērtības: vienvietīgās iznīcinātāju lidmašīnas darbība iespējama tikai tieši sev pretī; viņa ir pilnīgi padota ienaidnieka žēlastībai, kuŗš viņu pārsteidz no muguras.

Tāpēc iznīcinātāju aviatori, vai iznīcinātāji, kā viņus vienkāršāki sauc, pieņēmuši, ka viņi vairāk par 10 km. nedrīkst nokļūt ienaidnieka iekšienē, ievērojot ārkārtējo grūtību atgriezties atpakaļ, gadījumā, ja atkāpšanos vajās; šī grūtība iziet no neiespējamības redzēt un šaut uz muguras pusi. Tas ir ārkārtīgi svarīgs apstāklis un liek vilkt sekošas konsekvences: vienvietīgas iznīcinātāju lidmašīnas nevar pavadīt izlūkošanas un bombardētāju eskadriļas tālāk par 10 km. ienaidnieka līnijās; šis apstāklis draud samazināt līdz nepieņemamiem apmēriem, kā izlūkošanas tā bombardēšanas rajonu, vismaz tāīs gadījumos, kad izlūkotāju un bombardētāju lidmašīnas nav spējīgas aizsargāties pašas; pretējā gadījumā izlūkotāju un bombardētāju lidmašīnas, atsvabinātas no grūtībām,

kas saistītas ar iznīcinātāju lidmašīnu pavadīšanu, iegūs pilnīgu darbības brīvību.

Ja iznīcinātājus prasa pateikt iznīcinātāju aviācijas lomu, lūk ko viņi atbild:

„Iznīcinātāju aviācijai piekrist:

1) nepieļaut ienaidnieka aviācijas iekļušanu pie mums;

2) aizsargāt mūsu pašu izlūkotāju un bombardētāju eskadriļu iekļušanu pie ienaidnieka;

3) salāst viņas pie atgriešanās.“

Ja prasa: „Kāpēc jūs nevariet iet tālāk par 10 km? Vai te nav spēka, līdzekļu pārsvara jautājums?“

„Nē, viņi atbild: „gaisā, ar vienvietīgu lidmašīnu, daudzums nedod spēku). Tas tāpēc, ka vesela eskadriļa, pārsteigta no muguras, ar vienu vietīgu ienaidnieka lidmašīnu, kuŗa pekšņi iznāk no mākoņiem, dažās minūtes var tikt notriekta zemē, aparāts pēc aparāta.“

— „Bet mūsu līniju iekšienē jūs vienmēr pieņemiet kauju un ja jūs esiet pārsvarā, divi pret vienu, 20 lidmašīnu pret 10, piemēram, jūs pieļāizat, ka ienaidnieks būs sakauts un iznīcināts. Kāpēc nevarētu būt tas pats 15, 20, 25 km. tālumā pie ienaidnieka?“

— „Tas ļoti vienkārši; pie mums, līniju iekšienē, mēs vajājam un uzbrūkam; pie ienaidnieka — viņi mums uzbrūk no muguras un tad...“

Ja patiešām tas tā ir un iznīcinātāju lidmašīna nevar izvīrties pie ienaidnieka uz priekšu tālāk par 10 km., tad no tā vajāga taisīt slēdzienu, ka vienvietīga lidmašīna ir tikai aizsargāšanas ierocis un nevar būt par uzbrukuma kaujas ieroci.

Nepieciešami atrast citu un ar to izskaidrojamas meklēšanas, kuŗu mērķis pašulaik — nonākt pie divvietīgas iznīcinātāju lidmašīnas, kuŗa novērotājam savas uguns pārvaldītājam visos virzienos viņā atrodies uzglabātu savas specialās lidošanas un izveicīgas vadīšanas īpašības. Tad atkritīs, vai vismaz stipri samazinājušies tie radošie motīvi, kuŗi radušies caur neiespējamību redzēt un šaut uz muguras pusi; gaisu brīvības iekāpošanas jautājums pārvērtīsies vienkārši par spēka samēra un manevrēšanas parākuma jautājumu.

Bet ir vēl citi līdzekļi kaujai gaisā un darbības norisināšanai.

Mēs augstāk runājam par iespējamību izlūkošanas un bombardētāju lidmašīnām pašām aizsargāties pret ienaidnieka šaušanu.

Šī iespējamība nav noliedzama.

Mums ir bijuse izdevība novērot daudz kaujas gadījumu starp izlūkotāju un iznīcinātāju lidmašīnām un, pēc klātesošo aviatoru vispārēja slēdziena, pirmās bieži ņēma pārsvaru, pat būdamas vienkārši divvietīgas lidmašīnas, bet jo vairāk, ja viņas būtu bijušas trīsvietīgas, t. i., kuŗas var raidīt uguni tikpat labi atrodies apakšā kā augšā

Te mēs atrodam gaisa kaujas lidmašīnas galveno raksturojumu. Viņai jābūt spējīgai raidīt uguni uz visām pusēm: uz muguras pusi tikpat labi kā uz priek-

šu; uz labo pusi tikpat labi kā uz kreiso; uz zemi tikpat labi kā uz augšu.

Tagad piezīmēsim, ka mums jau ir tāda veida lidmašīna, tā ir korpusu lidmašīna, trīsvietīga izlūkošanas lidmašīna.

Pēc visu aviatoru atzinuma, lai cik ātra arī būtu vienvietīga iznīcinātāja lidmašīna, trīsvietīga lidmašīna bez grūtības varēs aizsargāties, pat viņu padzīt un pēc tam brīvi iekļūt pie ienaidnieka, nedomājot par aizmuguri, neierobežojot attālumu, izņemot gadījumu, kad satiks sev priekšā tā paša tipa lidmašīnas, un tad notiks kauja.

Tā tad trīsvietīga izlūkošanas lidmašīna ir jau ļoti labs kaujas ierocis. Ja mēs pierādītu, ka tas pats ir ar dienas bombardētāju lidmašīnu, tāpat trīsvietīgu, mēs būtu konstatējuši, — ka aviācijas galvenai masai jābūt sastāvošai no trīsveidīgām lidmašīnām, piemērotām vienā un tajā pašā laikā izlūkošanai, bombardēšanai un gaisa kaujai³⁾.

Jātaisa tomēr daži izņēmumi. Aviācijas lieta, taktika ir cieši atkarīga no tehnikas un no tā izriet, ka sacītais nav absolūts; patiesībā var notikt, ka viena labā dienā vajadzēs pieņemt specialas kaujas lidmašīnas. Jau tagad runā par četrvietīgām kaujas lidmašīnām, daudzmotorīgām, kuŗas nes: vienu pilotu ar viņa priekšējo olzmetēju; vienu lielgabalnieku ar mazu lielgabalu; divus lozmetējniekus, vienu augšējo un otru apakšējo.

(1922. g. aviācijas izstādē visi varēja redzēt vienu Latēcuēre kara lidmašīnu, (L. A. T. 6.), tā saucamo aizsardzības (aizsardzības vai kaujas — viens un tas pats), kuŗas raksturojumi bija sekoši: pilnīga metāla konstrukcija; divvietīga; četri motori, 250 HP katrs, savienoti pa divi. Apbruņojums: viens priekšējais lozmetējnieks, aparata priekšā, viens augšējais lozmetējnieks, viens apakšējais lozmetējnieks; ātrums stundā: uz zemes 230 klm.; 4000 mtr. augstumā — 215 klm.).

Meģināja pat mazo lielgabalu atvietot ar 75 mm. lielgabalu, bet tā kā ir vajadzīgi liels šaušanas ātrums un traektorijas leņķums, mēs domājam, ka nav lietderīgi pārsniegt (vismaz kas attiecas uz gaisa kauju) mazā lielgabala kalibru, 37 mm. (pompon), kuŗš šauj automatiski ar lentēs ievietotiem brizanta šāviņiem.

Vēl jāreķinās ar vienmēr iespējamo vērtīga divvietīga iznīcinātāja parādīšanos. Tad problēms mainītu redzes stāvokli. Kas patiesībā var apgalvot, ka kauja starp divvietīgu iznīcinātāju, ļoti ātru, teicami manevrējošu un labi apbruņotu, un trīsvietīgu izlūkošanas vai bombardēšanas lidmašīnu, pārsvars būtu trīsvietīgas lidmašīnas pusē?

Starp citu šī divvietīgā lidmašīna būtu vislabākais armijas izlūkošanas līdzeklis un tāpat, bez šaubām, arī korpusa.

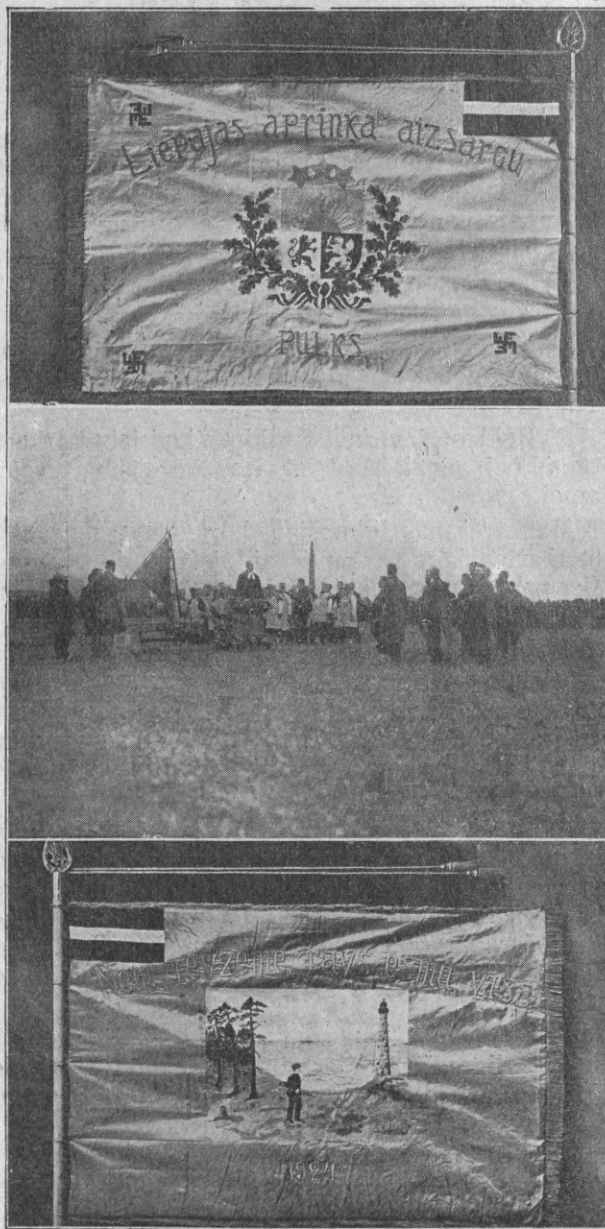
Aviācijā nevar teikt, ka spēks vienmēr būtu apbruņojuma pusē; lielā mērā jāreķinājas ar lidošanas un manevrēšanas spējām.

Nav šaubu, ka vienvietīga iznīcinātāju lidmašīna nav pietiekošs kaujas līdzeklis, jo nevar iet meklēt ienaidnieku viņa teritorijā.

Turpretim trīsvietīgas lidmašīnas, tādas kā mēs viņas apskatījām, ir spējīgas iekāpot izlūkošanas un bombardēšanas brīvību visa kaujas lauka dziļumā, t. i. 25 līdz 30 klm.

Viņas neizbēgami satiks sev priekšā tādas pašas dabas aparatus un tad notiks briesmīga kauja, bet vēlreiz jāsaka: tas ir karš un gaisa karš neizbēgs zemes kara likumiem.

Starp citu, tas pavisam nenozīmē vienvietīga iznīcinātāja izslēgšanu, kuŗš paliek teicams manevrētājs un kuŗa aizstāvēšanas spējas ir arpus jebkādam šaubām. Vajadzīgs vienkārši papildināt ar to, kas viņam trūkst, un radīt uzbrukuma līdzekļus, t. i. vērtīgu kaujas līdzekli.

Liepājas aizsargu pulka karogs; vidū: karoga iesvētīšana.

Piezīme atiecībā uz aizsardzību. — Mēs redzējam, ka viena no galvenām lomām, kuŗas uzliktas iznīcinātāju aviācijai, ir apsargāt izlūkošanu un vispirms bombardētāju eskadriļas 10 klm. robežas viņpus frontes.

Tas vienmēr neies gludi. Iznīcinātāju eskadriļas un izlūkošanas vai bombardētāju eskadriļas reti ir uz viena un tā paša aerodroma un ar to saistītas grūtības pie pacelšanās organizēšanas; šī savstarpēja

atkarība ir vairāk kā mokas, viņa ienes traucējumu darbības ātrumā un manevrēšanas brīvībā.

Ir vēl otra, vēl svarīgāka lieta. Tā kā iznīcinātāju un izlūkotāju lidmašīnas ir dažādas dabas, un viņu lidošanas spējas nav vienādas, tad gaisā vienmēr ir pastāvīga tieksme atdalīties vienām no otram.

Bet vajadzīgs, lai pavadītājs varētu iet ar to pašu ātrumu, kā viņa pavadāmais. Jautājums nostādās pavisam citādi ar trīsvietīgu kaujas lidmašīnu. Ja, piemēram, atrod par lietderīgu pavadīt vienu bombardētāju grupu, būs pietiekoši piedot viņai zināmu daudzumu tās pašas dabas eskadriņu, nelādētas ar bumbām, kuŗu pienākums būs vienīgi pavadīt un segt eskadriņas, nozīmētas izdarīt bombardēšanu.

B. Piedalīšanās zemes kaujās.

— Vai līdzīgi aparāti, ko mēs apskatījām, t. i. trīsvietīgas lidmašīnas, organizētas gaisā kaujai, var, lidojot mazā augstumā, ņemt dalību kaujās, kuŗas norisinās uz zemes?

Bez šaubām, atbild aviatori, jo tāda piedalīšanās ir jau pieņemta divvietīgam un trīsvietīgam lidmašīnām un var būt tikai daudz sekmīgāka ar trīsvietīgām lidmašīnām.

Tomēr jāatzīst, ka padotas kājnieku un ložmetēju ugunij, pretaeroplanu artilērijas šāvieniem, gaisa kaujas lidmašīnas būs viegli trāpamas un ja domā viņas bruņot, tad tas nāks par sliktu viņu lidošanas īpašībām.

Starp citu var sev jautāt, vai dažu lidmašīnu, pārejošai iejaukšanai var būt pietiekoši liels iespaids kauju līnijās, kur darbojas jau simtiem un simtiem ložmetēju? Ja arī ne, tad daudz lielāks būs šis morālais efekts rezervēm, kuŗas novietotas vai parvietojas aiz frontes.

Aviācijas loma ir noteikti pagarināt viņpus kaujaslauka to ložmetēju un lielgabalu darbību, kuŗi ņem dalību frontē.

Tur būs ienaidnieka rezerves, uz kuŗām aviācijai jāpiegriež sava vērība.

Ja rezervu vairāk nav — kauja ir vinnēta.

Pieminekļa atklāšana Augškurzemes partizāņiem Asarē š. g. 17. VIII.

Plkv.-ltn. Jurševskis

Piezīmes par militāri moraliskas enerģijas un uguns nozīmi kaujā.

Pēc lielā pasaules kara nobeigšanas atskanēja daudzas balsis, kuŗas centās pierādīt, ka visu to, ko saredz artilērijas novērotāja acs, nenovēršami iznīcina artilērijas uguns. Kājnieku karaspēks zem stipras pre-

tiņieka uguns sadeg, kā salmi; uzbrukums nocietinātai pretinieka pozīcijai bez artilērijas sagatavošanas neiespējams: tas var atņemt tikai veltīgus zaudējumus. Kaut gan lielā kara beigās daži no pievestajiem pama-

ta jēdzieniem bija iekļuvuši pat reglamentos, bet iedzīļinoties lietas būtībā, viņu pareizību iespējams stipri apstrīdēt.

Vispirms jāievēro tas, ka minētie jēdzieni radušies, galvenā kārtā no pozīciju kara piedzīvojumiem, kamdej tie nekādā ziņā nevar būt attiecināti uz lauka karu. Pozīciju karš stipri pārvertējis tehnisko līdzekļu nozīmīgumu. Dzišanas pēc uguns pārsvara sasniegšanas un pretinieka uguns noslāpēšanas, pa lielāku daļai palikuse bez sevišķiem panākumiem: vāciešu lieliskā cenšanās ar savas smagās artilērijas uguns pārsvaru panākt pretinieka moraliskās enerģijas satricināšanu nobeigusies diezgan bedīgi. Izdaudzīnātās vācu viesuļa uguns iznīcinošai darbībai, ja arī bijuši panākumi, tad vienīgi krievu austrumu frontē, kur no paša kara iesākuma, pēc pirmajam nopietnākajam kaujam, tūlīt iesāka pietrūkt patronu un artilērijas lādīņu; kur tik pat, ka nemaz nebija smagās artilērijas un kur armijas moraliskā sagatavošana pirms kara iesākšanas nebija nostādīta vajadzīgā augstumā. Bet tās armijas, kuŗu apbruņošana un moraliskā enerģija bija stiprāka, galu galā arī palika par uzvaretajam. No pirmā krievu frontes revolūcijas laikmeta mēs sevišķi spilgti redzam, cik moraliskais vājums bīstams ieroci savai armijai un noderīgs pretiniekam. Ja armijas moraliskie spēki vāji, kad viņas garīgais, kulturelais un moraliskais līmenis ļoti zems, nav paguvus pirms kara pietiekoši nocietināties un noskaņoties valstiskā tonī, tad dažādiem ārējiem demoralizējošiem iespāidiem, kā: pretinieka uguns pārsvars, savas iniciatīves pazaudēšana, neveiksmes, kam var pievienoties vēl pretinieka aģitācija, ir diezgan viegli kaŗaspēka rindas izcēlt nekārtības. Līdz ar vācu laikmeta pastāvīgas iniciatīves un individualitātes nozīmes pieaugšanu, minētiem iespāidiem ieperināties un attīstīties kaŗaspēkā vispārīgi daudz vieglāki, nekā agrākos Napoleona un Fidriķa Liela kolektīvisma laikos. Toreiz kaujas iekārtā kaŗavīri darbojās vairāk uz iedzīmtas — ar ilga dienesta palīdzību ieaudzētas elkonu kop-sajūtas, automatiskas kopdarbības, slēgtas ierindas un muštras principi. Tad virsniekam bija daudz vieglāki kritiskā momentā ieturēt kārtību savā daļā, kuŗa nebija arī tik pārliecīgi izklīdināta, ka tagad. Otrkārt — ar divdesmit pieci gadi ilgo dienestu un muštrēšanu, kareivji bija no atsevišķiem indivīdiem pilnīgi pārvērtušies par lielāku vai mazāku kaŗaspēka daļu organisma neatdalamiem locekļiem, kuŗi nepadevās tādiem iespāidiem, kas pašam organismam varētu kaitēt. Ļoti lielu lomu šai ziņā spēlēja arī garīdzniecība un reliģiskais fanātisms, kas pilnos apmēros pabalstīja visus valdības mērķus un, galvenā kārtā, nodarbojās ar kaŗaspēka garīgās enerģijas pavairošanu. Kaŗa vēsturē zināmi daudzi piemēri, kur krievu garīdznieki atradušies ierakumos, vai gājuši uzbrukumā ar krustu rokās, un krituši, vai noveduši pie uzvaras. Viss tas parāda, cik nopietna vērība piegriezta senos laikos kaŗaspēka moraliskās enerģijas pastiprināšanai. Bet vēlāku, līdz ar kaŗa dienesta saīsināšanu atkrita arī vecu laiku ilgā dienesta un muštras labvēlīgais iespāids. Pamazām atslāba arī garīdzniecības iespāids un reliģiskās jūtas. Krievu armija pirms pasaules kaŗa iesākuma šis moraliskais spēks vēl tikko kvēloja pa lielāku daļai, aiz inercijas iemesliem. Revolūcijai iesākoties, tas galīgi nodzisa. Nepalīdzēja arī krievu nacionalisms, kuŗa iesākpošānā armijas krievi, ka vispārīgi ļoti iecietīgi ļaudis,

nepiegriezta gandrīz nekādas vērības. Ka visi šie krievu armijas moralisko spēku pamati tik ātri sabruka, izskaidrojams vienīgi ar to, ka tiem pirms kaŗa nepiegriezta vajadzīgo vērību. Krievu armijas moraliskais vājums no vāciešu aģitācijas un braļošanas iespāids ir viens no galvenājiem iemesliem kamdej krievu armija pastāvīgi tika sakauta un tik ātri padevās komunisma utopiju iespāidam.

Lai nenokļūtu tik ļaunā stāvoklī katrai armijai pirms kaŗa iesākuma, miera laikos jānodarbojas ne tik vien ar vispārējam kaŗaspēka fiziskajam mācībām, kā moraliskās enerģijas izveidošanu, no kuŗas atkarājas trīs ceturtdaļas uzvaras. Pirms kaŗa jāzin netikvien pretinieka fizisko, bet arī viņa moralisko spēku daudzums. Minēto jautājumu ļoti pareizi un izveicīgi pirms pasaules kaŗa iesākuma bija atrisinājuši vācie-

Aizsargu piemiņas godzāzīmes projekts. (Skat. aprakstu tekstā.)

ši, kuŗi ar aģentūras, kolonizācijas palīdzību un cit. līdzekļiem visos sikumos bija izpētījuši krievu armijas moraliskās enerģijas vertību. Neskatoties uz to, īsi pirms kaŗa no krievu armijas augstākas priekšniecības tika sperti daži soļi, prasot no virsniekiem netikvien vispārēju kārtīgu dienesta pienākumu izpildīšanu, bet arī iedzīļināšanos kareivja dzīvē un viņa pārliecības par armijas nozīmi un pastāvošo valsts iekārtu. Lai gan daudzkārtīgājas inspekcijas skatēs vienādi tika aizrādīts, ka virsniekiem jāstāv tuvāku saviem kareivjiem, jāzin viņu dzīves apstākļi un grūtības, jānodarbojas ar kareivju audzināšanu, bet šie līdzekļi tika izlietoti par velti. Kaŗaspēka moraliskā enerģija bija noslīdējusi tik zemu, ka isajā pirms kaŗa pāris gadu laikmetā to pacelt līdz vajadzīgajam augstumam vairs nebija iespējams. Krievu kaŗa akademiķa profesors, ģenerālis Kolubakins savās lekcijās atzīmē, ka ja krievu armijā mazliet agrāk būtu iesākta vajadzīgo kaŗaspēka reformu izvešana, ievēdot arī kaŗaspēka moraliskās apmācības, tad pasaules kaŗa iznākums būtu pavisam savādāks. Tāpat arī austriešu

nes dzimtenei svētību. Padotības iekārta armijā nedod attīstīties intelīgences konkurencei, jo dienesta praksi, kuŗu dod attestācijas kārtībā komandēšanas tiesības, indentificē ar prāta patentu, tātad ka paklausības vajadzību maskē ar spriešanas nespējību.

Vecā armija — ir cienijams, pilns zināmas dižēnības darbs, kas celts gadu simteņiem. Ja agrākajā armijas uzbūvē atrodams kaut kas ideāls, tad viņa tomēr vairs nevar noderēt tagadējo nacionālo valstu interesēm, kuŗa prasa, ka ne tikai zināma šķira, bet visa nācija ziedo savas spējas un zināšanas tēvijai labā.

Tādi ir vadošie principi, kuŗus autors licis savas grāmatas pamatos. Viņš nesaudzīgi atklāj vakarfrontes kara operāciju vešanas aizkulisu dzīvi.

Autors sadala bijušo karu — Francijas frontē — 3 periodos. Pirmo periodu — no mobilizācijas līdz Izeras kaujām (1914. g. oktobrs) — viņš nosauc par ar h a i s k o periodu, kad franču armijas vadoņi vēl nevarēja atteikties no miera laika doktrinām. Otrā, — pārējās periodu, kad kara darbībai nebija nekādu sekmiņu — viņš dēvē c h a o t i s k o, viņā ietilpst 1915., 1916. un 1917. gadi. Trešo periodu viņš nosauc par tāda kara periodu, kas notiks arī nākotnē, un sauc par F r a n c i j a s k a u j u (la bataille de France.)

Visinteresantāk autors apraksta chaotisko periodu — pozīciju karu, raksturodams komandējošo personālu, kas, pieturēdamies burtiski pie akadēmiskām kara mākslas, tikko neno-vedis Franciju bezdibeni. Savu sašutumu autors attēlo dialoga veidā, sarunādamies ar Napoleona garu, kuŗš dod pilnīgi iznīcinošu spriedumu. Pievedsim dažus sarunas izvilkumus.

«... pateicoties nepārtrauktai fronteī, sākot no Šveices robežas līdz jūrai, karš palika par atpūtu. Palikuši tikai prieki, grūtumu — nekādu. Atgādājaties manus laikus, cik daudz pūles nebija jāpieliek, kā mēr sagatavojās uz kauju. Man vajadzēja izraudzīt kaujas lauku, atvīlīnāt šurp ienaidnieku, sagrupēt pēc dziļi apdomātas dizpozīcijas karaspēku, nokārtot transporta ceļus un vēl daudz citus garlaicīgus darbus. Tagad lieta pavisam citāda, kara lauks izvēlēts viens visam kara laikam; uz viņa karaspēks atrodās pastāvīgi. Nepārtrauktās frontes brīnums pastāv iekš tā, ka kazarmes pārvietotas kara laukā un ka garnizona dienests apvienojies ar lauka dienestu. Nav vajadzīga ne karaspēka koncentrēšana, ne izvēršanās, ne apgrūtinošo gājienu uz kaujas lauku, atliek tik nostādīt pulkus kaujas līnijā. Kareivis gul un ēd ar ieročiem rokā, būdams katru acumirkli gatavs doties cīņā. Kaujas lauks tagad atgādina kāršu galdu, kas gaida viesus preferansa partijai. Nekādas tagad vairs lauzīt galvu ar steidzamu taktisko uzdevumu atrisināšanu, baidoties, ka tik ienaidnieks nepārsteidz. Tagad operāciju apdomāšanai — laika vai cik. Tā, piem., 1917. g. aprīļa uzbrukuma plāns bija jau gatavs 1916. g. rudenī, un tādi gadījieni nāca pagājušā karā pastāvīgi priekšā. Zēl, sakā Napoleona ēna, ka man nebija lemts nodzīvot līdz jūsu dienam. Iedomājieties vien, ka es pazaudēju karu tikai aiz kareivju trūkuma. Manā laikā vēl neviens nedomāja, ka var mobilizēt visu tautu. Karā gāja tikai jaunātnē. Cilvēku rezerves vajadzēja saudzēt. Mani uzskatīja visi par šausmīgu cilvēku — bendi un pat izdomāja teicienu, kā mans ikgadējs ienākums sastāvēt no 100.000 cilvēku galvām, bet kāds es nabadziņš, salīdzinot ar jūsu ģenerāļiem, kuŗu gadā ienākumi sniedzas miljonus. Ja man būtu tādas neizmēlamas cilvēku rezerves, kā viņiem, es arī prastu izgudrot «nekustīgu fronti». Es, noslaucīdams pretinieka armijas, pārstaigātu visu Eiropu un noietu līdz sastingušai Ķīnas sienai. Gar šo sienu es ierīkotu savus ierakumus. Zemes iekšienē es nodibinātu kara nometnes, kur atvaļinātie karavīri varētu jautri pavadīt savus atpūtas brīžus. Iestātos labi laiki... Jūs izbaudījāt šo režīmu 4 gadus. Tagad cilvēcei ir piedzīvojumi un viņa droši vien tos izlietos. Nākošais pasaules karš droši vien ilgs 10 gadus...

Es atrodu, kā jūsu tagadējiem kara vadoņiem trūkst fantāzijas. Sastīngusē frontē padarījuse viņus par birokratiem. Ģenerālštābs pārvērties par administrācijas un grāmatvedības skolu. Pateicoties mašinām, karš pārvērties par tehniku. Neviens vairs nedomā gūt uzvaru caur izveicību, mākslu, ģeni- alitāti, bet panāk, — iznīcinot pēc iespējas daudz cilvēku. Līdz šim vēl atrodas profesionāli karavīri, kuŗi stūrgalvīgi aiz- stāv kara mākslu, — nē, mākslas vairs nav, ir tikai tehnika. Kara māksla mira riezē ar mani, un es uz to varu būt lepnis. Valsts par velti cenšas uzņemt visas rūpes par kara tehni- ku. Es iedomājos tādu valdību, kuŗa nākotnes kara vešanu nodos torgos specialai privatfirmai, paredzot līgumā milzīgu līgumsodu par līguma laikā neizpildīšanu. Tad izbeigsies neatbildība, «sastīngusē frontē» izudis, jō privātas firmas cen-

tiesies saudzēt dzīvos spēkus. Iestāsies atkal lauka kaujas, karī būs atkal isi...»

Autora zatīra vērsta pret Francijas ģenerālštāba virsnie-kiem, kuŗus viņš vaino «nekustīgās frontes» nodibināšanā, kas atgādina zināmo ķīniešu sienu. Par šo kritiku Francijā autors saņēma no karavīru akadēmiskām aprindām sīvus uzbrukumus. Autora nopelns tomēr tas, kā viņš grieza publikas vērību uz to, ka uz oficiālo karavēsturnieku darbiem jāraugās ar stingru kritiku un nav jātic katram viņu vārdam. Autors zobojās par tiem kara speciālistiem, kuŗi iedomājās sevi par Dieva izredzētiem, kuŗiem vienīgi pietietāmi kara mākslas noslēpumi, bet kuŗi nesaprata īsti nacionālo kara garu, nesaprata, kā cīņas vairs nē armijas, bet gan tautas.

Par vienu no spilgtākiem vecās skolās kara profesionāļiem autors uzskata Ludendorfu, kuŗu darbībai veltā veselu no- daļu, zem virsraksta: «Četri gadi jeb spēlētāja dzīve» (Quatre ans ou le vie d' un joueur). Ludendorfam piemīt kaislīga spē- lētāja raksturs. Viņš vienmēr cer uz laimi, uz brīnumiem. Laimīga kartē var darīt viņu uz mūžu bagātu tai momentā, kad viņš bij jau bankrota varā. Tomēr starpība starp kāršu spēlētāju un vadoni ļoti liela: pirmais vinestu uzskata par lai- mes gadījumu, otram šķiet, ka tas — viņa gribas rezultāts. Tā patiešām ar bija, kad karoja tikai armijas; tad līdz pēdējam momentam varēja cerēt uz laimīgu kaujas iznākumu. Tagad uzvāra atkarājās no daudziem ekonomiskiem, moraliskiem u. t. t. faktoriem; viena izdevīga kauja vēl nespēj grozīt vispārī- go lietas stāvokli. Ja Ludendorfa veselo saprātu nebūtu ap- tumšojusi viņa profesija, tad viņam vajadzētu saprast, ka sa- biedroto materialie spēki ir tādā pārsvarā, kā Vācijai nav izre- dzes karu viņēt.

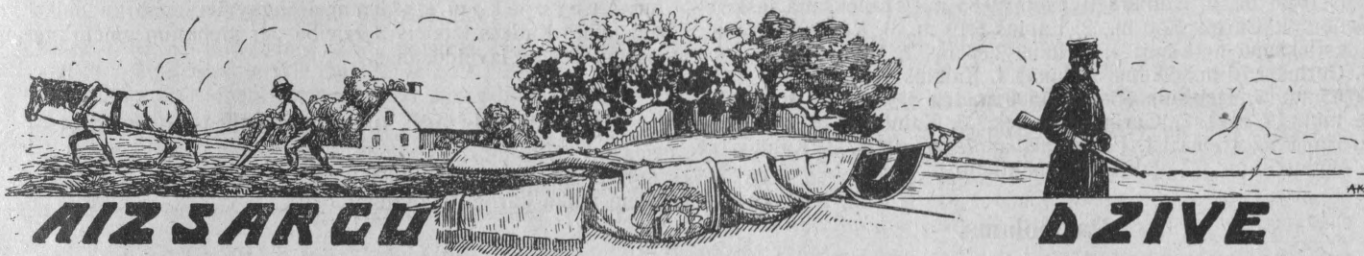
Apskatot Ludendorfu, kā karavadoni, autors atgādājas Tannenbergas kauju, nosauc to par «gadījuma izveicības kau-ju» (la bataille truquée), kuŗa noritējusi vāciem labvēlīgā gaitā ne tāpēc, kā te spēlējusi lomu Luđendorfa māksla vai gudrība, bet gan tikai pateicoties krievu ģenerāļu nemākulībai un gara nabadzībai; Rennenkamfu autors turā aizdomās, kā nodevēju.

Nodaļa par šo kauju sevišķi interesanta. Še autors izved paraleli starp Ludendorfu un franču ģenerālštāba virsniekiem, tādiem pat kā viņš, īstiem karavīriem (vrais militaires), kuŗi audzināti kara brīnumu mākslā (l'écologie du miracle), kuŗa prasa aklu palāvību viņas sludinātiem principiem.

Piegriežoties kara trešam posmam, autors iesāk ar franču ģenerālštāba priekšnieka ģenerāļa Buat (miris 1923. g.) grā- matas kritiku par Ludendorfu. Nodaļā «Salmi un balķis» (La paile et la poutre, autors zobojas par Buat vācu 1918. g. pa- vasara uzbrukuma iztirzājumiem un dēvē to par ģenerālštāba cunftes vecāko. «Nav nekādu šaubu», saka autors. «ģeneril- štāba priekšnieks pagājušā kara stratēģijas principa nemal- dībai nu no jauna nodibinās «nekustīgu fronti», ja uz to būs spiests. Uz to skaidri norāda jaunais kara klausības likums, kuŗa motīvos aizrādīts, ka vajadzīgs dibināt aizsargu armiju, kuŗa spētu uzsākt preventīvo kauju.»

Francijas 1918. g. uzvaras izšķirošo lomu autors piešķir amerikāņu armijai, ģen. Petaina gudrībai un Foša nesalauza- mai gribai. Fošam autors ziedo veselu nodaļu. Foša, kā kara- vadoņa spējas, viņa pēdējo 4 mēnešu ilgā cīņā ar Ludendorfu jo spilgti raksturo viņa neuzvaramo patriotismu, kas neko citu negrib atzīt, kā tikai uzbrukumu. Viņš nav pirmās šķiras ģenijs, viņam trūkst tālāka skata nākotnē, viņš nevar vispusīgi orientēties vispārējā stāvokļa novērtējumā, bet viņā mājō lau- vas sirds, kuŗas pukstienus dzirdz visi viņa apakšnieki: viņš pavēl — un pavēle bez mazākām ierunām ir izpildīta.

Kara sākumā, kad Fošs komandēja armiju, viņš Flandrijas kaujas laikā ieradās, kā allaž mēdza darīt, kādā viņam pa- dotā ģenerāļa štābā. Tas Fošu sagaida ar ziņojumu, ka viņa karapulki zem ienaidnieka pārsvara atkāpjas un ka tāpēc viņ- am vajadzīgi pastiprinājumi, jo citādi nevarot atbildēt par kaujas iznākumiem. Fošs, kā saniknots lauva, uzsauc viņam isi: «Uzbrūkat, uzbrūkat!» Šī isā, spēcīgā pavēle izdrāžas no viņa krūts, kā viesuļa brāziens, kas elektrizē katru ar savu lielo enerģiju un neapzināmu spēku. Viņa vienīgā pavēle bij— uzbrukums, un ar to viņš izteica savu skeptismu pret visiem citiem kara mākslas principiem. Nekad tik daudz neuztici- bas viņš šiem principiem neizteica, kā pa 1918. g. «Francijas kaujas» laiku, kad viņš visu laiku svaidījās, kā saniknots ti- ģers, bez apstājas pa visu fronti. Viņam bij tik divas pa- vēles: «ne soli atpakaļ», vai «uzbrūkt». Beigu beigās Lu- dendorfam vjadzēja padoties, šim ārkārtīgi stūrgalvīgam ka- ravīram kas pat viskritiskākās un problemātiskās kaujas ap- stākļos citā nēzināja un neprasīja, kā tikai «uzbrūkt».

Aizsargs aizsargiem.

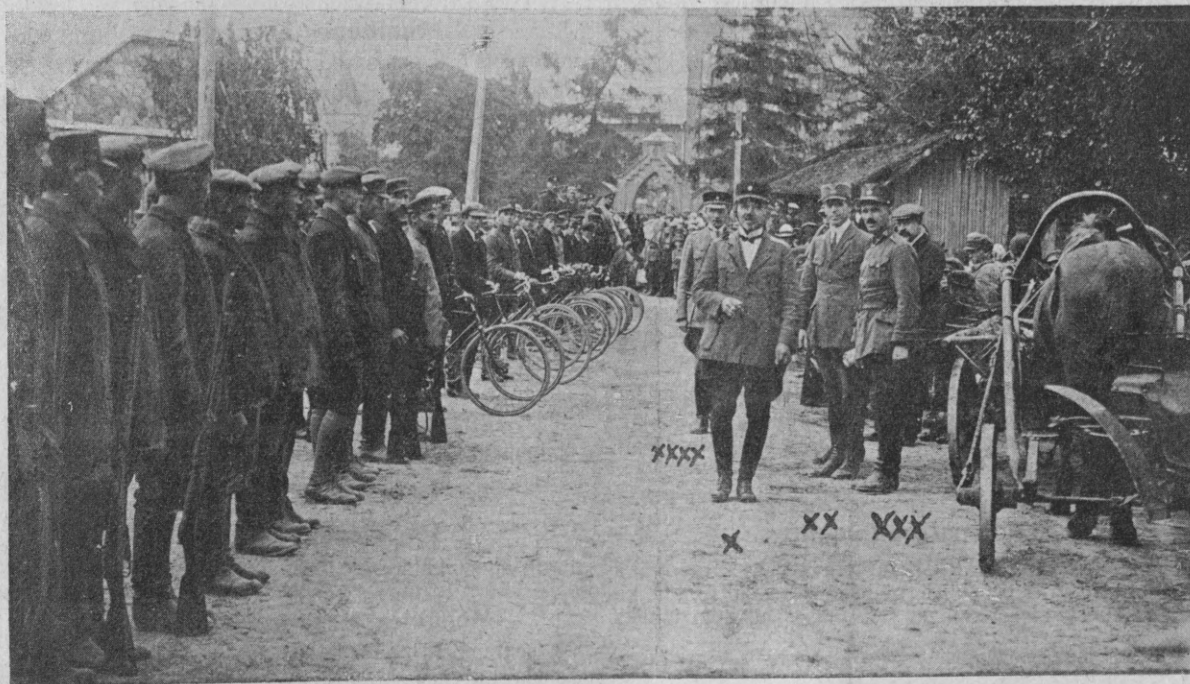
Aizsargi! Tās sargu vietas, kuŗas mēs ieņēmām pirms sešiem gadiem, — neesam vēl atstājuši ne uz brīdi un neatstāsim nekad. Tie biedekļi, kuŗi gan mēģināja vēl spokoties, nav mums vairs bistami . . . Lai ikvienam būtu vairāk drosmes un spēka apziņas, paskataties atpakaļ uz neseno mūsu tautas pagātņi. Tauta un tautas ciešanu stāsti daudz ko zin vēstīt. Ir ļaudis, kas nāk ar savām teorijām un saka: «Necinaties par Latviju, kā latvju valsti, bet cīnieties par vispasaules valstību.» Šie cilvēki zobojās par visu latvisko, zobojās arī par mūsu valsti. Tā tad mums bez ārējiem ienaidniekiem nāk vēl klāt internacionalizējošie elementi.

nus — sevlīdzīgus dalibniekus. 6) Apmeklē kārtīgi grupas sapulces un izrikojumus. 7) Turi aizsargu intereses augstāki par savām personīgām. —

Aizsargs A. R.

Aizsargu sporta svētki.

Nākošā gada vasarā iekšlietu ministrija nodomājuse sariņot aizsargu sporta svētkus. Lai svētki būtu tiešām no aizsargiem plašāki kuplināti, ministrija uzdevusi aizsargu pulkus lielākā mērā piekopt sportu. Cerams, ka šim cēlam mērķim pulku komandieri un komandējošais sastāvs piegriezīs vaja-

Preiļu aizsargu rotas apskate.

Savā būtībā šie Latvijas ienaidnieki neko neizšķirās viens no otra. Mēs vairs neļausimies vientiesīgi sevi iznīcināt, kā tas bija vācu un komunistu laikos, Rīgas smilšu kalnos: tur apšāva, starp citiem, arī tos latvjus, kuŗi iedrošinājās runāt par neatkarīgas un brīvas valsts ideju. Tagad mēs gribam ko varam, — varam ko gribam. Tamdēļ, visiem, kas nes latvju aizsarga vārdu — jāprasa, lai mūsu neatkarīga, brīvā Latvija, tiktu arī galīgi nostiprināta. To prasīt ir ne tikai mūsu tiesība, bet svēts pienākums. Bet ar prasību vien nepietiek, mums jābūt vienādi gataviem un jāpierāda, ka mēs prasam apziņīgi, vienprātīgi, un esam gatavi savas prasības aizstāvēt. Ja kāds no tā atteiktos, tas nav aizsargs, bet internacionālistu līdzskrējis — vai melnā bruņinieka kalps. Mums turpmāk jo ciešāk jāvienojas zem Latvijas saules. Taisnības, likuma un tīkuma ceļā jārada miers un labklājība. Tamdēļ pie rosīga darba! 1) Centīgi lasi militari-zinātniskus un aizsargu laikrakstus. 2) Klausī katram savas tiešas priekšniecības uzaicinājumam. 3) Izpildi vienmēr laikā savus uzdevumus. 4) Stāvi vienmēr par brīvību un neatkarību. 5) Pieaicini grupai jau-

dzīgo vēribu. Šeit nevar būt nekāda atrunāšanās ar nevalū, kā tas vienā otrā pulkā novērots, jo sporta veicināšana ir arī viens no aizsargu organizācijas mērķiem. — Sporta attīstības veicināšanai aizsargos — vēlams nodibināt pie aizsargu nodaļām un rotām sporta grupas. Tā kā ne visur būs iespējams atrast nepieciešamos vadītājus — instruktorus, Latvijas aizsardzības biedrība šoziem sarīko sporta instruktoru kursus — Rīgā. Interesentus lūdz pieteikties L. A. B. birojā Valdemara ielā 10/12. Mācības būs par brīvu un ilgs apm. 2 nedēļas. Kā lektori piedalīsies labākie armijas sporta darbinieki-specialisti. Kara ministrs savu piekrišanu jau devis. Cerams, ka arī iekšlietu ministrs necels nekādus iebildumus.

Krustpils aizsargu bataljona sporta sekcijas

internās vieglatletiks sacīkstēs 24. un 31. augustā 1924. gadā uzrādīti sekošie panākumi: 100 metru skriešanā: 1. Ceriņš, 11,3 zek., 2. Kalniņš 12,00 zek., 3. Lapiņš 12,2 zek.; augstlēcšanā ieskrienoties: 1. Freimans 1,48 m., 2. Kalniņš 1,45 m., 3. Luļaks 1,35 m.; lodes grūšanā: 1. Luļaks 10,15 m., 2. Kal-

niņš 10,05 m., 3. Cilmers (igaunis) 9,85 m.; tāllēkšanā ieskrie-
noties: 1. Ceriņš 5,60 m., 2. Lapiņš 5,10 m., 3. Kalniņš 5,05 m.;
augstlēkšanā ar kārti: 1. Kalniņš 2,85 m., 2. Freimans 2,85 m.,
3. Ceriņš 2,70 m.; šķēpa mešanā: 1. Kalniņš 40,20 m., 2. Luļaks
40,05 m., 3. Dzirkals 35 m.; 1500 metru skriešanā: 1. Lapiņš
4. min. 19 sek., 2. Ceriņš 4,22 sek., 3. Kalniņš 4,25 sek.; vin-
grošanā uz stieņa: 1. Freimanis ar 7 punktiem, 2. Kalniņš ar
6 punktiem un 3. Luļaks ar 5 punktiem.

Paziņojums.

Š. g. 3. septembrī atklājusi savu darbību Rīgā Latvijas
Aizsargu Krāj-Aizdevu Sabiedrība, kuŗas mērķis — veicināt aiz-
sargu saimniecisko labklājību un aizsargu organizācijas sti-
prināšanu. Latvijas Aizsargu Krāj-Aizdevu Sabiedrības valde
uzaicina visus aizsargus, kā arī pārējos pilsoņus, kuŗi atbalsta
aizsargu centienus, iestāties sabiedrībā par biedriem. Pilna
paija — 10 Ls., iestāšanās nauda 2 Ls. Paija nomaksājama gada
laikā, pa daļām vai pilnā apmērā pie iestāšanās sabiedrībā.

Katra pienākums ir — iestāties minētā sabiedrībā un noguldīt
savus ietaupījumus, no kā atkarāsies sabiedrības spējas aiz-
devumu izsniegšanā un aizsargu kultūrēlās labklājības veici-
nāšanā. Par sabiedrības darbību, nodaļu un aģentūru atvēr-
šanu uz vietām tuvākus paskaidrojumus sniedz iekšlietu mini-
strijas aizsargu nodaļā, Rīgā.

Latvijas aizsargu krāj-aizdevu sabiedrības valde.

Pateicība.

Noslēdzot 2 gaŗu sporta biedrības svētkus, Krustpils aiz-
sargu bataljona sporta sekcijas vārdā izsakam daudz pateici-
bas Daugavpils apr-ka pr-kam K a d a š a k g m un Daugavpils
apriņka valdes priekšsēdētāim B o j a r a k g m par laipno pre-
tīmākšanu sporta veicināšanā. Līdz ar to daudz sekmju
novēlam tautas dziesmu gara modinātājam Krustpils aizsar-
gu kora vadītājam P. Leimaņa k g m., visiem dziedātājiem un
dziedātājiem. Ari turpmāk nepagurt «tautas druvā strādājot!»

Krustpils aizsargu sporta sekcijas vadītājs M. Kalniņš.

I. Krustpils aizsargu rotas komandiers: Z v a i g z n e.

Aizsargu komandējošam sastāvam

uzdots raudzities, lai neatkārtotos aizsargu naudas zumu iz-
šķērdēšanas gadījumi, kādi dažās vietās notikuši. Nodalās,
rotās un bataljonos pēc iespējas biežāk jāizdara kontrole. Vai-
nigos nodos tiesai.

Visas izšautās patronu čaulītes

jāatdod atpakaļ un jānosūta iekšlietu ministrijai, kur tuvākā
nākotnē nodomāts ierikot čauliņu pildīšanas iestādi, caur ko
aizsargiem patronas apmācībām un šaušanas sacikstēm iznāks
daudz lētāk, kā tagad.

Tirzaš aizsargu nodaļas priekšnieks Pokulis †

un 28. septembrī apglabāts vietējos kapos. Nelaikis bij sirsnīgs
cilvēks un centīgs sabiedrīks darbinieks.

Ungurmuižas aizsargu rota.

Aizsargi apzinīgi pilda savus pienākumus. Rota diezgan
labi sagatavota ierindas ziņā. Lielākā daļa aizsargu redzama
jaunajās galvas segās; pēc iespējas cenšās iegādāties arī for-
mas uzvalkus. Aizsargu rota ir populāra savā pagastā, par
ko liecināja lielais pilsoņu skaits, kuri bija sapulcējušies uz
rotas apskāti, šaušanas apmācībām un ar lielu interesi no-
skatījās parādes gājienu 21. septembrī. Tapat starp aizsargu
rotas dalībniekiem atrodami pilsoņi no dažādām valstiski do-
mājošām šķirām. Ungurmuižas pagasta valdes priekšsēdētājs
un pagasta valdes darbvedis ņem dzīvu dalību aizsargu pul-
ciņā un rotai nodibinājušas ļoti labas attiecības ar pagasta
pašvaldību. Pie rotas sastādījies rī aizsargu pūtēju orķestris,
kas neilgā laikā jau spējis pietiekoši saspēlēties. Ungurmuižas
aizsargu rota vispār atstāj labu iespaidu un arī darba ziņā
izrādījuse labus panākumus. Rotas komandierim Gailītim
Alfredam, nodaļu priekšniekiem Grobiņam Pēterim

un Aparņiekam Erikam, Daugavpils aizsargu pulka ko-
mandiers Kadašs izteicis pateicību par pieliktām pūlēm pie aiz-
sargu vienību izveidošanas.

Daugavpils apr. aizsargu pulka komandiers

sasauc 17. oktobrī bataljonu, rotu, nodaļu komandierus uz ap-
spriedi par aizsargu turpmākām apmācībām un priekšā stāvo-
šiem pulka karoga svētkiem.

Aizsargu pulka albumu

nolemts ievest Bauskas aizsargu pulkā, kur vāks un sakārtos
fotografiskus uzņēmumus par visiem ievērojamākiem notiku-
miem pulka dzīvē.

Pateicību aizsargiem

par enerģisku rīcību ugunsgrēka gadījumā izteicis Talsu aiz-
sargu pulka komandiers Grinduls.

Talsu aizsargu pulka komandiers

uzdevis rūpēties, lai pie dienesta pienākumu izpildīšanas visi
aizsargi ierastos — tērti attiecīgā formas apģērbā. Nodaļu
priekšniekiem stingri jāseko, lai viņu pavēles tiktu pienācīgi
izpildītas.

Smiltenes aizsargu bataljons

nodomājis drīzumā sarikot taktiskas apmācības ar sekojošu ma-
nevru gājienu. Par tiesnešiem nodomāts uzaicināt dažus virs-
niekus — lietpratējus no aktīvās armijas.

Bauskas aizsargu pulks

nolēmis ņemt dalību Bauskas latviešu teātra noorganizēšanas
darbā.

Krievu šauteņu patronas

aizsargi var iegādāties no Iekšlietu ministrijas Administratīvā
departamenta par 5 sant. gabalā. Pieprasījumi jāiesūta caur
pulku komndieriem.

Sporta grupas pie katras aizsargu nodaļas

dibināt uzdevis Bauskas aizsargu pulka komandiers Gre-
bers.

Par Kandavas aizsargu nodaļas

priekšnieka palīgu apstiprināts Janis Graudiņš.

Menģeles aizsargu nodaļa (Rīgas apr.)

28. septembrī bij sarikojusi priekšlasījumu vietējā pagastmājā.
Lasīja Latvijas Aizsardzības biedrības lektors, rakstnieks
G. Milbergs — Skuju Fridis, par valsts aizsardzības noorgani-
zēšanu pie mums un mūsu kaimiņiem. Apmeklētāju bija daudz,
kuŗi uzņēma priekšlasījumu ar lielu uzmanību. Kā patikama
parādība atzīmējama bufete bez reibinošiem dzērieniem. Men-
ģeles aizsargu nodaļā pašlaik skaitās 34 aizsargi. Arī vairākas
apmācības jau notikušas. Pašlaik gatavojas uz šaušanas sa-
cikstēm. Nodaļa noorganizēta labi. Jāvēlās tik, lai nodaļas
aizsargi pēc iespējas censtos iegādāties, ja ne apģērbus, tad
vismaz formas cepures, ar ko ievestu zināmu vienādību, kādas
līdz šim trūkst.

Bauskas apr. aizsargu pulkā

atgriezušies no rezervistu virsnieku apmācībām II. bataljona
komandiers Zemgalnieks un Vecsaules aizsargu nod.
pr-ks Kārklīņš.

Rēzeknes aizsargu pulka komandiers

uzdevis padotiem aizsargiem — laupīšanu un citu noziedzību
novēršanai — aizturēt šaubīgas personas, kontrolēt aizdomīgas
vietas un vispār būt uzmanīgiem, lai vajadzības gadījumā va-
rētu steigties valdības iestādēm palīgā pret kārtības un liku-
mības traucētājiem.

Ezeres aizsargu nodaļa

10. augustā sarīkoja izrikojumu, kurš noritēja bez traucējumiem, par ko jāpateicas bezalkohola bufetei. Tikai, diemžēl, daži no publikas bij slepeni atnesuši līdzīgu pudelīti, nokļūdami pārāk omulīgā garastāvoklī. . . . Dažas avizes par to, protams, tūlī cenšas visu vainu uzkrāt vietējās aizsargu nodaļas dalībniekiem. Tādēļ turpmāk būtu ieteicams piegriezt lielāku vērību un izraidīt no izrikojumiem visas iereibušās personas, kas cenšas kompromitēt aizsargu organizāciju.

Xy.

Jaunburtieku aizsargu nodaļa (Valmieras apr.)

bij sarīkojusi priekšlasījumu ar sekojošu puķu balli. Izrikojuma skaidrs atlikums nolemts aizsargu nama izbūvei. Runāja Latvijas Aizsardzības biedrības lektors G. Milbergs — par valsts drošību — tautas labklājību. Apmeklētāju bij daudz, lai gan uz balli ieradās vairāk, kā uz priekšlasījumu. Vispār tauta vēl jāaudzina un jāpieradina, lai sabiedrība kļūtu apzinīgāka. Dzīvu dalību aizsargu kultūrālā darbībā Jaunburtiekos ņem arī sievietes, kas ir apsveicama parādība. Kā priekšzīmīgs pasākums jāuzskata — vietējā aizsargu nama izbūve, kas atnesīs svētību visai apkārtnē. Jācer, ka Kulturas fonds šoreiz neatraus palīdzīgu roku, ko viņš līdz šim nesaprotamu iemeslu dēļ — darijis, arvien izturēdamies negatīvi pret aizsargu organizācijām. — Uz izrikojumu bij ieradies arī aizsargu bataljona komandiers — Valmieras apr. pr-ka palīgs Brože.

A-nts.

Daugavpils aizsargu pulka komandiers

uzaicinājis aizsargus piegriezt vairāk vērības formas uzvalkiem un cepurēm, jo ar kara šauteni bruņots pilsonis, bez kādām formām nozīmēm un bez formas ietēra atstāj sliktu, pat atbaidošu iespaidu. — Tāpat pulka komandiers uzdevis nodaļu pr-kiem, noskaidrot aizsargu neierašanos uz apmācībām, izdarīt sastāva pārbaudīšanu, stādot priekšā izslēgšanai tādus aizsargus, kuriem nav intereses pie savas organizācijas un pievilkt nodaļās vairāk apzinīgus, inteligentus spēkus no jaunatnes.

Aglonas aizsargu rota

sasniegusi labākos rezultātus mērķī šaušanā, pārspēdama citas Daugavpils apr. aizsargu rotas, par ko atzinība pienākās rotas komandierim Lomašam.

Ziedošanu vākšanu aizsargu vajadzībām

turpmāk varēs izdarīt tikai ar iepriekšēju iekšlietu ministra atļauju.

Piemineklis kritušam aizsargam.

Sņikeris Uzķenu kapos 14. sept. atklāja pieminēkli vietējās aizsargu nodaļas bij. dalībniekam Žanim Rikmanim, piedaloties netaisnā mīnīnā, goda viesiem un lielam ļaužu pulkam. R. krita cīņā ar laupītāju bandu 22. janvārī 1920. g. Grūti ievainots, R. vēl izšāvis uz laupītājiem un ievainojis vienu, tā kā policijai izdevās laupītājus atrast. Laupītāju vadonis bij kāds Reperts. Pieminēkli atklāja Tukuma apr. priekšnieks Kārklis, nolikdams krāšņus vainagus no apr. valdes un aizsargu pulka. Pieminēkli iesvētīja un garīgo ceremoniju vadīja Sņikeres mācītājs Bekers, piedaloties ar dziesmām vietējām korim Janševica vadībā. Vēl nolika vainagus un runāja sirsnīgus vārdus no Latv. aizsardz. biedrības un Žurnāla «Aizsargs» Šulcs; no vietējām organizācijām skol. Rudzrogs, Nacionālā kluba Jaunzems, Auces aizsargu nod. pr. Bertaitis un Tukuma apr. priekšnieka vec. palīgs Jēgers. Līdzekļus pieminēkla celšanai savākuši paši aizsargi.

Aizsargi un «Aizsargs».

Mums ziņa, ka vairākās vietās nodaļu pr-ki saņemot un paturot sev «Aizsargu», bet nodaļas darbiniekiem nerādot, izņemot tuvākos draugus. Cerams, ka tādi gadījumi vairs neatkārtoties.

Pirmo patšauteni

iegādājies Valmieras aizsargu pulks.

Aizsargu satversmes apspriešana

Saeimā sagaidāma visā drīzumā. Cerēsim, ka valsts aizsardzības jautājumā visas valstiski domājošas partijas un grupas prātis apvienoties projektam par labu, papildinot viņu un novēršot tās nepilnības, ko faktiski jau pati dzīve paveikusi pagājušā darbības gadā.

Par Valkas apr. aizsargu pulka adjutantu

pulka komandiers Ekmanis iecēlis rezerves kapteini Arvedu Blanku.

Par Alūksnes aizsargu bataljona komandieri

(Valkas apr.) iecelts Otto Egļe, kurš jau 31. augustā stājies pie savu pienākumu izpildīšanas.

Aizsargu izpildītās anketas

jāiesūta apriņķu priekšniekiem vēlākais līdz 15. novembrim š. g.

Lai izbēgtu no ļaunprātībām,

visās aizsargu nodaļās un bataljonos vedamas kases grāmatas, kurām jābūt apstiprinātām no attiecīga apriņķa priekšnieka. Katrs ienākums un izdevums bez kavēšanās jāieraksta grāmatā. Attaisnojošie dokumenti uzglabājami atsevišķā aktā. Skaidra nauda, kur vien tas iespējams, glabājama vietējā kredītiestādē uz nodaļas pr-ka vai bataljona komandiera tekoša rēķina. Tāpat ievedamas arī inventara un ieroču grāmatas

Pret aizsargu nedisciplinētu uzstāšanos.

Pēdējā laikā nākuši priekšā gadījumi, kur atsevišķi aizsargi iesūta presei protestus aizsargu organizācijas vienību vārdā bez priekšniecības ziņas, pamatotus vienīgi uz personīgiem ieskatiem. Šādi protesti uzskatāmi nevien kā aizsargu disciplīnas pārkāpums, bet arī kā aizsargu organizācijas vienību nostādīšana nepareizā apgaismojumā. Kur tagad aizsargu nodaļu iekārtas likums iesniegts pieņemšanai Saeimā, šādi protesti no atsevišķiem aizsargiem vienīgi diskreditē aizsargu organizāciju un var sekmēt likuma pieņemšanas noraidīšanu. Ievērojot sacīto, iekšlietu ministrija paziņo, ka šādus disciplīnas pārkāpumus, kuri izdarīti no atsevišķiem aizsargiem, aizsargu vienību vārdā, sodīs ar disciplināru sodu un pat izslēgšanu no aizsargu organizācijas disciplīnas pārkāpējus.

Orģinālu parakstījuši: Iekšlietu ministrs P. Juraševskis un Departamenta direktors J. Ieva.

Noteikumi par aizsargu apbalvošanu ar aizsargu piemiņas zīmi.

(Iesniegti ministru kabinetam apstiprināšanai.)

1) Iekšlietu ministrs aizsargu organizācijas dalībniekus apbalvo par izcilus nopelniem ar aizsargu piemiņas zīmi.
2) Piemiņas goda zīme ir metāla ugunskrusts, ar balta emaljes aplākājumu un zeltītiem saules stariem vidū, uz kuriem trīs sudrabotas zvaigznes. Otrā pusē šķēps un uzraksts «Par centību». 3) Goda zīme nēsājama divkrāsā zaļi-baltā lentā pie krūtīm kriesā pusē. Lenta sastāv no 6 baltām un 6 zaļām švitrām. Katras švītras platums — 4 mm. Lentas vidū zeltīts iniciāls: L. A. 4) Iekšlietu ministrs aizsargu organizācijas dalībniekus apbalvo par sekošiem izcilus nopelniem: a) par aizsargu sevišķu drošsirdību noziegumu apkarošanā, kur pašiem apdraudēta dzīvība; b) par svarīgu noziedznieku sagūstīšanu; c) par tādu noziedzīgu nodarījumu iepriekšēju novēršanu, kuru sekas sabiedrībai atnestu zaudējumus un d) par nopelniem aizsargu organizācijas vispārējā darbībā. 5) Apbalvot ar minēto piemiņas goda zīmi, bez aizsargem, var arī citas personas par nopelniem, kuri minēti 4. panta d punktā. 6) Par norādītiem nopelniem iekšlietu ministrs apbalvo ar piemiņas goda zīmi bez priekšā stādīšanas aizsargu pulku komandierus un personas, kurās iepriekšējā 5. panta nosacījumos minētas, bet pārējos aizsargus viņam stāda priekšā apbalvošanai to priekš-

niecība. 7) Priekšā stādīto aizsargu organizācijas dalībnieku apbalvošanas sarakstu iepriekš skata cauri sevišķa iekšlietu ministra iecelta komisija, sastāvoša no 3 personām, no kurām viena kā priekšsēdētājs, bet pārējās — kā locekļi. 8) Iepriekšējā (6. p.) pantā minētā komisija savus slēdzienus un atzinumus apbalvošanas lietās ziņo tieši iekšlietu ministram, kurš apbalvošanu apstiprina. 9) Aizsargu organizācijas piemiņas goda zīmi apbalvotiem pasniedz iekšlietu ministrs, vai viņa pilnvarota persona. Piezīme: Jā valsts prezidents ir klāt, tad piemiņas goda zīmes pasniedz Prezidents. 10) Lidz ar aizsargu piemiņas goda zīmi iekšlietu ministrs izsniedz apbalvotiem attiecīgu apbalvošanas rakstu. 11) Katrai piemiņas goda zīmei otrā pusē ir savs numurs, un kārtējo numerāciju par izsniegtām aizsargu organizācijas goda zīmēm ved iekšlietu ministrija. 12) Iekšlietu ministram tiesība atņemt piemiņas goda zīmes apbalvotiem, ja tiesa pēdējos atzinusi par vainīgiem noziedzīgos nodarījumos un piespriedusi viņiem cietuma vai citu bargāku sodu, bet aizsargiem — arī tad, kad viņi izdarijuši disciplinārus pārkāpumus. 13) Aizsargu piemiņas goda zīmes izgatavošanas izdevumus sedz aizsargu organizācijas vienības no saviem līdzekļiem.

Nacionālo organizāciju kongress

notika svētdien, 5. oktobrī. Atzīstot visuvalstiski domājōšu biedrību un savienību nacionāli-kultūrelas kopdarbības nepieciešamību, — kongresā ar saviem deleģētiem piedalījās arī Latvijas Aizsardzības biedrība. Tāpat ieradušies bija vairāku lauku aizsargu nodaļu pārstāvji. Kongress sākās ar kopīgu gājienu un svinīgu dievkalpojumu Māras baznīcā, pēc kam piltiesīgie kongresa dalībnieki sapulcējās Lielās Gildes zālē. Pēc nolāsītiem referātiem un plašākām debatēm, pieņēma veselu rindu rezolūciju, kurās jau dienas laikā atreferētas. Starp citu, ar gandarījumu atzīmējam Latvijas Aizsardzības biedrības rezolūcijas pieņemšanu (ar nelieliem papildinājumiem) — par nacionāli-militāro audzināšanu ārpus armijas: Atzīstot, ka jaunātnes audzināšanai valstiskā un patriotiskā garā un pašlepnuma sajūtas izkopšanai mūsu skolās vēl nepieņemam vajadzīgu vēribu, Nac. org. kongress prasa:

a) lai visās mūsu skolās, sākot ar pamatskolām un beidzot ar augstskolām, ievestu jaunu pilsoņu audzināšanu, valstiski nacionālā un patriotiskā garā, attīstot viņos arī gribu tēvijai aizsargāt un piegriežot visnopietnāko vēribu morāliskai audzināšanai un rakstura izveidošanai;

b) lai visās skolās notiktu pēc not. programmas militārā apmācība un jaunos valsts pilsoņus sagatavotu par fiziski stipriem un veikliem tēvijai aizstāvjiem;

c) lai par skolotājiem un audzinātājiem nepieļautu personas, kas sludina jaunatnei netikumību, šķiru naidu un komunistisko internacionalismu un samaitā bērnu dvēseles;

d) lai valsts pabalstītu visas organizācijas, kas piekopj pilsoņu nacionāli-militāro audzināšanu;

e) lai valsts atalgotu arī lauku aizsargu komandējošo sastāvu, sarīkotu militārā sporta instruktoru kursus un tādus instruktorus sūtītu uz ārzemēm papildināties.»

Pirmajam kongresam, protams, bija dažas kļūdas un nepilnības, kas turpmāk novēršamas. Tomēr pozitīvie ieguvumi ir nesamērojāmi lielāki. Kongress aizkustināja arī tās pilsonības aprindas, kurās pēdējos pāris gados bij galīgi iesnaudušas pašpietiecības miegā. Tāpat rādīja zināmu idejisku saprašanas starp daudzajām izklaidētām nacionālām organizācijām. To, acimredzot, sapratuši arī mūsu ieskatu pretinieki, lielā mērā uztraukdamies un visādiem līdzekļiem censdamies kongresu diskreditēt.

1500 komunistu aģitatori

nupat beiguši Maskavā un Pēterpilī īpašus propagandistu kursus. Visi jaunie «aģitatori» nozīmēti darbam Baltijas valstīs. Apstiprināts arī attiecīgs budžets

Par Pampaļu aizsargu nodaļas pr-ku
iecelts Jēkabs Grāvis, līdzšinējā Fr. Konrāda vietā.

Kuldīgas aizsargu bataljona

komandējošā sastāva apspriedē notiek š. g. 19. oktobrī, Kuldīgā.

Priekšlasījumi aizsargiem.

Latv. Aizsardz. biedr. lektori noturēs priekšlasījumus: 19. oktobrī — rēd. G. Milbergs — Jēkabpilī, 26. oktobrī — stud. K. Jegers — Auros; G. Milbergs — Slokā.

Rūpēties par formas cepuru un apģērbu iegādāšanu

uzdevis padotiem aizsargiem Rēzeknes aizsargu pulka komandiers, lai valsts proklamēšanas 6 gadu svētkos varētu noturēt svinīgus gājienu un parādes.

Šis un tas.

komunisma praviešu algošanai un buržujsko ierēdņu uzpirkšanai.

Tā tad ies atkal valā «priecās mācības» sludināšana un jauno valstu pamatu graušana!

Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem.

Daļa lāčplēša kara ordeņa kavalieru albuma jau nodota spiestuvei. Jo drīzāk saņemsim vēl dažas iztrūkstošās ģimenes ar biografiskiem aprakstiem — jo ātrāk varēs iznākt vērtīgais mūsu varoņu albums. Izteikta vēlēšanās, lai krājumā būtu skatāmi visi Lāčplēša kavalieri un lasāmi viņu varoņdarbi atbrīvošanas cīņās. Albuma izlaidums vienreizējs. Katrs varēs viņu iegūt un ar to kuplināt savu grāmatu krātuvi un saturā patikami pakavēties neseno varoņu cīņāžu dārgās atmiņās. Tādēļ ordeņa dome atgādinā kavalieriem, kuri līdz šim nav paspējuši piegādāt domei savas ģimenes un biografiskās ziņas, vairs nekavēties, bet katrā ziņā atsūtīt: pirmais tūkstotis (ordeņa Nr. Nr. 1 1000) līdz 1. decembrim, bet pārējie, sākot no ordeņa Nr. 1001 un ieskaitot arī tos, kuri saņems ordeni š. g. 11. novembrī, — līdz 1925. g. 1. martam. Šie termiņi ir galīgie. Anketes izsūta dome uz pieprasījumu. Ģimenes vēlamas uz pastkartes, krūšu uzņēmumā, ar ordeni un pašrocīgu parakstu. Domes adrese: Rīgā, pili, 3. istabā Lāčplēša kara ordeņa dome.

Bermonta dienas Latvijā.

22. oktobrī Latv. Kultūras veic. biedr. sarīko priekšlasījumu Valmieras ielā 2, plkst. 7 vakarā. Runās O. Krolls un G. Milbergs par Latvijas grūtākiem brīžiem un spilgtākiem varoņiem. Lekciju ilustrēs gaismas bildēm.

Latvijas Nacionālais Klubs

4. oktobrī nosvinēja 2 gadu pastāvēšanas svētkus. Latv. Aizsardz. biedr. vārdā apsveica valdes loceklis G. Milbergs, aizrādīdams, ka abām organizācijām taktika un darbības veidi gan dažādi, bet mērķis viens — brīva, laimīga nacionāla Latvija.

Lietuvas aizsargu (brīvprātīgo strēlnieku.) savienības pamatnoteikumi.

1. Lietuvas strēlnieku aizsargu savienība darbojas vispārības labā un padota kara ministram. Iekšējo kārtību nosaka statuti, kurus apstiprina ministru kabinets. Statutu robežās kara ministrs dod savienībai rīkojumus un norādījumus.

2. Savienības uzdevums — stiprināt valsts aizsardzību.

3. Lai šo uzdevumu veiktu, savienība cenšas:

a) stiprināt pilsoņu garīgos spēkus, rūpējoties par viņu garīgo attīstību, tikumības pacelšanu un audzināšanu tēvijai mīlestībā;

b) attīstīt pilsoņu miesas spēkus, veiklību un izturību;
c) apmācīt pilsoņus no mazatnes rīkoties ar ieročiem un citiem kara rīkiem un līdzekļiem.

4. Par savienības pilntiesīgu biedri var būt katrs pilsonis, kurš sasniedzis 17 gadus un nav aprobežots tiesībās. Jaunāki par 17 gadiem var piedalīties savienībā tikai ar vecāku vai aizbildņu atļauju. Skolnieki var piedalīties savienībā, ievērojot izgl. min. noteikumus.

5. Strēlnieki sadalās bruņotos un nebruņotos. Par bruņotiem skaitas tādi, kuri pildījuši kara ministra izdotos noteikumus par sagatavošanu kara dienestam.

6. Savienībā iestājoties, strēlnieki (aizsargi) dod svinīgu solījumu, ka uzticīgi un padevīgi aizstāvēs Lietuvas republiku un viņas satversmi. Iestāšanās kārtību nosaka savienības statuti.

7. Savienība saņem vajadzīgos ieročus un c. kara materiālus no kara ministrijas. Visi savienības un viņas biedru ieroči un kara materiāli skaitās valsts īpašums un atrodas kara ministrijas pārziņā. Ieroču iegūšanas kārtību nosaka kara ministrs.

8. Ieroču un zvērasta vai svinīgā solījuma ziņā strēlnieki tāpat atbildīgi likuma priekšā, kā armijas piederīgie.

9. Savienības līdzekļi rodas no pašas ieņēmumiem un valsts budžetā paredzētiem valsts pabalstiem.

10. Savienībai ir jurid. personas tiesības un viņa var iegūt kustamus un nekust. īpašumus, sūdzēt un atbildēt tiesās.

11. Savienību var slēgt tikai ar valsts prezidenta rīkojumu. Slēgšanas gadījumā savienības mantība pāriet kara ministrijai.

Vanagu dzīve.

Vanagu rota.

nodibinājusies Lejasciemā, K. Vijupa vadībā.

Vanagu fiziskā apmācība

Rīgā, sākot ar 29. septembri, notiek Konzervatorijas telpās. Ieeja no Merķeļa ielas.

Mazsalacas vidusskolas direktors Treumanis

iecvēlēts par VI. Latv. Vanagu Mazsalacas pulka godabiedri.

Vanagu un aizsargu kopdarbība.

Rūjienā nodibinājusies vanagu nodaļa — aizsargu darbinieka Jūngsta vadībā.

Latvijas vanagu organizācijas nodaļa

nodibināta Limbažos, ar nosaukumu — «7. Latvijas Vanagu Limbažu pulks».

9. Latv. Vanagu Malienas pulks

nodibinājies Cēsainē, līdzšinējās atsevišķās vanagu rotas vietā.

L. V. atsevišķā Mārcienas rota

pieskaitīta 9. Cēsaines vanagu pulkam.

Latvijas vanagu vadonis

izteicis pateicību apmācītājiem — vingrotājiem — Miezišam un Ozoliņam par sekmīgo darbību.

Latvijas aizsardzības biedrība.

Cirkulars Nr. 10.

Rīgā, 10. oktobrī 1924. g.

§ 1.

13. septembrī notikusi L. A. B. Liepājas nodaļas dibināšanas sapulce, kurā piedalījās Liepājā dzīvojošie L. A. B. biedri. Valdē ievēlēti par priekšnieku inženeirs Snickers, priekšnieka biedri — pulkvedis leitnants Purinš, valdes locekļiem pulkvedis leitnants Hassmanis, kapteinis Jansons un kara ierēdnis Mitrevics.

L. A. B. Centralā valde savā 26. septembra sēdē Liepājas nodaļas valdi minētā sastāvā apstiprināja. Līdz ar šo visi Liepājas rajona biedri pārskaitīti Liepājas nodaļā.

§ 2.

Vēl reiz biedriem, kuri saņēmuši pirmā izlaiduma ziedojumu vākšanas listes, tiek atgādināts — nekavējoši iesūtīt (vēlākais līdz 10. novembrim) tās biedrības birojā.

§ 3.

Biedrības maksas nenokārtojušiem biedriem ar šo tiek atgādināts tās nokārtot visdrīzākā laikā.

§ 4.

Savā 2. septembra š. g. sēdē L. A. B. Centralā valde nolēma:

1) 18. novembrī sarīkot ziedojumu vākšanu visā Latvijā ar bundžinām; Rīgā organizēs Centralā valde, provincē L. A. B. nodaļas;

2) 17. novembra vakarā sarīkot gada svētkus ar ziedojumu vākšanu un balli Virsnieku klubā;

3) uzdot visām L. A. B. nodaļām atzīmēt 18. novembri kā biedrības gada svētkus, sarīkojot izrīkojumus, svētku aktus un ziedojumu vākšanu pēc saviem ieskatiem, iepriekš sazinoties ar Centralo valdi.

§ 5.

Pilna biedru sapulce notiks svētdien 16. novembrī plkst. 12. Armijas Virsnieku klubā. Ja minētā laikā nesanāktu statutos paredzētais biedru skaits, tad plkst. 13. tanī pašā dienā un vietā tiek sasaukta otra pilna biedru sapulce.

§ 6.

L. A. B. apbalvojuši sekošus pilsoņus:

a) 1. jūlija sēdē ar L. A. B. bronzas medaļu Jelgavas apriņķa priekšnieka palīgu II. iec. Oļģertu Viļumsonu par nopelniem valsts un sabiedrības drošības labā, gūstot bīstamus laupītājus;

b) 16. jūlija sēdē ar L. A. B. bronzas medaļu Madonas aizsargu pulka I. eskadrona komandieri Adolfu Jozefu par sekmīgu darbību un nopelniem drošības labā;

c) L. A. B. bronzas medaļu Madonas aizsargu pulka Saikavas aizsargu nod. pr-ka palīgu Mazuru par sekmīgu darbību svarīgu noziedznieku gūstīšanā un

d) 2. septembra sēdē ar L. A. B. bronzas medaļu pilsoni Jēkabu Otlanu, par nopelniem Latv. Aizsardz. Biedr. mērķu sekmēšanā.

§ 7.

30. septembrī pie L. A. B. nodibinājās dāmu komitēja, kurā ievēlēja par priekšnieci A. Laskina kdzī, priekšn. b. Lauma Slōkas kdzī, sekretari M. Unguntiņas kdzī, sekretares b. A. Indāna kdzī, kasieri M. Čakstes kdzī (jun.), kasieres b. A. Pavara kdzī un mantzini Goppera kdzī.

L. A. B. priekšnieka b.
Pulkvedis leitnants, Baumans.
Sekretars, Mantnieks.

L. A. B.

atkārtoti lūdz aizsargu komandējošo sastāvu iesūtīt ziņas, cik liels aizsargu skaits piedalīsies organizējamos sporta instruktoruursos.

Latvijas Aizsardzības Biedrības Valdei.

Jūras Aviācijas nodaļa, saņemdamā no jums valstij dāvināto franču lidmašīnu «Hanriot» tipa H. 17. «Aizsargs» Nr. 1., izsaka vissirsnīgāko pateicību par vērtīgo dāvanu un pūlēm, ko valde ir ziedojušai šim darbam mūsu krastu aizsardzības labā. Minētās lidmašīnas lidošanas īpašības ir ļoti labas, kas sekmēs mūsu jauno jūras lidotāju apmācību.

Jūras un kara lidotājs,
komandleitnants Jevlampjevs.
Saimniecības virsnieks,
vaktleitnants Vitolinš.
Aviācijas tehniķis,
lidotājs, kara ierēdnis Minukass.

Grāmatu galds.

Nupat iznācis Ošiņa un Mantnieka izdevumā «Aizsargu piezīmju kalendārs 1925. gadam», kurā sakopoti katram aizsargam visnepieciešamākie valdības rīkojumi un attiecošas uz aizsargiem ziņas.

Kalendārs glītā un izturīgā sējumā, pielikumā ziņojumu loksnītes, nodēriņas aizsargiem pie dienesta pienākumu izpildīšanas. Cena, samērā, nav augsta, kāpēc ieteicams iegādāties katram aizsargam.

«Aizsargu vadonis» sauksies grāmata, kurā iznāks šā mēneša beigās — iekšlietu ministr. aizsargu nodaļas vadītāja izdevumā. Grāmatā ietilps starp citu: aizsargu formas apraksts, svarīgākie rīkojumi, instrukcijas, statistiskas ziņas, aizsargu satversmes likuma projekts, ievainoto un kritušo aizsargu saraksts u. t. t. Grāmata iznāks aprobežotā eksemplaru skaitā, kādēļ lai pulki jau pie laika iesūta pieprasījumus aizsargu nodaļai, Rīgā.

«Izglītības Ministrijas mēnešraksta» 1924. g. 9. burtn. Izdv. Izglīt. ministrija, Red. T. Zeiferts. Saturā: A. Dages, J. Kronlīna, Dr. phil. J. Zēvera, H. Enzeliņa, inž. Ed. Krasta, A. Baltpurviņa, E. Elksnītes un citu autoru vērtīgi raksti.

V. Skaistlauks. «Tālās ugunis». Dzejas. Rīgā, 1924. g. Autora apgādībā. Saturs sadalīts 5 nodaļās: «Aidzīve, tā», «Brīnšķīgie novakari», «Sārtā švitra», «Mūžīgās šaubas», «Varoņu laikā». Grāmata glīta un ieteicama katrām dzejas draugam.

Sieviete Nr. 8. Ilustrēts mēnešraksts. Redaktrise-izdevēja Amalija Vilks.

«Ilustrēts Žurnals» Nr. 38, 39, 40. «Letas izdevums».

«Muzikas Nedēļa» Nr. 37, 38, 39, 40. Latvju Komponistu biedrības izdevums.

«Nedēļa» Nr. 38, 39, 40. Redaktors-izdevējs J. Melders.

Latvijas Aizsardzības biedrības valdei.

Man ir patikams uzdevums savā un visu kara jūrnieku vārdā izteikt jums, godātie kungī, mūsu visdziļāko pateicību par šo ļoti vērtīgo dāvanu — hidroaeroplanu. Mēs, kara jūrnieki, redzam šajā Latvijas Aizsardzības biedrības pirmā dāvanā zīmbolu, ka Latvijas tauta ir vienādos uzskatos ar mums, pieliekot visas pūles, lai mūsu krastu aizsardzību nostādītu pienācīgā stāvoklī. Lūdzu pieņemt manas augstcienības apliecinājumu.

Jūras krastu aizsardzības eskadras komandiers,
jūras kapteinis A. Keijzerlings.

Ziedojumu vākšanu visā valstī

izdaris Latvijas Aizsardzības biedrība š. g. 18. novembrī, savu mērķu realizēšanai. Kā zināms, pagājušā vasarā L. A. B. par ziedojumu ceļā savāktiem līdzekļiem jau iegādājās un pasniedza valstij hidroaeroplanu «Aizsargs» Nr. 1. Biedrības valde cerē, ka visi pilsoņi, kam mīļa brīvā, neatkarīgā Latvija, sekmēs L. A. B. pasākumus, lai varbūt jau nākošā vasarā varētu ierindot valstī aizsardzības līdzekļu skaitā «Aizsargs» Nr. 2.

Latvijas Aizsardzības biedrības gadskārtējais

izrīkojums notiks 17. novembrī, Armijas Virsnieku klubā, uz kuru ieteicams jau iepriekš pierakstīties L. A. B. birojā, Rīgā, Valdemāra ielā 10/12.

«Aizsargu» par brīvu izsūtīs visu nākošo gadu

tām personām, kurās uzrādīs vismaz vienu no pieciem dzīvniecīgiem cilvēkiem Latvijā, atzīmējot vārdu, uzvārdu, dzīves vietu un vecumu. Ziņas jāiesūta redakcijai Rīgā, Valdemāra ielā 10/12, līdz 1. janvārim 1925. g.

Latvijas Jaunatne Nr. 4/5. Redaktors K. Egle.

Svari. Zatīrisks mākslas žurnāls. Nr. 38, 39, 40.

«Nākotnes Sieviete». Nr. 11. Politisks, zinātnisks, filozofisks, literārisks un mākslas žurnāls. Redaktrise-Izdevēja — Emīlija Jurevītes.

E. Erhards. Skolnieku kupleja. 8 lpp., ar nošu pielikumu. Izdevusi J. Oppelta grāmatu rūpniecība, Liepājā.

E. Erhards. Betlemes zvaigznīte. Bērnu luga 1 cēlienā. Nošu pielikums — K. Jankovska. Izd. J. Oppelts, Liepājā.

«Laiks» ilustrēts žurnāls Nr. Nr. 5, 6. Redaktors — J. Pavārs.

«Sōdur» Nr. Nr. 37.—41. Igaunijas ģenerālštāba izdevums. Redaktors E. Limbergs.

Zemkopis. Nr. Nr. 37., 38., 39., 40. Redaktors agr. K. Rozīts.

Jaunā Balss Nr. Nr. 37., 38., 39.

Latvia as a Transit Country Vestem Europe — Russia. 1924.

Vispasaules Ainava Nr. 3. Atbildīgie redaktori: A. Baltakmens un H. Miševičs.

Ekonomists Nr. 19. Saturā, starp citu: «Zemgales dzelzceļu projekts; Ienākumu nodoklis; Mūsu avotkalķi u. t. t.

Dzelzceļnieks Nr. 5. Atbildīgais redaktors K. Upīts.

Estijas militārais žurnāls «Sōdur» (Kareivis)

š. g. 37. n-rā ievietojis aprakstu par mūsu Karaskolas kadetu paaugstināšanu par virsniekiem, piezīmējot, ka karaskolas kurss līdzšinējo 2 gadu vietā paaugstināts uz 3 g. Atzīmēts arī, ka mūsu karāministrācija speciālā sēdē nolēmusi lielāku vairumu kaujas lidmašīnu apsūtījumu nodot šīs dienās Liepājas karaostas darbnīcām, kurās strādāšot tikai latviešu inženieri-specialisti. Vienīgi darba uzraudzībai uzaicināti Berdmare's fabrikas (Anglijā) inž.-specialisti, kuri skatis, lai pie lidmašīnu būves ievērotu tehnikos visjaunākos sasniegumus un netiktu pielaiestas konstruktīvas kļūdas.

Jautājumi — atbildes.

Jautājums: Kādēļ atļauj lietot uzrakstus un nosaukumus krievu valodā uz dažādiem Latvijas ražojumiem, piemēram: papīrosiem — «Sport», «Milda», «Djeduška», «Djadja Kostja», «Troijka», Alma u. t. t.; uz tējas — «čajj»; uz zilumiem — «sokol» . . . Tāpat daudzām firmām ir krievu nosaukumi, kā sbrd. «Trud», «Lebedj». Kādēļ tiek atļauts ignorēt valsts valodu? Jeb varbūt vēl cerē uz cara laiku atgriešanos? Uz krievu virskundzību? — Mums veciem karavīriem, kuŗi iznesa brīvo Latviju uz saviem pleciem, — šādas un šīm līdzīgas parādības ļoti ķeras pie sirds. Mēs tādu piekāpību cittauteišu spekulantu priekšā uzskatām par nepiedodamu pazemošanos.

Atbilde. Pagaidām nekādi sevišķi ierobežojumi ar likumu nav paredzēti. Atkarājas tikai no tā, zem kāda nosaukuma katra firma, vai viņas ražojumi reģistrēti Tirdzniecības-Rūpniecības departamentā. Diemžēl, līdz šim ne sabiedrība, nedz ierēdņi nav piegriezuši pietiekošas ievēribas šādām nebūšanām. Ari daži latvju tirgotāji un rūpnieki nereti lieto «krieviskas izkārtnes». Pret līdzīgām firmām un precēm vislabāk cīnities, ignorējot viņas.

Jautājums: Vai aizsargam ir tiesība pieprasīt šķūtiš?

Atbilde. Aizsargiem likumā nav paredzētas tiesības pieprasīt šķūtiš. Izņēmums vienīgi var būt, ja aizsargi pavada arestētos, t. i. izpilda tieši policijas kārtibnieku pienākumus.

Jautājums. Vai aizsargi var paši no sava vidus izvēlē sev citu rotas komandieri, ja tagadējais komandiers nespēj savus pienākumus izpildīt?

Atbilde. Aizsargu organizācijās vēlēšanu princips jau sen ir atcelts. Iecel amatos komandierus, kā vietas izpildītājus, aizsargu pulku komandieri, bet apstiprinā amatos par pilntiesīgiem komandieriem, uz atsauksmju pamata, iekšlietu ministrija. Ja kāds rotas komandiers nav spējīgs izpildīt tam uzticētos pienākumus, par to jāziņo tā priekšniecībai — bataljona

komandierim, steidzamos gadījumos var ziņot arī pulka komandierim.

Jautājums: Ja nav demobilizētu virsnieku, vai var būt par komandieriem personas ar zemāku dienesta pakāpi, ja pēdējiem ir vajadzīgās militārās zināšanas?

Atbilde: Iecelot aizsargu komandierus amatos, katreiz jāpārbauda viņu spējas. Kur nav demobilizētu virsnieku, komandieru amatus var ieņemt arī demobilizēti virsseržanti, seržanti un kaprāļi, ja tie spējīgi komandieru amatus izpildīt.

Jautājums: Kāds sods paredzēts par priekšniecības doto pavēļu neizpildīšanu?

Atbilde: No aizsargiem priekšniecības pavēļu neizpildīšana uzskatāma kā aizsargu organizācijas disciplīnas pārkāpums un tādi sodāmi ar atcelšanu no amatiem un izslēgšanu no aizsargu vienībām. Mazāk svarīgos gadījumos aizsargi sodāmi ar morālistisku disciplināru sodu — brīdinājumu vai rājieni un mājas arestu.

Jautājums: Vai aizsargu nodaļas priekšnieka palīgam ir tiesība iegādāt un nesāt aukstus ieročus, piem., zobenu, kaut viņš (aizsargs) skaitās kājniece? Tāpat nēsāt formas apģērbu, piešus un vienu sudrabotu rokas lentu?

Atbilde: Aizsargu nodaļas priekšnieka palīgs nepieder pie aizsargu komandējošā sastāva un kā aizsargam-kājniekam, tam nav arī tiesība nēsāt zobenu un piešus. Formas apģērbu tiesība nēsāt uz vispārēiā aizsargu formas nēsāšanas noteikumu pamata. Sudrabortas lentas uz rokām aizsargu nodaļu priekšnieku palīgiem nav paredzētas pie tagadējā formas apģērbu un tamdēļ tādas nevar nēsāt.

Jautājums: Vai tiesība atteikties robežpolicijas uzraugam no piepalīdzības aizsargiem pie sabiedriskā miera traucējumu novēršanas, kaut vienīgi līdz tam laikam, kamēr ierodās ārējās policijas priekšstāvji?

Atbilde: Neesot klāt ārējās policijas priekšstāvjiem, robežpolicijas uzraugam jāpalīdz aizsargiem novērst sabiedriskā miera traucēšana, jo tas ir nevien policijas priekšstāvju, bet arī sabiedrības pašas pienākums.

Tikko iznācis.

Nepieciešams katram aizsargam.

„Aizsarga piezīmju kalendars 1925. gadam“.

Aizsarga piezīmju kalendars satur sevī visas nepieciešamās ikvienam aizsargam ziņas, norādījumus, likumus, rīkojumus un instrukcijas, kuŗas līdz šim izmētātas pa Valdības un Polic. Vēstneša vairākiem gada gājumiem un maz pieejamas aizsargiem. Tamdēļ kalendars ir nepieciešams un ieteicama rokas grāmata katram aizsargam.

Saturs: Kalendarijs, pasta takse, metr. mēri un dažādas statistiskas ziņas. Valsts prezidenta J. Čakstes, aizsargu goda šefa ģen. Baloža ģimenes. Aizsargu satversme, instrukcijas aizsargu nodaļām, vēsturisks apskats, izvilks iz kuŗaklausības likuma, adrešu galds, ziņojumu lapiņas, aizsargu apģērbu formas ar šēmām un zīmējumiem, Latvijas karte un daudz citas ziņas.

Maksā Ls. 1,30.

Aizsargu nodaļām, izrakstot tieši no izdevējiem ne mazāk kā 10 eks., tiek dots 10⁰/₁₀ rabats.

D a b ū j a m s: Latv. Aizsardzības Biedrībā, visos grāmatu veikalos un pie izdevējiem A. Ošņā un P. Mantnieka kartografiskā iestādē: Rīgā, Dzirnau ielā Nr. 119.

Jautājums: Vai tiesība aizsargiem iestāties slimo kasē? Ja ir, kāda % tiem jāiegulda kasē un kā rīkoties lai saņemtu slimo kases grāmatīņu?

Atbilde: Priekš aizsargiem šimbrīžam slimo kases nepastāv un tamdēļ nevar būt runa par aizsargu iestāšanos slimo kasēs.

Jautājums: Vai var caur Latv. aizsardzības biedrību aizsargi par lētāku maksu pirkt revolverus?

Atbilde: «Stok» sistēmas revolverus un patronas iespējams pirkt par lētāku maksu caur iekšlietu ministrijas aizsargu nodaļu.

Jautājums: Kādi policijas priekšstāvji aizsargiem jāsvaicina un vai aktīvam aizsargam jāsvaicina aizsargu nodaļas priekšnieks un tā palīgs?

Atbilde: Aktīviem aizsargiem jāsvaicina aizsargu priekšniecība, šīnī gadījumā arī aprīņķu priekšnieki, kā aizsargu pulka komandieri. Jāsvaicina arī aizsargu nodaļu priekšnieki, kaut tie ir no citām aizsargu nodaļām. Aizsargu nodaļas priekšnieku palīgus sveicina aktīvie aizsargi vienīgi no savas nodaļas.

Jautājums: Vai tiesība aizsargam izpildīt savus pienākumus bez formas apģērba, kad viņam klāt personas apliecība un vai tādos gadījumos tiesība aizturēt aizdomīgas personas?

Atbilde: Sevišķi svarīgos gadījumos aizsargi var izpildīt savus pienākumus arī bez formas apģērba. Tiesība arī aizturēt aizdomīgas personas, kuŗas tādos gadījumos nekavējoši nogādājamās vietējo policijas priekšstāvju rīcībā.

Sakarā ar Latvijas Aizsardzības biedrības darbības gada noslēgumu 18. novembrī, nākošais «Aizsargs» Nr. 11. iznāks ievērojami paplašināts, ar daudz ilustracijām un stipri pavairotā eksemplaru skaitā, uz ko griežam mūsu lasītāju un sludinājumu devēju vērību.

Redakcijas koleģijas vārdā atbildīgais redaktors **G. Mīlbergs**. Izdevēja: Latvijas Aizsardzības Biedrība.

Nesen iznāca L. A. B. izdevumā

≡ Sidrabota saule lec . . . ≡

Maksā Ls. 3.—

G. MĪLBERGA - SKUJU FRIDA fantastisks nākotnes romans.

(Latvijas-Krievijas cīņa 2107. gadā.) Ieteicams bibliotekām, lasītavām, aizsargiem un skolu jaunātnēi.

Dabūjams Latv. Aizsardz. biedr. birojā, Rīgā, Valdemāra ielā 10/12; visos grāmatu veikalos un dzelzsceļu staciju kioskos. **Vairumā: Valters, Rapa** akc. sabiedr. un „LETA” grāmatnīcās, Rīgā. Izsūta arī pa pastu.

VISLABĀKĀS ZIEPES

un sausais spirts „VULKANS”.

Ziepu fabrika un ķīmiskā laboratorija

INŽ. R. Ekmans & A. Laiviņš

Rīgā, Kuģu ielā Nr. 10/12.

Tārunis 13-70.

Varšavas gultas

KONRAD JARNUŠKEVIČ & b-dri fabrikats, kā arī dzelzs gultas un matračī vietējā izgatavojuma; niķelēti patvāri, servizes un galda piederumi; alumīnija un emaljēti trauki un arī citi mājas un ķēķa piederumi.

Dažādi darba rīki — angļu, franču un zviedru fabrikāti; skrūves un kniedes. Dzelzs, varš un citi metali. Būvju apkalumi.

Krājumā lielā izvēlē pie

Brāļiem POPOV Rīgā,

L. Grēcinieku ielā № 35.

Dib. 1788. g.

Tāruni: Kantorim 25-61; tēraudpreču nodaļai 52 92; dzelzs tirgotavai 29-65 un 65-28; noliktavai 43-16.

G. Skuja un A. Bērziņš

Manufakturas, modes preču un veļas tirdzniecības nams.

RĪGĀ, Brīvības ielā Nr. 96, tālrunis 98.

Piedāvājam lielā izvēlē par mērenām un noteiktām cenām: Kungu uzvalku un mēteļu drānas; dāmu mēteļu, kleitu, blīzu drānas no angļu un vietējām-fabrikām. Veļas drānas nansuka, madapolama, pusaudeklu, tīru līnu u. t. t. Gatavu veļu dāmām un kungiem no pašu darbnīcas. Gultu segas vatētas un flaneļa. Logu priekškarus. Drēbnieku un drēbnieču piederumus. Modes un sikās preces lielā izvēlē. Amerikas kungu un dāmu apavi „TEDDIJ”.

Kungu platmales.

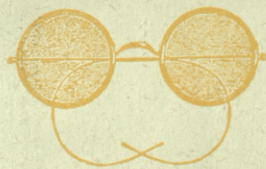
Akc. Sab. Brāļi Kamarini

III (dib. 1808. gadā) III

RĀTS LAUKUMĀ № 15.

Drogu, krāsu un ķimikāliju lieltirgotava.

Bankas konto: Latvijas Banka № 370. Pasta kast. 553. — Tālr. 13-95, 81-39. Telegr. adr.: Kamarin, Rīgā.

Brilles

ar un bez ārsta paraksta pie optiķa

PĒTERA DREIMAŅA

Rīgā,

L. Smilšu ielā № 29, tālrunis 81-12.

J. Sileneeks, Rīgā,

Kr. Barona ielā Nr. 27

piedāvā

Būvapkālus

logiem, durvīm, atslēgas, enģes, plītes, cepešu krāsnis.

Krāsu nodaļā:

pernicu, tikai vislabāko. lakas, terpentīnu, gatavu sausu franču okeru, svīna un cinka balto.

Naglas

Līmi, krītu, portl. cementu, darvu, jumtu papi.

Kristjan Seelig

dib. 1880. g.

Vaļņu ielā Nr. 7, RĪGĀ, Šķūņu ielā Nr. 9.
Tālr. 32-58.

Slimnieku kopšana, ķirurģija, gumijas preces, sīkas preces, parfimerijas, tehniskas metāla un stikla preces.

Latv. Drēbnieku S-ba
Rīgā, Marijas ielā № 17.

Tālr. 82-20.
Darbnīca: Brīvības ielā 12,
dz. 2, tālrunis 26-55.

Latv. Drebnieku S-ba
Marijas eelā 17.

Piedāvā

rudens un ziemas sezonai kungu un dāmu mēteļus, apģērbus, kažociņus un bikses — gatavus un uz pasūtījuma — no labākām iekš- un ārzemju drānām.

Latvijā vienīgā Valdības koncesionētā

JĀŅA GRĪNFELDA

pagastu aizsargu zīmotņu, cepuru un krūšu nozīmju, kā arī pulksteņu, zelta, sudraba lietu darbnīca Rīgā pārvietojās

no Lielās Zirgu ielas 21 uz LIELO JAUNO ielu № 15.

Turpat izgatavo visādus karogus.

Armijas Ekonomiskais veikals

Rīgā, Audēju ielā 16, tālr. 6-84.

Nodaļas: RĒZEKNĒ, Latgales prospektā Nr. 61.
DAUGAVPILĪ, Aleksandra ielā Nr. 53.

Piedāvā par izņēmuma cenām ļoti plašā izvēlē:

Apakšstāvā:

Visas kolonial-, pārtikas un tabakas preces.

—□—

Karameles, šokolādi, biskvitus u. t. t.

—□—

Konservus — zivju, sakņu, gaļas u. t. t.

—□—

Vīnus, liķierus, putojošos vīnus, vietējos un ārzemju.

—□—

Augšstāvā:

Manufakturas preces — rudens un ziemas sezonas jaunumi:

Dāmu mēteļu un kleitu drēbi (vilnas) visādās krāsās, Anglijas, Francijas, Čekoslovākijas un vietējo fabriku.

—□—

Zīdu dažādu — damu kleitām.

—□—

Kungu mēteļu un uzvalku drēbi Anglijas, Čekoslovākijas un vietējo fabriku.

—□—

Oderu drēbes — zīda, vilnas un kokvilnas.

—□—

Veļas drēbi — kokvilnas un lina.

—□—

Galda drānas, gultas segas, logu aizkarus, flaneli — veļai, kleitām un blūzēm.

—□—

Pašūtu kungu veļu, cimdus, zeķes, kabatas drānas u. t. t.

Kungu, dāmu un bērnu apavus un galošas.

PS. — Iepirkumus uz vēlēšanos piesūta mājās.